

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**“GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN DUYGU
DURUMLARINA GÖRE MÜZİK TERCİHLERİ İLE KİŞİ LİK
ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İ LİŞKİLER”**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Onur ZAHAL

HAZIRLAYAN
PINAR NİZAMOĞLU

MALATYA 2019

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN DUYGU
DURUMLARINA GÖRE MÜZİK TERCİHLERİ İLE KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pınar NİZAMOĞLU

DANIŞMAN

Doç. Dr. Onur ZAHAL

MALATYA 2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI
MÜZİK BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ BİLİM DALI
“GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN
DUYGU DURUMLARINA GÖRE MÜZİK TERCİHLERİ
İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİLER”
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Onur ZAHAL

HAZIRLAYAN
PINAR NİZAMOĞLU

Jürimiz tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda bu yüksek lisans tezini (oy birliği/oy okçuluğu) ile başarılı bulunarak Müzik Anabilim Dalı, Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvan Adı Soyadı

İmzası

1. Doç. Dr. Onur ZAHAL
2. Dr. Öğret. Üye. Derya KARABURUN DOĞAN
3. Öğret.Üye. Selin OYAN

İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Unvan Ad Soyad

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Onur ZAHAL danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Müzik Tercihleri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler** başlıklı bu araştırmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Pınar NİZAMOĞLU

ÖN SÖZ

Müzik insanların ruh halini nasıl etkiler? Müzik duygu ve düşüncelerimize yön verir mi? Dinlenen müzikler ile kişilik tipimiz arasında nasıl bir ilişki vardır? Herhangi bir enstrümanın eğitimini alıyor olmak müzik beğenimizi değiştirebilir mi? Müzik beğenisinin kişiden kişiye değişiklik gösterdiği gibi, duygu durumlarına göre de değişiklik gösterdiği doğru mudur? Bu gibi soruların yanıtları zihinlerde merak uyandırmış ve bu konuda çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Bu çalışmayı diğer ilgili araştırmalardan ayıran nihai özellik, mesleki müzik eğitimi alan Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinlemeyi tercih ettiği müzik türleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin araştırılması durumudur. Araştırmanın sonucunda müzik eğitimi alan bu öğrencilerin kişilik özellikleri ile duygu durumlarına göre müzik tercihleri arasındaki ilişkiler tablolar aracılığı ile görselleştirilerek sunulmuştur.

TEŞEKKÜR

Araştırma süreci boyunca bilgileri ile beni aydınlatan, her aşamayı adım adım takip ederek çalışmaya yön veren, yardımlarını ve desteğini benden esirgemeyerek akademik alanda kendimi geliştirmemi sağlayan değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Onur ZAHAL'a teşekkürlerimi sunarım.

Ölçekleri tezimde kullanmama izin veren Prof. Dr. Nebi SÜMER'e, çalışmanın analiz kısmında sağladıkları katkılardan dolayı Öğr. Gör. Dr. Veli Rıza KALFA'ya ve Dr. Öğr. Üyesi Metin KIRBAÇ'a teşekkür ederim.

Çalışmanın psikoloji kısmında bana yardımcı olan psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümü mezunu kardeşim Furkan NİZAMOĞLU'na, veri girişlerinde yardımcı olan arkadaşlarım Yağmur İLHAN'a, Cem YURGA'ya, Enes Furkan DANACI'ya ve sevgili nişanlım Oğuz TEKİN'e teşekkürlerimi sunarım. Eğitim hayatım boyunca ilgi ve yeteneğime göre beni yönlendiren, bana her zaman destek olan sevgili aileme teşekkür ederim.

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN DUYGU DURUMLARINA GÖRE MÜZİK TERCİHLERİ İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

NİZAMOĞLU, Pınar

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Müzik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Onur ZAHAL

Mayıs-2019

Bu araştırmada, Güzel Sanatlar Lisesi (9, 10, 11, 12. Sınıf) öğrencilerinin kişilik özellikleri ile duygu durumlarına göre müzik tercihlerinin tespit edilmesi ve bu değişkenler arasındaki ilişki durumunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Korelasyonel ve genel tama olma üzere iki modelin birlikte uygulandığı bu araştırmada, Kalkınma Bakanlığı'nın SEGE altı kademe gelişmişlik grupları temel alınarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın örneklemini; bakımından İç Anadolu Bölgesi (Ankara), Akdeniz Bölgesi (Adana, Osmaniye), Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Gaziantep, Mardin) ve Doğu Anadolu Bölgesi (Malatya) olmak üzere dört bölgeden güzel sanatlar lisesi öğrencileri (N=416) oluşturmaktadır.

Çalışmada veri toplama aracı olarak sosyo-demografik değişkenler ve duygu durumlarına göre müzik dinleme tercihlerine yönelik sorulardan oluşan anket ile Sümer, Lajunen ve Özkan (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan Beş Faktörlü Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Duygu durumlarına ilişkin sorular Parrot'un (2001) "birincil duygu durumları" temel alınarak oluşturulmuştur. Verilerin analizi için SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Betimsel analiz işlemleri için; frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilmiştir. İlişki analizleri için bağımsız gruplar t-testi, Pearson korelasyon analizi, tek yönlü varyans analizi, Wech testi, Kruskal Wallis testi ve Dunnet C testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda Güzel Sanatlar Lisesinde müzik dinlemeyi çok sevenlerin çoğunlukta olduğu, her gün müzik dinleyenlerin, müziği en çok yalnızken dinleyenlerin sayısının yüksek olduğu, müziğe ortaokul kademesinde başlayanların yüksek sayıda olduğu, ailede müzik eğitimi almayanların alanlara göre çoğunlukta

olduğu, okul dışında mzık etkinlerine katılmayanların sayısının fazla olduğu, en çok dinlenen mzık trnn Trke Pop-Rock olduğu ve en çok telefon ile dinlendiği, en çok sevgi-aşk duygu durumunda mzık dinlendiği tespit edilmiştir.

Mzık tr ile öğrencilerin kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sadece uyumluluk ölçeğinde anlamlı fark bulunduğu, sınıf ile kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı, farklı sınıflarda okumak dışa dnklk ve uyumluluk ölçekleri zerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı, cinsiyet ile kişilik tipleri zerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı, il ile kişilik tipi değişkeninde uyumluluk kişilik tipi hariç tm kişilik tiplerinin öğrencilerin doğdukları illeri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu, mzık tr ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, öğrencilerin dinledikleri mzık tr ile doğum yerleri ve sınıfları arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik zellikleri, Duygu Durumları, Mzık Trleri, Gsl ğrencileri

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN MUSIC PREFERENCES OF FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS ACCORDING TO THEIR PERSONALITY TRAITS AND MOOD.

NİZAMOĞLU, Pınar

Postgraduate, Inonu University Institute of Social Sciences

Department of Music

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr Onur ZAHAL

May-2019

The aim of this survey is to determine music preferences of Fine Arts Highschool students (9th, 10th, 11th, 12th grade) according to their characteristic and mood and to reveal the correlation of these variables. In the survey, in which correlational and general scanning have been applied at the same time, maximum variation sampling method has been used based upon six level socio-economic development groups of Ministry of Development. In this sense, the sample of the study consists of Fine Arts Highschool students (N=416) from four regions: Central Anatolian Region (Ankara), Mediterranean Region (Adana, Osmaniye), Southeastern Anatolian region (Gaziantep, Mardin) and Eastern Anatolian Region (Malatya).

In the study, a questionnaire including questions about music preferences according to socio-demographic variables and moods of the students and a Five Factor Personality Inventory adapted to Turkish by Sümer, Lajunen and Özkan (2005) has been used as a data collection tool. The questions related to moods have been created based upon Parrot's (2001) "primary emotional situations". For analyzing data SPSS 24.0 package programme has been used. Frequency (f) and percentage (%) values have been established for descriptive analysis process . For transactional analysis, independent samples t-test, Pearson correlation analysis, one-way analysis of variance and Wech test have been applied.

As a result of the research it has been detected that the majority of Fine Arts Highschool students like listening to music; the number of the students listening to music every day and especially when they are alone is quite high; the number of the

ones that started to music in secondary school is considerably high; the ones who have not received a music education in family are more than the ones that have. It has also been detected that the number of the students not attending extrascholastic musical activities is high; the most popular type of music is Turkish Pop-Rock and it is listened through mobile phones mostly and the students listen to music in love mood by a majority.

It has been concluded that there is not a significant difference between the music type and the students' personality types, there is a significant difference only in consistency scale; there is not a significant difference between their grades and personality types; studying in different grades does not make a significant difference in extroversion and consistency scales; there is not a significant difference in personality types varying by sex, there is a significant difference between all personality types and places the students were born except for dimension of consistency; there is not a significant relation between the type of music and gender statistically; there is a significant relation between the type of music they listen to and the places they were born and the social classes they belong to.

Key Words: Personal traits, Moods, Music Preferences, Types of Music

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY SAYFASI	iii
ONUR SÖZÜ	iv
ÖN SÖZ	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
KISALTMALAR	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
TABLOLAR LİSTESİ	xvii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xix

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Alt Problemler	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Sayıtlar	3
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler	5
2.1.1. Kişilik.....	5
2.1.2. Ayırıcı Özellik Yaklaşımı.....	6
2.1.3. Büyük Beşli Kişilik Kuramı.....	7
2.1.3.1. Nevrotiklik (Neuroticism)	8
2.1.3.2. Dışa Dönüklük (Extraversion).....	8

2.1.3.3. Deneyime Açıklık (Openness to experience)	9
2.1.3.4. Uyumluluk (Agreeableness)	9
2.1.3.5. Özdisiplin (Conscientiousness)	10
2.2. Duygu Durumları	10
2.2.1. Duygu Sınıflandırmaları	10
2.3. Müzik Türleri	13
2.3.1. Türk Halk Müziği.....	13
2.3.2. Türk Sanat Müziği	14
2.3.3. Pop-Rock Müzik	16
2.3.3.1. Pop Müzik.....	16
2.3.3.2. Rock Müzik	17
2.3.4. Arabesk-Fantezi Müzik.....	18
2.3.5. Rap/ Hip Hop	19
2.3.5.1. Rap Müzik	19
2.3.5.2. Hip-Hop Müzik	20
2.3.6. Protest Müzik.....	20
2.3.7. Caz Müzik	21
2.3.8. Klasik Batı Müziği.....	22
2.3.8.1. Rönesans Dönemi.....	23
2.3.8.2. Barok Dönem.....	23
2.3.8.3. Klasik Dönem	24
2.3.8.4. Romantik Dönem	24
2.3.8.5. Çağdaş Dönem.....	25
2.3.9. Dini Müzik.....	25
2.4. İlgili Araştırmalar	26
2.4.1. Müzik Türleri ve Tercihleri Konusunda Yapılan Araştırmalar.....	26
2.4.2. Müzik İle Duygu Durumları ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Araştırmalar	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	37
3.2. Evren ve Örneklem	38
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	40
3.4. Veri Toplama Araçları	40
3.5. Verilerin Analizi	40
3.6. Kişisel Bilgi ve Müzik Tercihi Soruları.....	41
3.7. Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BigFive Inventory-BFI).....	41
3.8. Tablolarda Yer Alan Sembollerin Anlamları.....	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular.....	43
4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular	44
4.3. Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almaya Başlama Zamanına İlişkin Bulgular..	45
4.4. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Tercih Ettikleri Ortama İlişkin Bulgular ...	46
4.5. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Yönlendirilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	48
4.6. Öğrencilerin Ailelerinde Müzik Eğitimi Almış Ya da Almakta Olan Bireylere İlişkin Bulgular	49
4.7. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular	50
4.8. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	52
4.9. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerindeki Etkenlerin Dağılımına İlişkin Bulgular	53
4.10. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzikleri Başkalarına Dinletmekten Hoşlanmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular	55
4.11. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türünün Dağılımına İlişkin Bulgular.....	56

4.12. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular	57
4.13. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	58
4.13.1. Ankara İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	58
4.13.2. Adana İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	59
4.13.3. Gaziantep İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	60
4.13.4. Malatya İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	61
4.13.5. Osmaniye İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	62
4.13.6. Mardin İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular	63
4.14. Duygu Durumlarına Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular	64
4.15. Öğrencilerin Kişilik Tiplerinin Tanımlayıcı Değerlerine İlişkin Bulgular	67
4.16. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının En Çok Dinledikleri Müzik Türlerine Göre Anlamli Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular...	69
4.17. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Duygu Durumu Değişkenine Göre Anlamli Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	71
4.18. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Cinsiyet, İl ve Sınıf Değişkenlerine Göre Anlamli Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	72
4.19. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türlerinin Cinsiyet, İl, Sınıf Değişkenlerine Göre Anlamli Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	76
SONUÇ VE ÖNERİLER	81
KAYNAKÇA.....	89
EKLER	95

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
TDK	: Türk Dil Kurumu
SEGE	: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
TSM	: Türk Sanat Müziği
THM	: Türk Halk Müziği

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1. Korelasyonel Araştırma Basamakları.....	37
--	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Goleman Duygu Durumları Sınıflandırması.....	11
Tablo 2.2. Parrott Duygu Durumları Sınıflandırması	12
Tablo 3.1. Öğrencilerin Cinsiyet, Yaş, Okul, Sınıf Değişkenlerine Göre Dağılımları ..	39
Tablo 4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	43
Tablo 4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Frekans ve Yüzde Dağılımı	44
Tablo 4.3. Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almaya Başlama Zamanına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	45
Tablo 4.4. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Tercih Ettikleri Ortama İlişkin Bulgular	47
Tablo 4.5. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Yönlendirilme Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	48
Tablo 4.6. Öğrencilerin Ailelerinde Müzik Eğitimi Almış Ya da Almakta Olan Bireylere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	49
Tablo 4.7. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma Durumlarının Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	51
Tablo 4.8. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	52
Tablo 4.9. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerindeki Etkenlerin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı	54
Tablo 4.10. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzikleri Başkalarına Dinletmekten Hoşlanmalarının Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Analizi.....	55
Tablo 4.11. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Analizi.....	57
Tablo 4.12. Sevgi-Aşk Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular.....	65
Tablo 4.13. Eğlence-Mutluluk Aşk Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular	65
Tablo 4.14. Şaşkınlık Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular.....	66

Tablo 4.15. Üzüntü Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular.....	66
Tablo 4.16. Korku Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular.....	67
Tablo 4.17. Öfke Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular.....	67
Tablo 4.18. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	68
Tablo 4.19. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	68
Tablo 4.20. Müzik Türü ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan Kruskal Wallis Testi Sonuçları	70
Tablo 4.21. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Duygu Durumu Değişkenine Göre Anlamli Olarak Farklılaşip Farklılaşmadığına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları	71
Tablo 4.22. Cinsiyet ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	72
Tablo 4.23. İl ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan ANOVA Sonuçları.....	73
Tablo 4.24. Sınıf ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan ANOVA Sonuçları	75
Tablo 4.25. Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türü, cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin Kay-Kare Testi Sonuçları	77
Tablo 4.26. Müzik Türü ile Doğum Yeri için Hesaplanan Fisher's Exact Testi Sonuçları	78
Tablo 4.27. Müzik Türü ile Sınıfları için Hesaplanan Kay-Kare Sonuçları	80

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1. Müzik Dinlemeyi Sevme.....	44
Grafik 4.2. Müzik Dinleme Sıklığı.....	45
Grafik 4.3. Müzik Eğitime Başlama Zamanı.....	46
Grafik 4.4. Müzik Dinleme Ortamı	47
Grafik 4.5. Müziğe Yönlendiren Kişi.....	49
Grafik 4.6. Ailede Müzik Eğitimi Alan	50
Grafik 4.7. Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma	52
Grafik 4.8. Müzik Dinleme Aracı.....	53
Grafik 4.9. Müzik Türünde Etken.....	55
Grafik 4.10. Dinlenen Müzikleri Başka İnsanlara Dinletmek.....	56
Grafik 4.11. En Çok Dinlenen Müzik Türü.....	57
Grafik 4.12. Duygu Durumu.....	58
Grafik 4.13. Ankara'da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	59
Grafik 4.14. Adana'da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici.....	60
Grafik 4.15. Gaziantep'de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	61
Grafik 4.16. Malatya'da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	62
Grafik 4.17. Osmaniye'de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	63
Grafik 4.18. Mardin'de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici	64

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, alt problemleri, amacı, önemi, sayıltıları (varsayımları), sınırlılıkları, tanımları ve kısaltmaları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Sanat insanlara sunulan hayatta deneyimlenen, estetik yönü ağır basan birikimlerin ve gelecekte yaşamın neler getireceği düşüncesi ile derinleşen duygu ve düşüncelerin, belirli yöntemlerle önce bireyin kendisine sonra topluma aktarmanın bir yoludur. Uygarlığın ilk çağlarından bu yana var olan sanat, 21. Yüzyıla kadar teknolojinin ilerlemesi ile daha zengin bir hal almıştır. Mutluluk, öfke, heyecan gibi çeşitli duyguların dışı vurumunda müzik sanatının rolü büyüktür. Çünkü müzik, bazen ritimsel olarak, bazen sadece insan sesiyle, bazen ise bir enstrüman aracılığıyla bireyin doğaçlamalar yaparak ve özgürce kendisini ifade edebilme olanağı sağlamaktadır.

Türkiye’de her kademedeki müzik eğitimi verilmektedir. Anaokulunda müzik eğitimi almaya başlayan öğrenciler özellikle lise çağlarına ulaştığında kendi müzik tercihlerini yapabilir duruma gelmektedir. Ergenlik döneminde olan lise öğrencileri bu dönemde gelişen fizik yapılarına alışmak, sosyalleşme, meslek seçimi yapabilme, benlik anlayışı, kimlik karmaşası gibi birçok değişime ayak uydurmaya çalışmaktadır ve buna bağlı olarak duygusal geçişleri çocukluk dönemine göre daha hızlı ve yoğun yaşamaktadır.

Çocukluk döneminde genelde dikkate alınmayan Ben kimim? Nasıl biriyim? Hayatta ne yapacağım? Beni farklı kılan nedir? Kendi kendime nasıl başaracağım? gibi sorular ergenlikte daha çok karşılaşılmaktadır. Ergenler bu tür kimlik sorularına yanıt ararken büyük çaba harcamaktadır. Erik Erikson’un beşinci gelişimsel basamağı olan “kimliğe karşı kimlik karmaşası” ergenlikte ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde ergenler kim olduklarına, nasıl biri olduklarına ve hayatta ne yapacaklarına dair karar aşamasındadır ve mesleki rollerden romantik rollere kadar çok sayıda rolle karşı karşıya gelirler (Santrock, 2014, s. 140).

Yaşanan bu karmaşıklığın ergenlerin duygu durumlarını büyük ölçüde etkilediği bilinmektedir. Müzik tercihi de yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik gelişmişlik gibi değişkenlerin yanı sıra öğrencilerin duygu durumları ve kişilik özellikleri de büyük önem teşkil etmektedir. Buna bağlı olarak, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin kişilik özelliklerine ve duygu durumlarına göre en çok tercih ettikleri müzik türleri ve seslendiricileri betimlemek çalışmanın temel problem durumu olarak görülmüştür.

1.2. Alt Problemler

Araştırmanın amacı, problem durumu ve problem cümlesi doğrultusunda ele alınan alt problemleri aşağıda sıralanmıştır.

1. Öğrencilerin müzik yaşantılarına ilişkin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı nasıldır? (müzik dinlemeyi sevme, ne sıklıkla müzik dinlediği, müzik eğitimi almaya ne zaman başladığı, hangi ortamlarda müzik dinlemekten hoşlandığı, yönlendiren, ailede müzik eğitimi alan, okul dışında müzik etkinliklerine katılma, müziği en çok hangi yolla dinlersiniz, müzik türlerinde etken, müzikleri başka insanlara dinletmek)
2. Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Öğrencilerin en çok hangi duygu durumunda müzik dinlediklerinin dağılımı nasıldır?
4. Öğrencilerin en çok dinledikleri seslendiricilerin illere göre dağılımı nasıldır?
5. Öğrencilerin; yoğun olarak sevgi\aşk, eğlence\mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, korku, öfke duygularını yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türüne göre dağılımı nasıldır?
6. Öğrencilerin kişilik tiplerinin tanımlayıcı değerleri nasıldır?
7. Öğrencilerin kişilik tipleri puanları en çok dinledikleri müzik türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
8. Öğrencilerin kişilik tipleri puanları duygu durumlarına göre en çok dinledikleri müzik türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir? (sevgi\aşk, eğlence\mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, korku, öfke)

9. Öğrencilerin kişilik tipleri puanları cinsiyet, il sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
10. Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türleri cinsiyet, il, sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırma kişilik alt boyutları; nevrozizm, dışa dönüklük, deneyime açıklık, uyumluluk ve öz disiplin ile duygu durumları; sevgi/aşk, eğlence/ mutluluk, üzüntü, korku, öfke ve şaşkınlık ile müzik tercihleri arasındaki ilişkileri yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre belirlemeyi amaçlamaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırma, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin duygu durumlarına ve kişilik boyutlarına göre, dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerini ve seslendiricileri ele aldığından; öğrencilerin yoğun olarak ilgi duydukları müziğin belirlenmesi ve yaşlara göre gruplanması bakımından önem taşımaktadır. Bununla birlikte ülkemizde dinlenen müzik türlerinin, kişilik özellikleriyle olan ilişkisini belirlemeye yönelik olması ve böyle bir çalışmanın ülkemizde daha önce güzel sanatlar lisesi öğrencileri üzerinde yapılmamış olması açısından ve çalışmada kişilik boyutları üzerinde durularak psikoloji alanında araştırma yapan çalışanlara da fikir vermesi bakımından önem teşkil etmektedir.

Berberinde; müzik türü ve seslendirici ile kişilik boyutlarının ve duygu durumlarının eşleştirilmesi ve birbirleriyle olan ilişkilerinin tespit edilmesiyle birlikte çalışmanın Türkiye’de sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine göre belirlenen altı farklı şehiri kapsaması önemini artırmıştır.

1.5. Sayıtlar

Araştırma aşağıdaki iki temel sayıtlı üzerinde şekillenmiştir.

- Öğrenciler kişilik özellikleri ile duygu durumlarına göre dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere uygulanan anketleri samimi ve gerçekçi bir şekilde cevaplamışlardır.

- Araştırmanın Kavramsal çerçeve bölümünde kullanılan kaynaklardan elde edilen veriler geçerli ve güvenilirlidir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda verilmiştir.

- SEGE ye göre belirlenmiş olan Ankara ili Ankara Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi, Adana ili Adana Çukurova Güzel Sanatlar Lisesi, Gaziantep ili Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi, Malatya ili Malatya Abdülkadir Eriş Güzel Sanatlar Lisesi, Osmaniye ili Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar Lisesi ve Mardin ili Mardin Kızıltepe Güzel Sanatlar Lisesi ile,
- Belirlenmiş olan okullarda 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde öğrenim gören güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencileri ile,
- Kullanılan yöntem, veri toplama araçlarıyla,
- Araştırmanın sağlayabildiği maddi olanaklarla,
- Yüksek lisans tezi için ayrılan süreyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Kişilik: “Kişilik, psikolojinin önemli alanlarından biridir ve literatürde kişiye özgü olan ve kişiyi diğerlerinden ayıran örgütlenmiş duygu, düşünce ve toplumsal davranışların bütünü olarak ele alınmaktadır” (Uçar, 2016, s. 193).

Duygu: “Bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik ve biyolojik haller ve bir dizi hareket eğilimi” (Goleman, 2018, s. 373).

Duygu Durumları: “(a) Durumsal bir uyarıcının ya da ortamın değerlendirilmesi, (b) Fizyolojik ya da bedensel hislerde değişiklik, (c) Anlamlı el, kol, yüz hareketlerinin özgürce ya da sınırlı olarak gösterilmesi, (d) İlk üç bileşenden bir ya da daha fazlasının birleşimini kültürel bir şekilde adlandırması” olmak üzere dört bileşenden oluşan durumlardır (Thoits, 1989, s. 318) aktaran (Seçer, 2005, s. 816). Bu çalışmada duygu durumları Parrot’un (2001) duygu sınıflandırmasında yer alan altı temel duygu durumundan; sevgi-aşk, eğlence-mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, korku ve öfke duygularını ifade etmek için kullanılmıştır.

Seslendirici: Müzikal eserlerini seslendirmeyi meslek edinmiş kişilerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, müzik türleri, duygu durumları, kişilik tipleri, araştırmanın konusu ile ilgili kuramsal çerçeveye, konu ile ilgili yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Bilgiler

2.1.1. Kişilik

“İnsanın en ayırt edici özelliği onun bireyselliğidir. Onun gibi bir kişi dünyaya asla gelmemiştir ve bir daha da gelmeyecektir.” Gordon Allport

Kişilik, psikologların farklı yaklaşımlarda bulunduğu ve tam olarak uzlaştıkları bir yanıt bulamadıkları derin bir konuyu kapsamaktadır. Kişiliğin oluşmasında birçok etken olduğu bilinmektedir. Bireyin ana rahminden çıkıp dünyaya gelmesi ile hayat onun için başlar ve dünyaya geldiği andan itibaren birey kendi deneyimlerini yaşar. Deneyimler bir sonraki adım için tecrübeyi oluşturur, tecrübeler ise davranışları etkiler.

Burger (2016, s. 23)'e göre kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir.

Morsünbül (2014, s. 317) kişiliğin, insan davranışlarını inceleyen alanlar içerisinde en çok incelenen araştırma konuları arasında yer aldığını belirtmiştir. Bunun temel nedenini ise kişiliğin kişilerarası ilişkilerin niteliğini, zorlu yaşam koşullarına karşı uyumu, mesleki başarıları, sosyal katılımı, mutluluğu ve sağlığı öngören en önemli değişkenlerden biri olması olarak açıklamıştır.

Birçok psikolog ve kuramcı kişilik hakkında farklı yaklaşımlarda bulunmaktadır. Altı başlık altında toplanan bu yaklaşımlar ve kuramcıları ise;

Psikanalitik yaklaşım: Sigmund Freud

Ayrırcı Özellik Yaklaşımı: Gordon Allport, Henry Murray

Biyolojik Yaklaşım: Hans Eysenck

İnsancıl Yaklaşım: Carl Rogers

Davranışsal Yaklaşım: John B. Watson, B.F. Skinner

Bilişsel Yaklaşım: George Kelly (Burger J. , 2016)

olarak bilinmektedir.

Psikanalitik yaklaşıma göre, insanın davranış tarzlarındaki önemli farklılıklardan, bilinçaltı akılları sorumludur. Ayırıcı özellik yaklaşımını savunan psikologlar ise bireyin ayırıcı özellikler yelpazesini oluşturan kişilik özelliklerinden bazılarına sahip olduğunu söylerler. Biyolojik yaklaşımı savunanlar kişilikteki bireysel farklılıkları açıklamak için kalıtsal eğilimler ve fizyolojik süreçlere dikkat çekerler. Buna tepki olarak insancıl yaklaşım kişilik farklılıklarının temel nedeni olarak kişisel sorumluluk ve kendini onaylama duygusunu gösterir. Davranışsal/ Sosyal öğrenme kuramcıları, tutarlı davranış kalıplarını koşullanma ve sosyal beklentiler sonucu şeklinde belirtirler. Bilişsel yaklaşım kuramcıları ise, davranıştaki farklılıkları açıklamak için insanların bilgi işleme yöntemlerindeki farklılıkları incelerler (Kaçmaz, 2016, s. 7).

2.1.2. Ayırıcı Özellik Yaklaşımı

Bu çalışmada ayırıcı özellik yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşıma göre bireyler belirli bir şekilde davranma eğilimini aksettiren kişilik özelliklerine sahiptir. Bireyin ilgili kişilik özelliği açısından baskın olma durumu, bu davranış eğiliminin güçlü olmasına bağlıdır. Ayırıcı özellik yaklaşımı kuramcılarına göre, bireyler kişiliklerini oluşturan spesiyalitenin düzeylerine göre birbirlerinden ayrılırlar (Isır, 2006) dan aktaran (Dal & Eroğlu, 2015).

Ayırıcı özellik, bir insanın belirli bir kişilik özelliğini ne derece gösterdiği ile alakalı bir boyuttur. Bu yaklaşım iki önemli varsayım üzerinde durmaktadır. Birincisi, kişilik özelliklerinin zaman içerisinde değişmez olmasıdır. İkincisi ise kişilik özelliklerinin durumlara göre kararlılık gösterdiği'dir. Ayırıcı özellik araştırmacıları, kişinin belli durumlarda gösterdiği davranışları incelemeyi amaçlamaz. Ayırıcı özellik sürekliliğinde belirli bir noktaya denk gelen kişinin nasıl davranacağını kestirmeye çalışır. Bu yaklaşım üzerine bilinen ilk çalışmayı 1921 yılında Gordon Allport yapmıştır. Allport davranışın çeşitli çevresel etkenler tarafından şekillendiğini ve ayırıcı özelliklerin, bir bireyin ne yapacağını belirleyemeyeceğini kabul etmiştir. Ayrıca Allport ayırıcı özelliklerin sinir sistemimizdeki fiziksel öğelerden kaynaklandığını, bir gün bilim

adamlarının nörolojik yapıları inceleyerek insanların kişilik özelliklerini belirleyebilecek düzeye ulaşacaklarını öne sürmüştür (Yazgan İnanç & Yerlikaya, 2008) dan aktaran Özyeşil (2011).

Allport ayırıcı özellik yaklaşımı için yeniden bir çalışma yapmış ve bu çalışmada ayırıcı özellikleri sekiz kriterde tanımlamıştır:

1. Ayırıcı özellik, sözde var olan bir özellik değildir. Kişilik özellikleri kurgu değil, her bireyin varoluşunun gerçek ve yaşamsal bir bölümüdür.
2. Ayırıcı özellik, alışkanlıktan daha fazla genellenmiş, bir yapıdır. Ayırıcı özellikler davranışlarımızın nispeten kalıcı ve genel özelliklerini yansıtır. Alışkanlıklar ise daha özel eğilimleri ifade eder.
3. Ayırıcı özellikler dışsal bir uyarıcı tarafından harekete geçirilmeyi bekleyen yapılar değildirler; aksinse insanları, özelliklerini ortaya çıkarabilecek davranışlar sergilemeye güdülerler. Örneğin sosyallik özelliğine sahip birisinin bu özelliğini sergileyebileceği ortamları araması gibi.
4. Ayırıcı özelliklerin varlığı ampirik olarak kanıtlanabilir. Gözlem, vaka incelemesi ve biyografiler aracılığıyla dolaylı olarak saptanabilir.
5. Ayırıcı özellikleri birbirinden ayıran katı bir sınır yoktur. Kişilik, birbirlerinden göreceli olarak bağımsız olan ancak birbirleriyle binişiklik gösteren özellikler açısından oluşmaktadır.
6. Ayırıcı özellik törel ya da sosyal yargıyla eş anlamlı değildir.
7. Ayırıcı özellik onu içeren kişilik bağlamında veya genel olarak popülasyondaki görülme sıklığı ile incelenebilir.
8. Ayırıcı özellik tutarlı olmayan bazı alışkanlık veya davranışların varlığı o ayırıcı özelliğin var olmayışının kanıtı sayılmaz (Yazgan İnanç & Yerlikaya, 2008) dan aktaran Özyeşil (2011)

2.1.3. Büyük Beşli Kişilik Kuramı

1985'te Paul Costa ve Robert McCrae tarafından geliştirilen Beş Föktör Kişilik Kuramı bütün kişilik özelliklerini bünyesinde barındıran ve bu özellikleri geniş kapsamlı olarak açıklayan 44 maddeden oluşan bir kuramdır (Merdan, 2013, s. 147).

Kişiliğin ölçülmesi ve tanımlanması adına birçok kuramcı farklı görüşler ortaya koymuştur. Beş faktör kişilik kuramı bütün yaklaşımları bir çatı altında toplamıştır. Beş temel kişilik özelliği nevroitiklik, dışa dönüklük, açıklık, uyumluluk, özdisiplin olarak geliştirilmiştir.

Beş faktör kişilik modeli; evrensel ve eksiksiz kişilik özelliklerinin, hiyerarşik bir sınıflandırmasından meydana gelmektedir. Bu model; taraftarlarının değer biçtikleri, olası veriler, bağlantılı betimlemeler, farklılıkları yönetme, davranış ve grupsallıkla bireysellik arasında oluşan tepkiyi esas almaktadır. Tanımlanan beş faktör farklı yöntemler ile sürdürülmüş çalışmalarda çok sık karşılaşıldığı için araştırmacılar bu faktörlere aynı zamanda “büyük beşli” adını vermişlerdir. Bu modeldeki beş alt boyut faktörleri, kişiliğin deneysel olarak incelenmesi amacıyla oluşturulmuştur (Demirci'den aktaran Tekin 2012: 4611).

2.1.3.1. Nevrotiklik (Neuroticism)

Çeliköz (2016, s. 13)'e göre duygusal denge olarak adlandırılan nevroitiklik, bireyin stresle baş edebilme yeteneği ile ilgilidir. Burger (2016, s. 253-254) nevroitiklik düzeyi yüksek insanların düşük insanlara göre günlük olaylar karşısında daha fazla stres yaşadıklarına değinmiş, nevroitiklik düzeyi düşük olan bireylerin ise sakin, iyi uyum göstermiş, aşırı ve uyumsuz duygusal tepkilere yatkın olmayan kişiler olduğunu belirtmiştir.

McCrae ve Costa (1987, s. 81-90) duygusal dengesizlikleri yüksek olan kişilerin rasyonel olmayan düşüncelerle başa çıkma mekanizmalarından mahrum olduğunu, nevroitik bireylerin normal insanlara göre karmaşık duygularla daha fazla uğraşmak zorunda kaldığını, bu nedenle kuruntulu düşünceler ve düşmanca tepkiler gibi uygun olmayan başa çıkma mekanizmalarına daha sık başvurduklarını ifade etmişlerdir.

2.1.3.2. Dışa Dönüklük (Extraversion)

Bu tür kişiliğe sahip bireylerin insanlarla iletişim kurarken sıkıntı yaşamadıkları ve çevreleriyle kısa sürede rahat ilişki kurdukları söylenebilir (Merdan, 2013, s. 147). Golberg (1992, s. 26-42) 'e göre, baskınlık ve aktivite Dışadönüklük faktörünün temel belirleyicileri içindedir. Sosyallık ve insanlarla beraber olmayı sevme, eğlenceyi sevme,

liderlik, güç, istekli olma ve arkadaşça davranma gibi özellikler de bu faktörü temsil eder.

Johnson ve Ostendorf (1993) beş faktör modeli ile alakalı tartışmalara açıklık getirmek amacıyla yaptıkları çalışmada olumlu duygular ile dışadönüklük arasında olumlu bir ilişki bulmuşlardır. Yazarlar, neşeli, sevecen, istekli ve dostça gibi enerjik olumlu duyguların birincil olarak dışadönüklük faktöründen ikincil olarak uyumluluk faktöründen yük aldıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın sıcak ve cömert gibi daha ılımlı olumlu duyguların birincil olarak uyumluluk faktöründen, ikincil olarak dışadönüklükten yük aldıklarından söz etmişlerdir. Ayrıca girişkenlik, liderlik, baskınlık ve güç gibi özelliklerin de dışadönüklük faktöründen yük aldıklarını belirtmişlerdir (Johnson & Ostendorf, 1993'den aktaran Sevi, 2009: 38).

2.1.3.3. Deneyime Açıklık (Openness to experience)

Bono (2002, s. 311-344)'ya göre bu boyut beş faktörlü kişilik yapısı içinde bilişsel yönü en fazla olan özellik olarak bilinmektedir. Bu açıdan yüksek seviyede deneyime açık bireyler, maceracı, orijinal, yaratıcı, hayal kuran, kendi duygu ve düşüncelerine yönelen olarak, düşük düzeyde olanlar ise; kapalı, tutucu ve değişime karşı direnen olarak değerlendirilmektedir.

2.1.3.4. Uyumluluk (Agreeableness)

Uyumluluk düzeyi yüksek bireyler yumuşak başlı, sempatik, yardımsever, alçak gönüllü, fedakar, güvenilir, açık sözlü ve iletişim esnasında çatışmadan uzak kişiler olarak tanımlanmaktadır. Uyumluluk düzeyi düşük bireyler ise bunların aksine, yarışmayı seven, güvenilmez, düşmanca ve bir etkileşim esnasında karşısındakine karşı şüheci, kaba ve inatçı kişilik özellikleri ile bağdaştırılmaktadır (Bono, Boles, Judge, & Lauver, 2002, s. 311-344).

Johnson ve Ostendorf (1993) uyumluluk boyutunun çeşitli araştırmacılar tarafından oldukça istenen özellikleri barındıran ve kadın olmakla da büyük oranda ilişkili görülen bir boyut olduğundan söz etmişlerdir. Ayrıca onlara göre uyum sağlama manasına gelen terimler dizisinde uysal / uysallık teriminin yumuşak başlılık faktöründen yük aldığı belirtilmektedir (Johnson & Ostendorf, 1993'den aktaran Sevi, 2009: 41).

2.1.3.5. Özdisiplin (Conscientiousness)

Sorumluluk kişilik özelliği, düzenlilik, itaatkarlık, özdisiplin, başarı, yönelimlilik gibi özellikleri içeren bir kişilik boyutunu ifade etmektedir. Sorumluluğu yüksek bireyler ilişkilerinde ve yaptıkları işlerde dikkatli, disiplinli, başarma duygusu yüksek olurken; sorumluluk düzeyi düşük olan kişiler, ilişki ve iletişimlerinde dikkatsiz, dağınık olarak değerlendirilmektedir (Costa & McCrae, 1995, s. 21-50).

2.2. Duygu Durumları

Goleman (2018, s. 373)'a göre duygular “Bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik ve biyolojik haller ve bir dizi hareket eğilimi”dir. Karışımları, çeşitlemeleri, mutasyonları ve nüanslarıyla yüzlerce duygudan bahsedilebilir.

Fizyolojik ve bilimsel öğelere sahip olan duygular davranışları etkileyen hislerdir ve kişileri harekete geçirmeye hazırlamakla beraber kişilerinin gelecekteki davranışlarını da şekillendirir (Hill, 2016'dan aktaran Dilekçi,2018: 2).

2.2.1. Duygu Sınıflandırmaları

Birçok araştırmacının tam olarak hangi duyguların birincil olarak nitelendirilebileceği, yani bütün duygu kokteylini oluşturan duyguların hangileri olduğuna, hatta bu asal duyguların var olup olmadığına ilişkin tartışmalar sürdürmektedir. Bazı kuramcılar temel duygu kümelerinin olduğunu öne sürmektedir (Goleman, 2018, s. 373).

Tablo 2.1. Goleman Duygu Durumları Sınıflandırması

Öfke	Üzüntü	Korku	Zevk	Sevgi	Şaşkınlık	İğrenme	Utanç
•Hiddet •Hakaret •İçerleme •Gazap •Tükenme •Kızma •Sinirlenme •Rahatsızlık •Hiç •Kin •Alınganlık •Düşmanlık •Patolojik nefret •Şiddet	•Acı •Keder •Neşesizlik •Kasvet •Melankoli •Kendine acıma •Yalnızlık •Can sıkıntısı •Umutsuzluk •Şiddetli depresyon	•Kaygı •Kuruntu •Sinirlilik •Tasa •Hayret •Şüphe •Uyanıklık •Vidan azabı •Huzursuzluk •Çekinme •Ürkme •Dehşet •Fobi ve panik	•Mutluluk •Coşku •Rahatlama •Tatmin •Haz •Sevinç •Eğlenme •Gurur •Tensel zevk •Heyecan •Vecd hali •Hoşnutluk •Kendinden geçme •Aşırı zindelik •Kapris ve mani	•Kabul görme •Dosluk •Güven •İyilik •Yakın ilgi •Sadakat •Hayranlık •Aşırı tutkunluk •Muhabbet	•Şok •Hayret •Afallama •Merak	•Hor görme •Aşağılama •Küçümseme •Tiksinme •Nefret etme •Hoşlanmama •İtici bulma	•Suçluluk •Mahcubiyet •Hayal kırıklığı •Pişmanlık •Küçük düşme •Üzülme •Çile ve nedamet

Duygu sınıflaması tartışmaya açık ve fikir birliği sağlanamamasından dolayı üç safhada yapılması önerilmiştir. Bu safhalar birinci, ikinci ve üçüncü safhalardır. Bu sınıflama Philipp Shaver ve çalışma arkadaşı Parrot tarafından yapılmıştır. 2001’de yayımlanan ‘Sosyal Psikolojide Duygular’ kitabında Psikolog W. Gerrod Parrot Tablo 2.1’deki duygu sınıflamasını yayımlamıştır (akt Feraru, 2012).

Tablo 2.2. Parrott Duygu Durumları Sınıflandırması

BİRİNCİL DUYGULAR	İKİNCİL DUYGULAR	ÜÇÜNCÜL DUYGULAR
Sevgi/aşk 	Şefkat Seksüel istek Tutku	Kendini adama, şefkat,sevgi, çekicilik, sevecenlik, merhamet, duygusallık Uyarılma, istek, tutku, delicesine aşık olma Tahrik
Eğlence/mutluluk 	Neşe Heves Tatmin Gurur Olumlu düşünme Haz Rahatlama	Eğlenme, coşma, şenlik, coşku, memnuniyet, mutluluktan uçma, tatmin Heves, şevk, coşku, mutluluktan uçma Tatmin, memnuniyet Gurur, övünme Umut, olumlu düşünme Haz Rahatlama
Şaşkınlık 	Şaşırma	Merak, şaşırma, buz kesilme
Öfke 	Rahatsız olma Hiddet Kızgınlık İğrenme Kıskanma Acı verme	Rahatsız olma, kışkırtma, sıkıntı Hiddet, hayal kırıklığı Kızgınlık, öfke, küçümseme, vahşet, alay, sertlik, hayal kırıklığı, dargınlık, reddetme İğrenme, tikslenme, küçümseme Kıskanma, kıskançlık Acı verme
Üzüntü 	İzdırap Üzgün Hayal kırıklığı Utanma İlgisizlik Sempati	İzdırap Üzgün, umutsuz, çaresiz,ızdırap, acı, melankoli Hayal kırıklığı, kaygı Utanma,suçluluk,pişmanlık, vicdan azabı Yabancılaşma,izolasyon, ilgisizlik, hüsrana, utanma, aşağılanma, hakaret etme Sempati, merhamet
Korku 	Korku Gerginlik	Alarm, şok, endişe, korku, panik histerik Gerginlik, endişe, gerilim, hoşnutsuzluk, mutsuzluk, kaygı

Birincil duygular aksülamel heyecanlanmalarda olur ve kısa sürer. Bu duygular yaşandığı esnada metabolizma yoğun bir enerjiye ihtiyaç duyar. Bu durumdan dolayı bu tür duygular kısa süreli yaşanır. İlk aksülamelin birey üzerindeki etkisi geçtikten sonra ikincil duygular ortaya çıkar. Bu tepkiler kişiden kişiye farklılıklar gösterir. Aşırı neşe coşkudan sonra oluşan ikincil duygusal aksülamelde; halinden memnun olma, rahatlama ferahlama gibi duygular meydana gelir. Burada beden dinlenerek adeta yeniden güç kazanmaya çalışır (Koptagel- İlal, 1991, s.96).

2.3. Müzik Türleri

Farklı kültürler, coğrafyalar, yaşam alanları ve etkileşimlerle çeşit bulan müzik zamanla kendine has özellikler taşıyan türlere ayrılmıştır. Her kültürün hatta her yörenin spesifik bir müzik tarzı oluşmuş, böylece toplumlar arasında müzik farklı coğrafyaların kültürünü güçlü bir şekilde yansıtmaya çalışan sanatlar arasında yer almıştır. Buna bağlı olarak müziğin toplumun ortak özellikleri, potansiyeli, yaşam tarzı, siyasi faktörü ve gelişimi hakkında bilgiler verdiği görülmektedir.

Müzik türlerinin belirli başlıklar altında toplandığı ve sınıflandırmaların yapıldığı çeşitli kaynaklar incelenmiş bu doğrultuda uzman kişilerin de görüşleri ele alınarak türler belirlenmiştir.

2.3.1. Türk Halk Müziği

Türkiye'deki insanların yüzyıllardan beri kendi yöresel çalgı ve şivesiyle seslendirerek, üzüntüsünü ve sevincini paylaşarak oluşturduğu, onunla can bulduğu müzik türüdür (Yurga, 2010, s. 13).

Tüm ülkelerde çoğunlukla kırsal kökenli olan halk müziği, bir halkın yaşam tarzını dile getirir; Hayal gücünü toplumun genel ortak anlayışı içinde temsil eder. Bu nedenle “geneleksel müzik” kavramı “halk müziği” ile bütünleşmiştir. Tüm ülkelerin halk müzikleri, kuşaktan kuşağa ve kulaktan kulağa iletilerek günümüze gelmiştir (Say, 2005, s. 23).

Kınık'a (2011, s. 7) göre Türk Halk Müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerini yalın, samimi, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Türk halkının zevkle dinlediği bu müzik, doğal ve sosyal olayları, acı, sevgi, özlem ve

gurbet gibi ortak duyguları, insanımızın mertlik ve kahramanlık gibi ulusal özelliğini, tarihî olayları konu alan büyük bir kültür hazinesidir.

Türkiye, halk müziği açısından dünyada nadiren bulunan bir zenginlik ve çeşitliliğe sahiptir. Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri her boy ve aşiretin kendine özgü müzikal unsurları, uygarlıkların beşiği olmuş Anadolu'daki kültürel birikimlerle etkileşime girerek yeni müzikal sentezlerle daha da zenginleşmiştir. Farklı müzik formlarıyla halka verdiği coşku, zevk, duygu zenginliği ve eğlendiricilik yanında şiir, edebiyat, tarih, coğrafya, gelenek-görenek unsurlarını ve göçler, doğal felaketler, savaşlar, kahramanlık olayları gibi toplumsal olayları bünyesinde barındırması Türk Halk Müziği'nin Türk kültürünün geçmişten geleceğe taşınmasındaki etkisini arttırmaktadır (Büyükyıldız, 2015, s. 112-113).

Türk Halk müziği türk kültürünü anadolu coğrafyasında yaşayan toplulukların yaşayış tarzlarını gelenek halinde geleceğe aktaran en net simgelerden biridir. Dilden dile süregelen bu eşsiz tarz çalgılarla ve değişik tekniklerle daha süslü bir hal almıştır. Türk Halk Müziğimiz toplumun ortak duygularına hitap etmesi, yöreden yöreye müzikal çeşitlilik göstermesi, doğaçlamaya açık olması ve kişiden kişiye müzikal yorumunun değişmesiyle oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Dinlediğimiz bir çok Halk Müziği eserinin üzerinde düşünülerek notaya alınmadığı, daha çok ülkeyi, Türk halkıyla alakalı akılda kalıcı olayları veya yöresel sorunları yansıtmak amacıyla duyguların dışa vurumu olarak ortaya çıktığı bilinmektedir.

Ülkemizde bu türde emeği geçmiş en önemli sanatçılara örnek olarak Aşık Veysel, Karacaoğlan, Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Neşet Ertaş, Aşık Mahsuni Şerif, Arif Sağ verilebilir (Yurga C. , 2010, s. 13).

2.3.2. Türk Sanat Müziği

Sanat Müziği; Bir müzikbilim terimi olarak sanat amacını önde tutan müzik türüdür. Müzik türleri, amaç ve içerik bakımından üç kısma ayrılır: Geleneksel müzik, Sanat müziği, Popüler Müzik. Sanat müziği Klasik Müzik olarak da bilinmektedir (Say, 2010, s. 218). Çok köklü bir geçmişe sahip olan Türk Sanat Müziği, Osmanlı döneminde ortaya çıkan ve daha çok usta çırak ilişkisine dayalı geleneksel öğretim yöntemleriyle günümüze kadar gelen müzik türümüzdür.

Geleneksel Osmanlı/Türk musikisinin öğretim ve aktarımı meşk adı verilen yöntemle yapılırdı. Hem ses veya saz öğrenimi hem de öğrencinin bir eser dağarcığı edinmesi meşk ederek olurdu. Oldukça basit olan bu yöntemde geçilecek eserin güftesi talebeye yazdırılır veya yazma ya da basılmış bir güfte mecmuasından faydalanılır. Usulü belli olan eseri öğrenci sağ ve sol eliyle dizlerini kudüm itibar ederek vurur. Ve usul vurularak öğrenciye tekrar ettirilir. Hoca öğrenciye yanlışları ortadan kaldırmaya kadar tekrar ettirir. Asıl amaç meşk edilen eserin talebenin hafızasına nakşedilmesidir (Behar, 2014, s. 15-19).

Daha çok Osmanlı Sarayı'nda yaşamış ve yaşatılmış, Cumhuriyet Türkiye'si ile birlikte bütün ülke insanımıza mal olmuş, uzun eğitimler sonucu seslendirilebilen, yüzlerce makamı bulunan, yazıldığı notadan okunamayan ve çalınamayan, çalgısı ve notası standart olmayan, günümüzde halen sistem sorunları olan, üzerinde sürekli tartışılan ve tartışılacak olan, kendine özgü çalgıların yanında batı çalgılarını da benimseyen, ünlüler yetiştiren, assolistler çıkaran; III. Selim, İsmail Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Tamburi Cemil Bey, Yesari Asım Ersoy, Münir Nurettin Selçuk, Sadi Işlay, Selahattin İçli, Şerif İçli, Suphi Ziya Özbekkan, Fehmi Tokay, Vecdi Seyhun, Şevki Bey, İsmail Baha Sürelsan, Şemsettin Ziya Bey, Selahattin Pınar, Refik Fersan, Avni Anıl, Şekip Ayhan Özışık gib çok sayıda önemli besteciyi tarihinde barındıran, bilimselleşmesi için müzik araştırmacılarını peşinden koşturtan ve en büyük özelliği olan tek sesliliğin yanında, son yıllarda çoksesli örneklerine de tanık olduğumuz müzik çeşidimizdir (Yurga C. , 2010, s. 16)

Tarihten de bilindiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemiyle beraber batılılaşma ve modernleşme başlamıştır. Bu tarihlerde ülke her anlamda yenilenirken sanatsal yenilikler de göz ardı edilmemiştir. Türk sanat müziği, diğer bir adı ile Klasik Türk Müziği geçmişinde dönemsel farklılıklar yaşayan bir müzik türü olmuştur (Bozkurt, 2015, s. 12).

Dönemsel farklılıklar yaşayan sanat müziği Tanrıokur (2000)'dan aktaran Bozkurt (2015, s. 12-13)'a göre şu şekilde sıralanmıştır;

“Saray ve konak müziği

Dinsel müzik: Cami ve mescit müziği, Tekne ve tarikat müziği (tasavvuf müziği)

Meslek teşkilatları müziği

Eğitim müziği, Medrese müziği, Enderun meşkhane müziği

Kent eğlence müziği (Fasıl, ince saz)”

Bu alan 14. Ve 19. yüzyıllar arası için geçerlidir. 19. yüzyıldan sonra Osmanlı müziği, yenilenir. Klasik Türk müziği dinsel ve din dışı konular içeren, teksesli, makamsal bir müziktir. Ancak oluşurken üç ana kaynaktan beslenerek senteze ulaşır. Bunlar; (a) İslam öncesi toplum müziği, (b) Fars, Arap ve İslam müziği, (c) Bizans, Eski Yunan ve diğer halkların müziğidir (Bozkurt, 2015, s. 12-13).

2.3.3. Pop-Rock Müzik

2.3.3.1. Pop Müzik

Pop müzik birçok kaynaktan “Popüler Müzik” kavramının kısaltılmış biçimi olarak bilinmektedir. Popüler müzik kavramı ise terim dilimize Fransızca populaire: “herkes tarafından tanınan, yaygın, halkın zevklerine uygun, geniş kitlelere dönük ve güncel” anlamlarını içerebilen sözcükten girmiştir (Say, 2010, s. 72).

Pop müzik zamanla birçok farklı amaç için kullanılmıştır. Farklı kültürlerin kendilerine özgü belirttikleri durumlara bağlı olarak, her kültürde birbirine göre farklılıklar gösteren bir müzik türüdür. Pop müzik türlerinde, “Psychodelic, Beat, Soul, Pop, Folk, Elektrified, Eastern, Jam Sessioning, Underground, Rock, Heavy Metal, Blues, Pop, Caz, Funk, Punk, Progressive Rock, Reggae, Rap, New Wave, Folk Rock, Soft Rock, Hard Rock, Elektronik Rock, Punk Rock, Jazz Rock” biçimleri bulunmaktadır (Yurga C. , 2016, s. 12-13).

Popüler müzik 20. yüzyılın ikinci yarısında bütün ülkelerde gündelik konuşma diline girmiştir. Tarih boyunca müzikte “eğlence” ögesi bir şekilde kültürlerde yer almıştır. Eğlence özelliği ağırlık taşıyan bütün müzik çeşit ve formları, aslında “popüler müzik” tanımına girmektedir (Say, 2010, s. 72).

Türk Pop Müziğinin temelleri 1960’lı yılların ilk yarısında ortaya çıkmıştır. Anadolu-Pop halk ezgilerinin Batı çalgılarıyla yeniden yorumlanıp buradan bir sentez oluşturulması temeline dayanmaktadır. 1960’ lı yıllar gazete ve dergiler aracılığıyla yeni çıkan plaklara ait haberlerin ve konser eleştirilerinin basında daha fazla yer bulmaya çalıştığı dönem olmuştur. Bu yıllarda pop müziğinin gelişmesinde en büyük rolü yarışmalar oynamıştır. Yarışmalar arasında başı çeken ise Hürriyet gazetesinin 1965 yılından itibaren düzenlemeye başladığı Altın Mikrofon olmuştur. Bu yıllarda revaçta olan ve Türkçe sözlü hafif Batı müziği olarak ifade edilen çalışmalara destek

vermek niyetiyle yapılan yarışma, Batı müziği tekniğinden yararlanılmış parçaların yine Batı müziği enstrümanları ile yorumlanması koşullarına dayanmaktadır. Yarışmanın amacı Türk müziğine yeni bir yön vermek olmuştur. İlk sene birinciliği alan isim ise 26 kişilik orkestrasıyla kendi bestesi olan “Gençliğe Veda” yı seslendiren Yıldırım Gürses almıştır (Küçükkaplan, 2016, s. 46-55).

Yurga (2010, s. 17-18), Türkiye’de son yıllarda pop müzik piyasasının hızlanmasını şu nedenlere bağlamıştır;

Türkiye’ye 1980’lerin sonuna kadar elektronik gereçler çoğu zaman, ancak kaçak yollardan girerdi. İthal yollarının açılarak elektronik gereçlerin rahatça girebilmesi, müzik setleri, kasetçalar ve elektronik çalgıların bollaşması,
Radyo ve televizyon kanallarının çoğalarak, gereksinimleri olan müzik programlarının, arz-talep dengesini sağlayabilmek için amatörler bile olanak sağlaması,
Müzik yapımcılarının, (daha önce arabesk müzikte olduğu gibi) iştahını kabartması,
% 70’imizin genç olduğu ülkemizde, genç kesimin (özellikle ergenlik çağındakilerin) hedef alınması,
Arabesk müziğin sıkıcı hale gelmesi ve arayışlara girilmesi (Yurga C. , 2010).

Çağın popüler müziği olarak nitelendirdiğimiz Pop Müzik daha çok gençlerin rağbet gösterdiği ve genelde dans, eğlence amaçlı dinlenerek günümüze kadar gelmesiyle bilinen müzik türüdür. En çok dinlenen müzik türleri arasında yer alan Pop müzik, sanatçıların çeşitli sahne şovlarıyla ve eğlenceli konser etkinlikleriyle sürekli gelişim göstermiştir. Günümüze pop müzik tarzında en çok dinlenen sanatçılar arasında Tarkan, Sertap Erener, Ajda Pekkan, Nilüfer, MFÖ, Candan Erçetin yer almaktadır.

2.3.3.2. Rock Müzik

1950’li yıllarda ortaya çıkan rock, müzik tarihinin en yaygın, verimli, ticari ve karlı olan popüler müzik türüdür. Bütün dillerde kullanılan “rock” sözcüğü “sallama” anlamına gemektedir (Say, 2009, s. 452).

Yurga (2010)’ya göre rock müzik, herhangi bir şarkıdan veya ezgiden esinlenerek yapılabilir. Daha önceden bilinen bir parçayı kendi çalma ve söyleme biçimine sahip bir müzikçi yorumu değiştirerek seslendirebilir.

Kendi içinde birçok alt dala ayrılan rock müziği Özü (2009, s. 27), Punk, Metal, Hard Rock, Acid Rock, Alternatif Rock, Emo Rock olarak sıralamış, dinleyicilerin bu türlerden hangilerine ait olduklarını ise dış görünümünde kullandıkları simgesel

öğelerle belli ettiklerini açıklamış, sistem karşıtı olan rock müziğin savaş sonrası gençlik gruplarının sisteme dahil olmama gayreti ile ortaya çıkarak ironik bir şekilde sistemin parçası olan popüler kültür aracılığıyla yayıldığını belirtmiştir.

Daha çok grup müziği olarak karşımıza çıkan rock müzik spesifik konser etkinlikleriyle ve festivallerle ağırlıklı olarak genç nüfusun dinlemeyi tercih ettiği müzik türüdür. Türkiye’de grup müziği olarak 1980’lerde yaygınlaşmaya başlamıştır. O dönemde revaçta olan gruplara örnek olarak Tireli (2007) Ersen ve Dadaşlar, Edip Akbayram & Dostlar, Barış Manço & Kurtalan Ekspres, MFÖ örneklerini vermiştir.

Rock müziği ülkemizde en iyi temsil eden sanatçılara örnek olarak Şebnem Ferah, Athena, Kıraç, Teoman, Demir Demirkan, Duman, Mor ve Ötesi, Yavuz Çetin, Oğün Şanlısoy, Erkin Koray, Cem Karaca verilirken, Steve Vai, Joe Satriani, Metallica, Iron Maiden, Gary Moore, Eddi Van Halen, Freddie Mercury, Pink Floyd, The Rolling Stones ve The Beatles yurt dışındaki en iyi rock müzik temsilcilerinden bazılarıdır.

2.3.4. Arabesk-Fantezi Müzik

Arabesk müziğin bir çok kişi tarafından Arap etkisiyle oluştuğu düşünülmektedir. Arabesk şarkılar arap müziğine, çalgılama, çalım ve ritim açısından benzerlik gösterebilir, fakat arabesk adını almasının nedeni ezgilerindeki süslemelerin çokluğundan ve çalgıların çeşitliliğindedir (Yurga C. , 2010, s. 25).

Arabesk müzik bugün bilinen biçimi ve kimliğiyle 1960’lı yıllardan itibaren ortaya çıkmıştır. İstanbul merkezli piyasa tarzının bir kolu olarak gelişen ve yaklaşık 30 yıllık bir hazırlayıcı dönemin ürünü olan arabesk, kent kültürüne ait bir müziktir (Küçükkaplan, 2013, s. 130-131).

(İmik, 2017)’e göre ise arabesk müzik toplumsal bir algı gibi görünse de, sosyal gerçekliği olan bir durum olması nedeniyle müzikallik ötesinde bir kültürel duruma işaret etmekte ve kent yaşamına uyum sağlayamamış, tutunamamış kesimlerin sahicilik arayışları içinde kendisiyle bütünleştirdikleri bir yaşam biçiminin işareti olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’de 70’lerde Piyasa Arabeski türüyle başlayan, daha sonra 80’lerde Protest ve Taverna Arabesk olarak çeşitliliğini sürdüren Arabesk Müzik, 90’ların sonlarında da Dini Arabesk türünü de ekleyerek zenginliğini devam ettirmektedir. Bugün için bütün

türleriyle, Türk insanının yaşam sürdüğü her yerde varlığını sürdürmektedir (Yurga C. , 2010, s. 30).

Arabesk Müzik batı ve doğu müziği enstrümanlarının karışımı ile icra edilmektedir. Elektro Bağlama, keman, saz, klarnet, ud ve klavyenin bu müzik türünde en çok kullanılan enstrümanlar arasında olduğu bilinmektedir. Bu türde ülkemizde ilk tanınan sanatçıların başında Arap müziğinden esintiler taşıyan şarkılarıyla Orhan Gencebay gelmektedir. Müslüm Gürses, Kibariye, Ferdi Tayfur, Ebru Gündeş, Ümit Besen, Selami Şahin ve Gülden Karaböcek de bu türün önemli temsilcileri arasında yer almaktadır.

Arabesk üslubunun Türkiye'deki popüler müzik ortamına tümüyle sinmesi 1990'lı yıllardan günümüze kadarki dönemi kapsamıştır. Bu yıllar arabeskin gerek ürünlerinin gerek toplumdaki kültürel yansımalarının farklı kesimlerce kabullenildiği ve kısmen daha ılımlı bir ortam içinde barındığı dönem olmuştur. 1990 yılında ilk özel televizyon kanalının açılmasıyla popüler kültür ürünlerinin arasında olan arabesk halka ulaşarak müzik sektöründe en fazla öne çıkan tür olmuştur (Küçük Kaplan, 2013, s. 227-228).

2.3.5. Rap/ Hip Hop

2.3.5.1. Rap Müzik

1980'li yılların ortasında disco müziğine tepki olarak başlayan rap müzik “saçma, zırva” anlamına gelmektedir. En belirgin özelliği melodiyi dışlayarak şarkı sözü değeri taşıyan ve toplumsal-eleştirel bir bakış içeren sözleri, keskin ritmik hareketlerle dans çıldınlığına dönüştürebilmesidir (Say, 2010, s. 120).

Rap müzikte bolca hakaret ve küfür olmasını Angı (2012), insanların ezilmişlik, itilmişlik ve ikinci sınıf muamele görmelerine bağlamış ve rap müzikte yapılan Freestyle (doğaçlama), Anadolu'daki aşık atışmalarına benzediğini belirtmiştir.

Yaşanmışlığın ön planda olduğu rap müzikte diğer müzik türlerine göre sözler genelde daha sitemli, eleştirel ve isyan içeriklidir. Oldukça tempolu ve değişmeyen bir ritimle söylenen rap müziği diğer türlerden ayıran bir diğer özellik de giyim tarzındaki rahatlık ve salaşlık olarak bilinmektedir. Türkiye'de bu müzik türüyle tanınan sanatçılara Ceza, Sagopa Kajmer, Ezhel, Kolera, Ayben örnek olarak verilebilir.

2.3.5.2. Hip-Hop Müzik

New York'un Bronx bölgesinde 1970'lerde çıkan Hip-hop kültürü, günümüzde dünyanın birçok bölgesine yayılmış global bir fenomen olarak pek çok insanın hayatıyla bütünleşen ve yaşam tarzı haline gelen yapıda bir müzik türüdür (Üçer B. , s. 249).

Siyahilerin bu müzik tarzına Amerika'da yaşadıkları olumsuz koşullardan ötürü kendilerini anlatmak için başvurdukları, eğlence amacıyla yarattıkları ve yapısında bas ve ritmi ön planda bulundurarak bu tarzı oluşturdukları bilinmektedir.

Angı (2012)'ya göre Hiphop müziğin altyapısını çoğunlukla elektronik aletler ve bilgisayar aracılığı ile yaratılan davul ve bas oluşturur. Hızlı ve konuşma tarzında söylenen vokal ile bu müzik türü tamamlanmış olur. Sözler hikaye formatında ve uzun olup farklı konuları içermektedir. Hiphop parçalarında armoninin çok önemi yokken ritim oldukça ön plandadır.

2.3.6. Protest Müzik

Protest müzik sistem karşıtı ve politik müzik olarak da bilinen toplumsal olayları ve toplumu politik olarak ilgilendiren bir takım değişimleri ele alan, halkın bu olayları protesto etmek amacıyla ortaya çıkarmış olduğu bir türdür.

Türkülerde ve protest şarkıların içinde hapisane, işkence, yiğitlik ve özgürlük temalarının bolca kullanıldığını belirten Özkan ve Mustan Dönmez (2014, s. 63) 1960 ve 1980'li yıllar arasında Türkiye'de de siyasal yapılanmaların değiştiği ve iç çalkantıların yaşandığı dönemler olduğunu, bu dönemlerde siyasi istikrarsızlıklar ve yapılan darbeler sonucunda müziğin de etkilendiğini belirtmiştir. Birçok yazar, şair ve aydınlar gibi müzisyenlerinde şarkıları yasaklanmış, albümleri toplanmış ve yıllarca hapis cezasına mahkum edilmişlerdir (Özkan & Dönmez, 2014, s. 63).

Protest müziğin doğrudan ve açık bir şekilde mesajlar vererek insanları eyleme geçirmek için kullanıldığı ve bu türde gitar enstrümanının ön planda olduğu bilinmektedir. Daha çok sol görüşe hitap eden protest müzikten arabesk, rock, halk müziği, pop ve rap müziğinin de etkilendiği bilinmektedir.

Politik müziği yapan ve dinleyen bireylerin müziğe yükledikleri anlam ve bu anlamın yalnızca politik düzeyde değil hayatın herhangi bir alanıyla alakalı karşı çıkan, hesap soran, eleştiren, belirli bir gerçeği vurgulayan biçimde olması da müziğe

“tepkisel” bir anlam vermiştir. Aşk ilişkilerinde belirli biçime dair yapılara tepki göstermekten belirli bir insan tipini yermeye, toplumdaki sınıfsal ya da farklı düzeydeki bir ayrıştırılmayı vurgulamaya hatta cinsiyet rollerini sorgulayan ve alaya alan şarkılara kadar her türlü “teпки” biçimi, politik müzik terimiyle örtüştürülebilir (Kutluk, 2018, s. 122).

Bütün ülkelerde var olan protest müzik türü ABD’de Joan Baez ya da Bob Dylan rock müzik formatında; Arjantin’de Mercedes Sosa latin müziği formatında, Yunanistan’da Maria Farantouri Akdeniz müziği formatında protest şarkılar icra ettikleri görülmektedir. Türk protestinin Anadolu müziksel öğelerini içerdiği ve geçmişten gelen siyasal yönünden dolayı halk müziğinden büyük oranda etkilendiği bilinmektedir (Özkan & Dönmez, 2014, s. 64).

Ülkemizde protest müzik öncülerine örnek olarak Selda Bağcan, Edip Akbayram, Fikret Kızılok, Bülent Ortaçgil, Zülfü Livaneli (Yurga C. , 2010, s. 62), Timur Selçuk, Melike Demirdağ, Ali Rıza Binboğa, Ruhi Su, Grup Munzur, Grup Yorum, Grup Kızılırmak verilebilir (Özkan & Dönmez, 2014, s. 65).

2.3.7. Caz Müzik

Caz müzik 19. yüzyılın sonlarında doğarak 20. Yüzyılda tüm dünyada yaygın hale gelmiştir. Kaynağında ve gelişiminde Amerikan zencilerinin yaratıcılığını gösteren caz müzik “Amerikan müziği” değil “Amerika’ya rağmen” yaşam bulan uluslararası bir müzik çeşidi olmakla birlikte 20. Yüzyılın hemen hemen bütün müzik tarzlarından faydalanmış olan zengin bir koleksiyondur (Say, 2009, s. 94).

Caz müziği diğer müzik türlerinden ayrı tutan en önemli hususiyet daha çok doğaçlamaya dayalı olarak icra edilmesidir. Ritimler çok çeşitlilik ve değişkenlik göstermektedir. Saksafon, trompet, bateri ve piyano bu türde kullanılan enstrümanlar arasında başta gelmektedir.

Doğuşundan bu yana dönem dönem değişiklik gösterdiği bilinen caz müziği Berendt (2003)’den aktaran Keseroğlu (2005) şu şekilde sıralamıştır;

1890-1900 : Ragtime Stili

1900-1910 : New Orleans Stili

1910-1920 : Dixieland Stili

1920-1930 : Chicago Stili

1930-1940 : Swing Stili

1940-1950 : Bebop Stili

1950-1960 : Cool Jazz (Serin Caz, Sakin Caz) ve Hard Bop Stilleri

1960-1970 : Free Jazz (Serbest Caz) Stili

1970-1980 : Electric Jazz (Elektrik Caz) Stili

1980 ve sonrasındaki stiller ve akımlar.

İçinde bir müzisyenin kişiliğinin doğrudan dışı vurulduğu bir müzik türü olduğunu belirten Feige (2016) bu müzik türünde her bir müzisyenin bireyselliğinin son derece büyük bir rol oynadığından bahsetmiş, ayrıca cazın, içinde müzikal pratiklerin temel yönlerinin açıkça dile geldiği bir tür sanatsal müziği temsil ettiğine değinmiştir (Feige, 2016, s. 31-107).

ABD'nin Missori yöresinde Afrika'dan kölelik yolu ile gelen zencilerin yaşadıkları zulümleri anlatarak 20. Yüzyıldan itibaren beyazlarında sahip çıkmaları sonucu dans müziğine dönüşmüş ve bir çok çeşidi oluşmasıyla dünyaya yayılmıştır. Türkiye'ye 90'lı yıllarda popülerleşmeye başlamış bir çok il ve ilçede uluslararası cazcılarla birlikte Türk cazcılarda ön plana çıkartılarak çeşitli caz festivalleri düzenlenmiştir. Ülkemizde bu türle tanınan Süheyl Denizci, Erol Pekcan, Okay Temiz, Tuana Ötenel, Nükhet Ruancan, Neşet Ruancan, Kerem Görsev unutulmaması gereken önemli isimler olmuştur (Yurga C. , 2010, s. 42-46).

2.3.8. Klasik Batı Müziği

Tarihten günümüze süzülerek gelen, ciddi ve ağırlıklı değerleri taşıyan sanat kavrayışı olarak tanımlanan klasik müzik, tüm zamanlar için geçerli olabilecek sanat müziklerini nitelemektedir (Say, 2010, s. 278).

Avrupa kökenli olan ve önceleri kiliselerde ilahilere eşlik edilerek, dinsel amaçla başlayan klasik müzik, dönem dönem farklılıklar göstererek günümüze kadar gelmiştir. Klasik müziğin bilinmesi gereken en önemli özelliklerinden biri çok seslilik olmuştur.

Zamanla çok seslilikte ve armoni yapısında gelişim gösteren klasik müzik dönemlere ayrılmaktadır. Bu dönemler; Rönesans, Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş dönemdir.

2.3.8.1. Rönesans Dönemi

Bu dönem müzik yazısının gelişimini, notaların değerlerinin bulunmasını, çalgıların özgürleşmesini ve sanat müziğinin yaygınlaşmasını içeriğinde bulundurduğu için oldukça önemlidir. Müzikte birçok unsurun temellerinin atıldığı rönesans dönemi 15. yüzyıldan başlayarak 17. yüzyılın ilk yıllarına kadar devam etmiştir.

Seslere ilk olarak 6. yüzyılda Romalı filozof Boethius tarafından LA(A), Sİ(B), DO(C), RE(D), Mİ(E), FA(F), SOL(G) olarak ad verilmiş, ancak bugün bildiğimiz şekliyle notaların temelleri 17. yüzyılda atılmıştır. Rönesans dönemine kadar Avrupa’da çokseslilikte vokal yaygınken, rönesansla birlikte bütün toplumsal alanlarda olduğu gibi müzikte de yenilikler olmuştur. İnsan sesine destek amacıyla org ve lavta ile lir kullanılmıştır. Daha sonra avrupalı gezgin şarkıcıların etkisiyle başka çalgılarda keşfedilmiştir. Gezgin ozanlar tulumlu gayda, basit flütler (pan ve blok), arp, trompet, ut ve kanunu andıran psalterionun eşliğinde şarkı söylemişlerdir. Ardından küçük el davulları “nakkare” ve yaylı olarak Arapşarın “rebap”ı gibi enstrümanlar yaygınlaşmıştır (Kaygısız, 2017, s. 95-97).

Say (2009, s. 457) rönesans müziğinin getirdiği bazı yenilikleri şu şekilde sıraşmıştır; Müzik yazısının ve çalgıların geliştirilmesi, din dışı müzikte yeni ses müziği ve çalgı müziği formlarına yöneliş, nota basımı aşamasına geçiş, üçlü, beşli akorların uygulanmasında artış, müzik teorisinde derinleşerek kilisi modlarını majör ve minör sisteme dönüştürme, kontrpuan yazısında profesyonelleşme.

2.3.8.2. Barok Dönem

Barok dönemi operanın ve oratoryonun doğuşu, çalgı müziği ve klavsen yazısının geliştirilmesiyle 17. Yüzyılın ilk çeyreğinden başlayarak 18. Yüzyılın ortalarına kadar süren bir dönemi kapsamaktadır.

Dini müzikte ve din dışı müzikte metinlerin (text) öne çıkması vokal müziği zirveye ulaştırmıştır. Metnin öne çıkması ve çalgıların daha belirgin şekilde müzikte kullanılmasıyla melodicilik gelişim göstermiş ve insan sesine dayalı çoksesli müziğe tepki olarak çalgı müziği ile tek ezgili fakat eşlikli müzik ortaya çıkmıştır. Çalgıların

öne çıkması, beraberinde çalgı yapımcılığının gelişmesini de sağlamış, bu karşılıklı etkileşim sonucunda da müzik bir bütün olarak ilerlemiştir (Kaygısız, 2017, s. 119).

Claudio Monteverdi, Domenico Scarlatti, Antonio Vivaldi, Georg Philipp Telemann, Johann Sebastian Bach, George Frederic Handel, François Couperin, Giuseppe Tartini barok dönemine imza atan önemli bestecilerin başında gelmektedir.

2.3.8.3. Klasik Dönem

Barok dönemden sonra gelen klasik dönem ezgi, ritim, armoni ve biçim olarak belli çizgilerin oluşması, yeni müzik formlarının ve oda müziği gruplarının ortaya çıkması ile bilinmektedir. Bu dönemdeki en belirgin özellik klavsenin yerini piyanonun almış olmasıdır (Yurga C. , 2017, s. 12-13).

Klasik dönemin ortaya koyduğu en temel müzik formu “sonat” olmuştur. Bu dönemin baskın olarak melodi ile armoniyi öne çıkarmış olmasından ve geliştirilen melodilerle halk ezgilerinin sade, kendine özgü özelliğinden yararlandığını belirten Say (2010, s. 298) bu yönelimin özünde Aydınlanma Felsefesinin değeri olduğuna değinmiştir.

18. yüzyılın son on yılında, Fransız Devrimi'nin etkileriyle müzik demokratlaşmış ve giderek halka inmiştir. Besteciler devrime kayıtsız kalmayarak müziklerinde yeni toplum düzeninin getirdiği kaygısız sevinci yansıtmışlardır (Mimaroğlu, 2017, s. 81). Bu dönemde yapıtlarıyla tanınan besteciler arasında Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Giovanni Battista Viotti, Ludwig van Beethoven vardır.

2.3.8.4. Romantik Dönem

Mimaroğlu (2017, s. 83) romantik dönemin kesin bir başlangıç tarihinin olmadığına değinmiş, müzik sanatında romantik çağın on sekizinci yüzyılın sonlarında toplumsal alandaki devrimlerin müziği etkilemesi ile başladığından bahsetmiştir.

Birçok kaynakta romantik çağın Ludwig van Beethoven'ın ölümünden sonra mı yoksa Beethoven henüz hayattayken mi başladığı tartışma konusu olmuştur.

Romantik dönemin düşünsel kökleri, sanatçının kendi bireysel duygularını kaynak almasına, duyguların sesini ortaya koymasına dayanır (Say, 2009, s. 454). Müzikte bireysellik baskın olmaya başlamış, sanatçılar kendi duygu ve düşüncelerini daha özgür

şekilde yaptığı müzik ile ifade edebilir hale gelmiştir. Kaygısız (2017, s. 193) yalnızca bireyin duygularını açıklaması şeklinde bakmayı eksik bulmuş ve toplumsal kuralların değişimine bağlı olarak sanatçıların duygularında ki değişimin müziğe yansıdığını belirterek bu dönemin saray ve kilisenin baskıcı yönetiminden kurtulan sanatçıların daha özgür eserler ortaya koyduğu dönem olduğundan bahsetmiştir.

Romantik dönemin en ünlü bestecilerinin Ludwig van Beethoven, Franz Schubert, Felix Bartholdy Mendelson, Niccolo Paganini, Frederic Chopin, Robert Schumann, Franz Liszt, Giuseppe Verdi, Carl Maria von Weber oldukları bilinmektedir.

2.3.8.5. Çağdaş Dönem

Romantik dönemden sonra yani 1900'lerde başlayarak günümüze kadar ulaşılmış olan dönemdir. 20. yüzyılda teknolojinin de etkisi ile müzik alanında ciddi değişiklikler meydana gelmiştir. Çağdaş dönem toplumsal olayları, yaşam koşullarının değişimini, zorlukları, ulusal kurtuluşu, halkın sorunlarını, bireyselliği kısacası değişen ve gelişen ne varsa hepsinin müziğe yansıdığı bir dönem olmuştur.

Uyumsuz sesler çağdaş müziğin en belirgin özelliği olmuştur. Tarih boyunca müzik sanatı yalnızca uyumlu seslerin değil, uyumsuz seslerinde arayışını sergilemiştir. 20. yüzyıl bu yaklaşımı tamamıyla üstlenmiştir (Say, 2009, s. 117).

Kaygısız (2017, s. 272) çağdaş dönem müziğini oluşturan akımları İzlenimcilik, Folklorcülük, Yeni-Klasikçilik, Folk-İzlenimcilik, Somut müzik ve Diğerleri(elektronik müzik, rastlamsal müzik, mini aralıklı müzik, tınısal müzik) olarak sıralamıştır.

Bu dönemin ünlü bestecilerine örnek olarak Debussy, Bela Bartok, Kodaly, Carl Orff, Hindemith, Ravel, Stravinski, Igor Stravinsky, Witold Lutoslaw, Mahler, Alban Berg, Luigi Nono, Claude Debussy verilebilir.

2.3.9. Dini Müzik

Dini müzik camilerde, dergahlarda, ibadet esnasında hatip, müezzin, zakirler ve orada hazır bulunan topluluğun katılımıyla okunan belirli müzik parçalarından oluşmaktadır (Yağcı, 2017, s. 29). Cami musikisine ait olan eserler usulsüz ve tek kişinin yorumuna dayanmaktadır. Bu eserlerden besteli olanları müezzinler aracılığıyla bazen koro ile okunmuş, bu toplu icra da “Cumhur Müezzinliği” ismi verilmiştir. Tekke

musikisinin en belirgin özelliği ise icrasında Klasik Türk Musikisi sazlarının kullanılmasıdır. Ayrıca tekke musikisi tek sesli koronun icra etmesi amacıyla bestelenmiş, bestelenen bu eserlere de “Cumhur İlahi, Cumhur Durak” gibi adlar verilmiştir (Demirtaş, 2009, s. 214).

Tasavvuf müziği olarak da bilinen dini müzik insanla Allah arasındaki uhrevi hislerin ve duyguların bir çeşit dışa vurumu olarak bilinmektedir. Çeşitli ritim çalgıları, ezgiler ve bazen enstrümanlarla tanrıya olan sevgi ve güçlü inancı aktarmak için yapılan müzik türüdür.

Dini musikinin yayılmasında tarikatlar etkili olmuştur. Dini musiki formundaki eserlerin yayılmasındaki en büyük etkenlerden biri ise tarikatlarda bulunan dervişlerdir. Dini musiki formundaki eserleri katıldıkları toplantılarda seslendirerek tarikat kültürünün musiki vasıtasıyla yaymışlardır (Adar, 2014, s. 153).

Her dine ve inancıya göre farklı şekillerde yorumlanan ve icra edilen dini müzik ülkemizde daha çok sözlere ağırlık verilmesi, tek sesli oluşu ve geleneksel enstrümanların kullanılmasıyla dikkat çekmektedir.

2.4. İlgili Araştırmalar

2.4.1. Müzik Türleri ve Tercihleri Konusunda Yapılan Araştırmalar

Ulutürk’ün (2008) çalışmasında Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü öğrencilerinin tercih ettikleri müzik türleri ile bu türlerde tercih ettikleri besteci ve yorumcuların, bu türleri seçme nedenlerinin, tercihlerini hangi değişkenlerin belirlediğinin ve tercihlerinin cinsiyet ile öğrenim türüne göre farklılık gösterip göstermediği incelemiştir. Araştırmanın örneklemini Türkiye’nin Kuzey-Batı illerinde bulunan 7 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nin Müzik Bölümünde okuyan son sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Veri toplama aracı olarak anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15.0 kullanılmıştır. Ayrıca frekans (f) ve yüzde (%) bazı bulgular arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek için parametrik olmayan testlerden Ki- Kare Bağımsızlık testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri ilk üç müzik türünün Avrupa Sanat Müziği, Türk Halk Müziği ve Türk Pop Müzik olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin, aile ve arkadaşlarının dinledikleri müzik türlerinden büyük ölçüde etkilendikleri tespit edilmiştir.

Düzbastılar, (2017) makale niteliğindeki çalışmasında müzik eğitiminin müzikal tercihler üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmıştır. Çalışmada Müzik Eğitimi Bölümünde verilen eğitimin öğrencilerin dinlemek için tercih ettikleri müzik türlerinin farklılaşmasına yol açıp açmadığını belirlemek, müzik eğitiminin müzikal tercihler üzerindeki etkisini tespit etmek amaç olmuştur.

Çalışmanın örneklemini Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans 1. Sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi sonucunda müzik eğitiminin müzikal tercihler üzerindeki etkisi tartışılmıştır.

Ertenli, (2014) yaptığı araştırmada ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin, ilköğretim müzik dersi öğretim programı kazanımlarındaki müzik türlerini dinleme durumlarını ve programın öğrencilerin müzik türü tercihleri üzerindeki etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Elde edilen verilerin dağılımları frekans (f) ve yüzde (%) tabloları ile gösterilmiştir. Programda yer alan müzik türleri ölçeğinde pop müzik, caz müzik, thm, tsm ve klasik batı müziği türleri üzerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bir kısmı pop müziği ‘tamamen’ dinlerken; caz müziğini, türk halk müziğini, türk sanat müziğini ve klasik batı müziğini ‘hiç’ dinlemediklerini belirtmişlerdir. Her düzeyde pop, caz, Türk halk müziği, türk sanat müziği, klasik batı müziği ve diğer türleri dinleyen öğrenciler, dinledikleri müzik türlerini tercih ederken çoğunlukla müzik derslerinden etkilenmeyip medya araçlarından etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Bozkurt, (2015) çalışmasında, ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesini amaçlamıştır. Nicel ve nitel veri analizi teknikleri kullanılmıştır. Nitel veriler, nicel verileri destekleyici konumdadır. Son aşamada nitel ve nicel veri türleri birleştirilmiş ve yorumlama ile tartışma bu birliktelik doğrultusunda yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak öğrencilere anket uygulanmıştır.

Ankette öğrencilerin en çok hangi durumda müzik dinlediklerine yönelik sorunun cevapları, Parrott'un (2001) sosyal psikolojideki duygu durumları sınıflandırmasının "birincil duygu durumları" esas alınarak oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini 2012-2013 yılında Türkiye'deki ortaokul kademesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemi ise, Mardin, Tokat ve İzmir illerinden seçilen ortaokul 5.6.7.ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=608). Bu iller maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılarak tespit edilmiştir. İllerin seçimi, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'nün 2011 tarihli " İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE)" adlı raporu dikkate alınarak yapılmıştır.

Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programına işlenmiştir. Analiz işlemleri sonucunda verilerin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilerek çeşitli grafikler oluşturulmuş, bulgular görselleştirilerek sunulmuştur. Nitel verilerin analizi işleminde ise öğrencilerin açık uçlu sorulara ilişkin verdiği cevap ve açıklamaların analizi yapılmıştır. Bu amaçla içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerin en çok hangi ortamlarda müzik dinledikleri, Parrott'un yaklaşımına göre sınıflandırılan duygu durumları ve en çok dinledikleri müziklerden sonra en yoğun hangi duygu durumlarını yaşadıklarına ilişkin görüşleri, içerik analizi yapılarak incelenmiş ve en son aşamada, daha geniş bir perspektifle duygu durumları oluşturulmuş, ulaşılan bulguların dağılımları verilmiştir. Seslendiricilere ilişkin verilen cevaplar ise sadece isimler olduğu için betimlemeye gidilerek durum olduğu gibi yansıtılmış, aktarılmış ve dağılım verilmiştir. Araştırmanın sonucunda açık ve kapalı uçlu sorulara göre yanıtlar alınmıştır.

Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin en çok hangi müzik türünü tercih ettikleri, Parrott'un duygu durumlarına göre en çok hangi duygu durumunda müzik dinledikleri ve en çok dinledikleri seslendiriciler tespit edilmiştir. Araştırmanın diğer sorularından olan; en çok dinlenen müzik eserlerinden sonra en yoğun olarak hissedilen duyguların neler olduğu da tespit edilmiştir

Göksel, (2013) tez çalışmasında, İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Farklı Müzik Türlerine İlişkin Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi'ni araştırmıştır. Bu araştırma okul türü, cinsiyet, sınıf seviyesi, gelir düzeyi, yerleşim

bölgesi, kitle iletişim araçlarından etkilenme düzeyi, sosyal çevreden etkilenme durumu ve müzikle aktif olarak ilgilenme değişkenlerine göre incelenmiştir. Bu amaca bağlı olarak uzman görüşleri aracılığıyla, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Kars ilinde MEB'e bağlı genel müzik eğitimi veren, rastgele (random) yöntemiyle seçilen 4 ilköğretim okulunda (3 devlet okulu, 1 özel okul) 6,7 ve 8. Sınıf düzeyinde öğrenim gören toplam 755 öğrenciye uygulanmak üzere "Müzik Tercihleri Anketi" hazırlanmıştır. Bu anketten elde edilen veriler aracılığıyla Kars ilinde öğrenim gören ilköğretim 2. Kademe öğrencilerinin farklı müzik türlerine ilişkin tercihleri belirtilen değişkenlere göre incelenerek belirlenmeye çalışılmıştır.

Katılımcılara uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmış, bilgisayar ortamına aktarılan bu veriler SPSS 18 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların yorumlanmasında frekans, yüzde, Man Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

Sonuç olarak, öğrencilerin araştırmada ele alınan değişkenlere göre farklı müzik türlerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmış ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Kamalı, (2017) Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin Ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi'ni inlemiştir. Van iline bağlı Özalp ilçesinde öğrenim gören 5.6.7. ve 8. Sınıf düzeyindeki ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu araştırmada betimsel yöntem izlenmiş olup, tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Van iline bağlı Özalp ilçe merkezindeki 20 Temmuz Ortaokulu, 3 Nisan Ortaokulu, Atatürk ortaokulu, Yatılı ilköğretim Bölge Ortaokulu ve Özalp İmam Hatip Ortaokulu'nun 5. 6. 7. Ve 8. Sınıflarına toplam 239 öğrenciye gerekli izinler alınarak anket uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 22.0 programı ile analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre sonuç olarak beğenilen müzik türünün bireyin yaşadığı sosyal çevredeki diğer bireylere benzer özellikler sergilediği ve bireylerin, içerisinde buldukları tabakanın genel müzik eğilimine yakın müziksel beğenilere sahip olduğu, bireylerin TV- radyo ve telefon gibi kitle iletişim araçlarının toplumdaki insanların müzik beğenisi ve tercihlerine büyük etkisi olduğu görüşünde birleştiği,

duygu durumlarını yansıtan müzikleri ortam fark etmeksizin her fırsatta dinledikleri, sesini beğendiği sanatçıları ve popüler müzik dinlemeyi tercih ettiklerini ve bireylerin müzik dinlemek için ayırdığı süreyi eğlenmek ve iyi vakit geçirmek amacıyla kullandığı görülmüştür.

2.4.2. Müzik İle Duygu Durumları ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Araştırmalar

Rentfrow & Gosling, (2003)'e ait olan bu araştırma ilgili literatür için oldukça önemlidir. Rentfrow ve Gosling müzik tercihleri altında yatan en belirgin yapıları ilk olarak tanımlayıp ortaya koymuşlardır. Araştırmada müzik tercihlerindeki bireysel farklar incelenmiştir. 6 kısımlı bir çalışma serisi, müzik tercihlerinin altında yatan yapı ve müzik tercihleri ile kişilik arasındaki bağlantıyı incelenmiştir. Sıkça kullanılan *Short Test Of Music Preferences (STOMP)* / Kısa Müzik Tercihi Testi'ni ve Big-Five Kişilik Envanterini kullanmışlardır. Birden fazla örnek, yöntem ve coğrafi bölge kullanarak, 4 müzik tercihi boyutunu ortaya çıkarmak için birleştirilmiş 3.500'den fazla kişinin müzik tercihlerinin analizi ile ortaya konulan unsurlar: Yansıtıcı ve Karmaşık, Yoğun ve Asi, İyimser ve Konvansiyonel, Enerjik ve Ritmik olarak sıralanmıştır. Müzik boyutları için tercihler, çok çeşitli kişilik boyutları (örneğin, Açıklık), kişisel görüşler (örneğin, politik yönelim) ve bilişsel yetenekler (örneğin sözlü IQ) ile ilgilidir. Çalışmanın sonucunda Rentfrow ve Gosling, kişilik, öz değerlendirme ve bilişsel becerilerin, müzik tercihlerinin oluşumunda ve devamlılığında rolü olduğunu kanıtlamışlardır.

Nastasa & Lonescu (2015) Araştırma, ergenlerin en sevdiği müzikal stiller, duygusal zeka gelişimi düzeyleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi vurgulamayı amaçlamıştır. En sevdikleri müzik türleri ve en sevdikleri müzikleri dinleme sıklıkları hakkında bireysel olarak not alan 97 genç vardır. Deneklere iki farklı test uygulanmıştır: Lise Kişilik Anketi- HSPQ (Cattel) ve Duygusal Zeka Ölçeği- EIS (Schutte ve ark. 1998). Sonuçlar, ergenlerin belirli müzik tarzlarını tercih etmelerine göre duygusal zekaları ve belirli kişilik özellikleri arasında ilişki olduğunu göstermiştir.

Fricke & Herzberg (2017) bu çalışmada müzik tercihlerinin araştırılması, müzik tercihi, biyografik değişkenler ve kişilik ilişkisi hakkında tutarlı sonuçlar verilmiştir. Bulgular Almanca dili konuşan 1329 örnekten elde edilen sonuçları ortaya koymaktadır. Burada öz rapor değerlendirmeleri ile on line bir çalışma yapılmıştır. EFA ve CFA

kullanılmış müzik faktörü tercihinin beş faktör yapısını ve üç faktör yapısı doğrulanmıştır. Önceki araştırmalara ek olarak, müzik faktörü tercihinin üç faktörlü yapısının da bildirilen değerlendirmelerde çoğaldığı görülmüştür. SEM kullanılarak kişilik ve müzik tercihleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu çalışma müzik tercihi araştırmasının genel durumuna katkıda bulunmaktadır ve müzik niteliği tercihi ve kişilik ilişkisinin çok az incelenen alanına ek görüşler sunmaktadır.

Thorsen, (2016) bu çalışma belirli kişilik yazımlarının bir sonucu olarak müzikal tercihler üzerine önceki araştırma bulgularını çoğaltmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın konusu, müzikal tercihlerini, kişilik tiplerini belirleyici olarak kullanma potansiyelini araştırmak ve çeşitli demografik yapılarda kişilik ve müzik tercihindeki değişiklikleri incelemektir. Müzik ve kişilik alanlarında yapılan araştırmalar, bireyin tercihi için motivasyonların ve etkilerin anlaşılmasına yol açan temel bilgiler sağlamıştır. Hem (STOMP) hem de (BFI) kullanılan bu çalışma, lisans öğrencisi gönüllülerinin (n=362) kampüs çapında bir e-posta daveti ile dolduruğu anketten oluşmuştur. Katılımcılar demografik ve niteliksel sorulara cevap vermişlerdir. Çalışma, müzikal tercih ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri yansıtan neredeyse tüm araştırmacı hipotezlerinin desteğini göstermiştir.

Zweigenhaft, (2008) Müzik tercihleri ve kişilik ilişkisini S.T.O.M.P, NEO-PI ölçekleri ile incelemiştir. (Rentfrow & Gosling, 2003), ile örtüşecek biçimde R&C ve deneyime açıklık arasında önemli derecede pozitif korelasyon bulunmuştur. U&C ile uyumluluk, dışadönüklük, aklılık ve öz-disiplin arasında da belirgin şekilde bağlantı ortaya çıkmıştır. Bulgular, Rentfrow ve Gosling'in çalışmaları için genel bir destek sağlamaktadır. Çalışma, açıklık ve E&R arasında önemli bir pozitif ilişki sergileyerek farklılaşmıştır.

Kaçmaz, (2016) Kişilik ve Benlik Boyutlarının Müzik Tercihlerine Etkileri üzerine çalışmıştır. Araştırma İlişkisel Tarama Modeli ile oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini üniversite öğrencileri, örnekleme ise Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okuyan son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. 1.2. ve 3. Sınıflara göre bilişsel ve sosyal gelişmişliklerinin daha yüksek olduğu dolayısıyla tercih ve beğeni durumlarının daha fazla oturmuş olacağı öngörüsüyle son sınıflar seçilmiştir. Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencileri, müzik tercihlerine ilişkin alansal/mesleki farkındalık

sahini olacakları düşünüldüğü için ölçekler müzik eğitimi anabilim dalı dışında kalan diğer on anabilim dalına uygulanmıştır.

Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi ve Müzik Tercih Formu”, Benlik Kurgusu Ölçeği (Self- Construal Scale, Singelis, 1994), Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BigFive Inventory-BFI, Benet-Martinezve John, 1998) kullanılmıştır. Verilerin analizi BFKE, BKÖ, Kişisel Bilgi ve Müzik Tercihi formlarından elde edilen bilgiler SPSS 21.0 paket paket programına işlenmiş ve analizler yapılmıştır. Kişisel Bilgi ve Müzik Tercihi formundan elde edilen veriler frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilip, grafikler aracılığı ile görselleştirilerek verilmiştir. Güvenirlik düzeyleri Cronbach Alpha katsayıları (α) hesaplanarak saptanmıştır. Müzik tercihleri ile BFKE ve BKÖ arasındaki ilişkilerin incelenmesi tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Öğrencilerin müzik tercihlerine yönelik bulgular şu şekilde belirtilmiştir;

Öğrenciler arasında Pop (%40) ve THM (%36) türleri tercih edenlerin dağılımda (n=421) baskın oldukları görülmektedir. THM'nin yanı sıra ülkemiz müzik kültürüne ait diğer bir müzik türü olan TSM'yi en çok tercih edenlerin %8 ile düşük bir orana sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer müzik türlerini en çok tercih edenlerin ise dağılımda zayıf konumda oldukları ve sırasıyla; Arabesk-Fantezi, Rock-Heavy Metal, Jazz-Blues, K. Batı ve Hip-Hop-Rap olarak dağılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Yurga (2017)'nin yaptığı araştırmada Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Duygu Durumlarına Göre incelenmesini amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini 2015-2016 yılında Türkiye'deki lise öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmış, bu bağlamda örneklemin sosyo-demografik çeşitliliğin sağlanması amaçlanmıştır. Bu yöntemin kullanılmasında, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'nün 2011 tarihli “ İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE)” adlı raporu dikkate alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Marmara Bölgesi, İstanbul, Bahçeşehir Birikim Temel Lisesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Malatya, Yeşiltepe Anadolu Lisesi ve Doğu Anadolu Bölgesi, Muş, İbni Sina Anadolu Lisesi öğrencileri (N= 317) oluşturmuştur.

Veri toplama aracı olarak anket uygulanmıştır. Duygu durumlarına ilişkin sorular, Parrott'un (2001) “ birincil duygu durumları” baz alınarak hazırlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır. Betimsel analiz işlemlerinde,

frekans (f) ve yüzde(%) değerleri tespit edilmiş, bulgular tablo ve grafikler yardımı ile gorsel hale getirilmiştir. Duygu durumlarına göre en çok tercih edilen mzık türleri ile cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer, sınıf, mzık dinlemeyi sevmeye düzeyi, ne sıklıkla mzık dinlediği ve okul dışında mzık eğitimi alma durumu değişkenleri arasındaki ilişki tespiti için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kay-Kare Welch testleri kullanılmıştır. Etki büyüklüklerinin analizi için Cramer's V değerleri hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda; lise ğrencilerinin mzık dinlemeyi sevmeye oranlarının yüksek olduğu, hergün mzık dinleyenlerin, müziği en çok akıllı telefon aracılığıyla dinleyenlerin, okul dışında mzık eğitimi almamış olan öğrencilerin çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Türk Pop- Rock türünün ve Ahmet Kaya'nın en çok dinlenen mzık türü ve seslendirici olduğu tespit edilmiştir. Diğer mzık türlerinin de en çok hangi duygu durumunda tercih edildiği tespit edilmiştir. Cinsiyet, yaşantının geçirildiği yer ve mzık dinleme sıklığı değişkenlerine göre en çok tercih edilen mzık türlerinde anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Küçük, (2008) yüksek lisans çalışmasında müziğin çocuklarda ve yetişkinlerde uyandırdığı duygu durumlarının belirlenmesi, bu duygu durumlarına yönelik benzerliklerin sorgulanması ve ilköğretim mzık dersinin müziksel yaratıcılık alanında kullanılması incelenmiştir.

Araştırmanın genel amacı, dinletilen müzikler aracılığıyla çocuklarda ve yetişkinlerde uyandırılan duygu durumlarının benzerliğinin sorgulanması ve çocuklarda uyandırılan bu duygu durumlarının mzık dersinde yaratıcılık alanında kullanılmasıdır. Araştırmanın nicel verilerini sınamak amacıyla tarama modellerinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesi için ieril analiz kullanılmıştır. Araştırmanın rneklemini, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bm 4. sınıf öğrencileri (n=31), Türkçe ğretmenliği 4. sınıf öğrencileri (n=42), Matematik ğretmenliği, Bölümü 4. sınıf öğrencileri (n=50), Mzık ğretmenliği Bölümü 4. sınıf öğrencileri (n=30) ve TED İstanbül Koleji 5. sınıf öğrencileri (n=42) oluşturmuştur. Araştırmanın birinci uygulama aşamasında dinlenen müziklere ilişkin duygu durumlarını belirlemek amacıyla uzman görüşlerine dayanılarak bir mzık albümü hazırlanmıştır. Albmde yer alan müzikler yetişkinlere ve çocuklara dinletilerek uyandırdığı duygu durumunun benzerliği sınanmıştır. İkinici aşamada ise, mutluluk duygu durumuna ait bir parça seçilerek, müzikal yaratıcılık

alanında kullanılmasına yönelik bir ders yapılmıştır. Bı kapsamda çocuklardan dinledikleri müziklerden edindikleri izlenimleri resim çizme aracılığıyla ifade etmeleri istenmiştir. Araştırmada, yetişkinlerin ve çocukların dinledikleri müziklere yönelik duygu durumları belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bir işaret listesi kullanılmıştır. Bu listede ayrıca kişisel bilgiler de toplanmıştır. Çocukların uygulama yapılan derse yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Ders kapsamında çocukların çizdikleri resimlerde, içerik çözümlenmeleri yapılmak üzere birer veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir;

1. Dinletilen eserler sınırlı sayıda öğrenci ve yetişkinde farklı duygu durumları yansıtısa da, sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, gerek yetişkinlerle çocuklar arasında, gerekse farklı yetişkin grupları arasında ortak duygu durumlarının ortaya çıktığı gözlenmiştir. Bununla birlikte, tüm eserler incelendiğinde E. Elgar'ın "Enigma: Andante" , A. Weber'in " Orkestra İçin 5 Parça: II Lebhaft Und Zart Beweg" adlı eserlerinin çocuklar ve yetişkinler üzerinden ortak duygu durumlarını görece olarak daha yüksek oranla uyandırdığı saptanmıştır.
2. Mutluluk duygu durumuna yönelik bir eserin araştırmacı tarafından seçilip, müzik dersi yaratıcılık alanında farklı bir öğrenci grubuna uygulanması sonucunda, araştırmanın bir önceki amacını destekler nitelikte benzer duygu durumu ifade eden öğrenciler saptanmıştır. Bu durumun oluşturduğu çeşitlilikten yararlanılarak yapılan çözümlenmede, öğrencilerin, dinledikleri müzikteki duygu durumlarını farklı şekilde ifade eden arkadaşlarını anladıkları ve yapılan bu etkinliği yararlı buldukları sonucuna varılmıştır.
3. Çocukların uygulanan derse yönelik düşüncelerinin olumlu olduğu, ders sırasında yapılan bu etkinliği keyifli buldukları, etkinlik sırasında yaratıcılıklarının farkına vardıkları ve yaratıcılıklarını kullanabildikleri belirlenmiştir. Çocuklar, etkinlik sırasında müzikle duyguları arasında bir bağ kurabildikleri yönünde fikir beyan etmişler, ayrıca etkinliğin müzik ve insan duygusu arasındaki ilişkiyi anlamalarında yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Etkinlik, çocukların çoğunluğu tarafından, kendilerini ifade etme becerisini

geliştirmeye sağladığı katkı bakımından yararlı bulunmuştur. Çocuklar etkinliğin, arkadaşlarının hissettiği duyguları anlamalarına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bu etkinliğin yaratıcılıklarının gelişmesine katkı sağladığı yönünde fikir beyan etmişlerdir.

Artemiz, (2009) bu araştırmayı, ergenlerin farklı müzik türlerine ilişkin ilgileri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla tasarlamıştır. Bu nedenle yapılan araştırma betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırma ergenlerin kişilik özellikleri ile dinledikleri müzik arasındaki ilişkiye yönelik bilimsel çalışmaların eksik olduğu düşüncesiyle yapılmıştır. Bu amaca yönelik olarak, İstanbul İli Anadolu yakası sınırları içinde faaliyet gösteren resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 143 ergen bu çalışmanın örneklemini rastgele yöntemle seçilerek araştırmaya alınmıştır. Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgiler Anketine ek olarak, ergenlerin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla Gough ve Heilbrun tarafından geliştirilen ve 1993 yılında Canan Savran tarafından Türkçe'ye çevrilerek, dilsel eşdeğerliliği, geçerlik ve güvenilirlik norm çalışmaları yapılan Adjective Check List (sıfat listesi) kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizleri sonucunda ergenlerin en sık pop ve rock müziğe ilgi duydukları, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey ve müzikle aktif olarak ilgilenip ilgilenmediklerinin dinledikleri müzik türü bakımından ayırt edici olduğu görülmüştür. Ergenlerin dinledikleri müzik tarzı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye yönelik ise; pop müziği dinleyen ergenlerin daha çok uyumsal kişilik özellikleri, klasik batı ve sanat müziği dinleyenlerin düzene/kurala önem veren, rock müzik dinleyenlerin karşı çıkma, halk müziği dinleyenlerin kabul etme ve arabesk müziği dinleyenlerin ise ilgi arayışı içinde olan kişilikler sergiledikleri bulunmuştur.

Erdal, (2009) doktora tezi çalışmasında Türk müziği (halk müziği ve geleneksel sanat müziği) rock ve klasik müzik dinleyicilerinin beğenilerini etkileyen faktörler, kişilik, cinsiyet, yaş, aile, arkadaş çevresi ve müzikal uyaran değişkenleri çerçevesinde incelemiştir. Müzik tercihi ve kişilik arasında bir ilişki olup olmadığı, belirli bir türün müzikal özellikleri ile müzik beğenisi ve kişilik arasında herhangi bir ilişkinin varlığı, Türk müziği, klasik müzik ve rock müzik dinleyicilerinin bireysel değerlendirme ve tercihlerinde hangi sosyal ve kültürel değişkenlerin etken olduğu, yanıtları aranılan sorular olmuştur. Çalışma, kişiliğin kalıtsal özelliklerinin yanı sıra sosyal ve kültürel

çevrelerden etkilenecek gelişmesi bağlamında aynı tür müzikleri yoğun olarak dinleyen insanların kişilik özellikleri arasında bir takım benzerlikler olabileceği hipotezine dayanarak yürütülmüştür. Veri toplama araçları olarak Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü öğretim üyeleri tarafından Türkiye koşullarına göre hazırlanmış ve geçerlilik- güvenilirliği yapılmış beş faktörlü kişilik testi (Somer, Korkmaz, Tatar; 2004) ile daha önce gerçekleştirilmiş benzer çalışmalardan yararlanarak hazırlanan müzik beğenisi anketi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi SPSS v13.0 paket programında yapılmış, istatistik teknikleri olarak T testi; yüzdesi, frekans ve varyans analizlerinden yararlanılmıştır. Çalışma, İzmir ilinde bulunan Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (müzik eğitimi alan ve almayan), Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında müzik öğrenimi gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar 17-30 yaş arası, 89 erkek 91 kadın olmak üzere toplam 180 kişiden oluşmuştur.

Araştırma sonucunda Türk ve Klasik müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri birbirine yakın çıkarken rock müzik dinleyicilerinin kişilik özellikleri hem temel boyutlarda hem alt boyutlarda belirgin farklılıklar göstermiştir. Elde edilen sonuçlar, müzik tercihi kişilik özellikleri ve müzik türü ilişkisi arasında bağlantılar olabileceği varsayımını doğrular niteliktedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

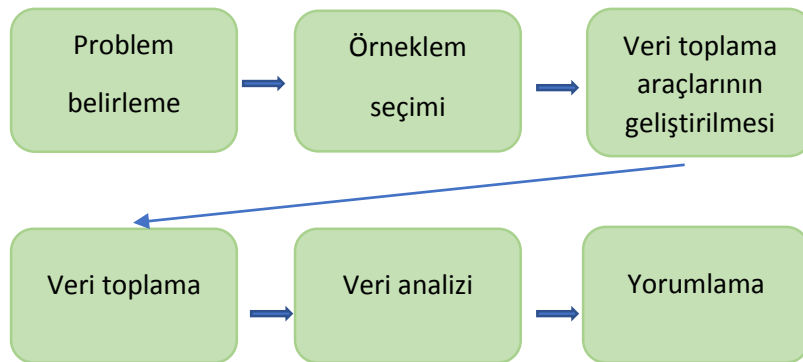
YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda izlenen yöntem ile alakalı bilgiler yer almaktadır. Bu amaçla araştırmanın modeli, evren, örneklem, verileri toplama teknikleri, veri toplama araçları ve verilerin analizi konuları yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma iki yaklaşım temel alınarak yapılmıştır. Bu yaklaşımlar; genel tarama modeli ve korelasyonel modeldir. “Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir. İki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri belirlemek ve neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılan korelasyonel (correlational) araştırmalardır” (Büyüköztürk, 2015).

Korelasyonel araştırmada değişken, araştırmada gözlenen bir özelliktir. Örneğin, öğrenci başarısı, öğretmen kişiliği, öğretim yöntemi. Korelasyonel araştırmayla, “Öğrenci okul başarısı ve bilgisayar destekli öğretim arasındaki ilişki” incelenenilir (Akarsu & Akarsu, 2019).

Şekil 3.1. Korelasyonel Araştırma Basamakları

Korelasyonel araştırma bazı ilişki tür veya türlerinin ne aşamaya kadar var olduğunu bulmaya çalışır. Bu yaklaşım, istenen verinin elde edilmesi amacıyla gereken araçların uygulanması dışında, araştırmacının bir yönlendirme ya da müdahalede bulunmamasını gerektirir. Yani araştırmacı, doğal olarak ortaya çıkan olgular arasında oluşabilecek ilişkileri bulmak ve tanımlamak için olgulara hiçbir şekilde müdahale etmeden araştırmayı sürdürür (Büyüköztürk, 2015).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri oluşturmaktadır. Maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi; "Evrende incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumların belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılmasıdır" (Büyüköztürk, 2015). Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini ise İç Anadolu Bölgesi, Ankara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi, Akdeniz Bölgesi, Adana, Adana Çukurova Güzel Sanatlar Lisesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Gaziantep, Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Malatya, Abdulkadir Eriş Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Akdeniz Bölgesi, Osmaniye, Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar Lisesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Mardin, Mardin Artuklu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri (9, 10, 11, 12. sınıf) oluşturmaktadır (N=416).

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'nün 2011 tarihli "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE)" adlı raporunda; (a) demografik, (b) istihdam, (c) eğitim, (d) sağlık, (e) rekabetçi ve yenilikçi kapasite, (f) mali ve (g) erişebilirlik göstergelerine göre iller sosyo-ekonomik düzeylerine göre sıralanmıştır. Bu rapor doğrultusunda 15/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 6 kademede sınıflandırılmıştır. Ankara 2. sırada, 1. kademede; Adana 16. sırada, 2. kademede; Gaziantep 30. sırada, 3. kademede; Malatya 42. sırada, 4. kademede; Osmaniye 53. sırada, 5. kademede ve Mardin 74. sırada, 6. kademede yer almaktadır. SEGE 2011 göz önüne alınarak, 6 ayrı kademede ve bölgeden birer okul seçilerek, amaçsal örnekleme kapsamında yer alan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile uygulamaya dahil edilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin; okul, cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyleri araştırma kapsamında incelemeye alınmıştır. Tablo 3.1’de adayların cinsiyet, yaş, okul ve sınıf değişkenlerine göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 3.1. Öğrencilerin Cinsiyet, Yaş, Okul, Sınıf Değişkenlerine Göre Dağılımları

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kız	234	56,3
	Erkek	166	39,9
	Cevapsız	16	3,8
	Toplam	416	100
Yaş	14	38	8,7
	15	116	27,9
	16	103	24,8
	17	105	25,2
	18	36	8,7
	19	3	0,7
	Cevapsız	17	4,1
	Toplam	416	100
Doğum Yeri	Ankara	46	11,1
	Adana	67	16,1
	Antep	92	22,1
	Malatya	88	21,2
	Osmaniye	72	17,3
	Mardin	35	8,4
	Cevapsız	16	3,8
	Toplam	416	100
Sınıf	9.sınıf	137	32,9
	10.sınıf	102	24,5
	11.sınıf	104	25,0
	12.sınıf	57	13,7
	Cevapsız	16	3,8
	Toplam	416	100

Tablo 3.1’de görüldüğü üzere kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir. 15, 16 ve 17 yaşındaki katılımcıların sayılarının fazla olduğu 14, 18 ve 19 yaşındaki katılımcı sayısının ise düşük olduğu tespit edilmiştir. Doğum yerlerine bakıldığında Gaziantep ilindeki katılımcıların diğerlerinden fazla olduğu en az katılımcının 9 ve 10. Sınıf olması ve henüz mezun vermemesi sebebiyle Mardin ilindeki katılımcıların olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeylerine bakıldığında ise 9. Sınıf öğrencilerin sayısının 10, 11 ve 12. Sınıfa göre fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Veri toplama teknikleri aşamasında ilk olarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan okullarda anket uygulamak amacı ile gerekli izinler almıştır. Veri toplama teknikleri öğrencilere uygunmadan önce, sınıflarda, ankette bulunan sorular kapsamında; kişilik özellikleri, duygu durumları, müzik türleri, sosyo-demografik özellikler ve anketin genel özellikleri hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Öğrencilerin anket doldurma süresinde sıkıntı yaşamamaları için zaman kısıtlamasına gidilmemiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. İlgili literatür taramasından sonra anket soruları hazırlanarak uzman görüşlerine sunulmuştur. Bu doğrultuda anket araştırmacı tarafından geliştirilmiş, uzman görüşleri tarafından düzenlemeler yapılarak uyarlanmıştır. Birinci bölümde; cinsiyet, yaş, doğum yeri, sınıf düzeylerine yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise kişilik tipleri, duygu durumları, müzik türleri ile ilgili sorular yer almaktadır. Ankette hem açık hem de kapalı uçlu sorular yer aldığı için, anket nicel ve nitel verilerin toplanmasına yöneliktir.

Anket kişisel bilgiler ile kişilik tipleri, duygu durumları ve müzik tercihlerine ilişkin yaklaşımlar olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilerle ilgili sorular yer alırken ikinci bölümde ise nicel ve nitel verilere dayalı sorular yer almaktadır.

3.5. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 24.0 paket programına işlenmiştir. Bu bölümde en çok tercih edilen müzik türleri ve seslendiricilere ilişkin sorularda bir öğrenci birden çok seçenek işaretleyebildiği ve yazabildiği için, kişi sayısı yerine seçenek sayıları göz önüne alınmış bu yönde analiz işlemleri gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, müzik dinlemeyi sevme düzeyi, müzik dinleme sıklıkları, müzik eğitimi almaya başlama zamanı, müzik dinlemeyi tercih ettikleri ortam, güzel sanatlar lisesine yönlendirilme durumları, ailelerde müzik eğitimi almış ya da almakta olan bireyler, okul dışında müzik etkinliklerine katılma durumları, müziği en çok hangi yol veya araçla dinledikleri, dinlemeyi tercih ettikleri müzik türündeki etkenler, dinlemeyi tercih ettikleri müzik türünü başkaları dinletmekten hoşlanma durumları ve en çok hangi

duygu durumlarında müzik dinlediklerine ilişkin sorulara verilen cevaplar frekans (f) ve yüzde (%) değerleri belirlenerek tablolaştırılmış ve grafiplerle sunulmuştur. Duygu durumlarına göre en çok tercih edilen müzik türü sorusunda ise en fazla üç seçecek olmak üzere birden fazla seçenek işaretlendiği için bu soruya verilen cevaplar toplanarak en yüksek toplamdan en düşük toplama doğru sıralama sunulmuştur. Ayrıca en çok tercih edilen seslendirici sorusunda da aynı işlemler yapılmış ve ilk beşte olan seslendiricilerin yüzdeler oranları grafikler aracılığıyla görselleştirilmiştir.

Müzik türü ile cinsiyet, il, sınıf değişkenlerinin arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesinde kay-kare testi kullanılmıştır. Kişilik tipi ile cinsiyet, il, müzik türü ve sınıf değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesinde ise bağımsız örneklem için t testi ile varyansların homojen olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA), varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Welch testi kullanılmıştır. Ayrıca değişkenlerin alt gruplarındaki örneklem sayıları 30 ve altında olan grupların analizlerinde non-parametrik testlerden olan Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Varyans analizinin kullanıldığı durumlarda, farklılıkların hangi gruplarda olduğunun tespitinde Scheffe testi, Welch testi kullanıldığında ise Dunnett C testi ile yapılmıştır.

3.6. Kişisel Bilgi ve Müzik Tercihi Soruları

Formda cinsiyet, yaş, doğum yeri, sınıf düzeyleri gibi demografik bilgiler ve duygu durumlarına göre müzik tercih ve beğenilerine ilişkin sorular yer almaktadır. Formun bir örneği Ek 1’de verilmiştir.

3.7. Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BigFive Inventory-BFI)

(BigFive Inventory-BFI) Benet-Martinez ve John, (1998) tarafından beş farklı kişilik özelliğini ölçmek amacıyla geliştirilen envanter; nevrozizm (neuroticism), dışadönüklük (extraverscion), açıklık (openness), uyumluluk (agreeableness), özdisiplin (conscientiousness) alt boyutlarından ve 44 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin her biri beş dereceli Likert üzerinden değerlendirilmektedir. (1. Hiç katılmıyorum, 5. Tamamen katılıyorum). İlgili envanterin Türkçeye uyarlamasını gerçekleştiren Sümer, Lajunen ve Özkan (2005) güvenilirlik katsayılarının (α) 64 ile .77 arasında değiştiğini ifade etmişlerdir. Bu çalışmada ise ölçek boyutlarının güvenilirliğinin .52 ile .66 arasında

değiştii, tüm ölçeğe ilişkin katsayının ise .66 olarak bulunduğu tespit edilmiştir. Kalaycı (2014)'ya göre Cronbach Alfa katsayısının 0,40 ile 0,60 arasında değer alması ölçeğin güvenilirliğinin düşük, katsayının 0,60 ile 0,80 arasında değer alması ölçeğin oldukça güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Bu bakımdan envanterin güvenilirlik düzeyinin yeterli bir seviyede olduğu söylenebilir.

Beş faktörşü kişilik envanterinin ankette kullanılması için öncelikle bu envanteri türkçeye uyarlayan ve çalışma arkadaşları ile birlikte geliştiren Prof. Dr. Nebi SÜMER'den BFK'nın kullanılmasına dair izin istenmiş, onaylandıktan sonra ankete eklenmiştir.

3.8. Tablolarda Yer Alan Sembollerin Anlamları

f	: Frekans
%	: Yüzde
N	: Toplam Sayı
Welch's F	: Welch testi istatistik değeri
p	: Anlamlılık düzeyi
χ^2	: Kay- kare değeri
ss	: Standart sapma
F	: Varyans değeri
sd	: Serbestlik değeri
Kurtosis	: Basıklık
Skewness	: Çarpıklık

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde analizler sonucunda elde edilen bulgular görselleştirilmiş ve bu bulgulara göre yorumlar yapılmıştır.

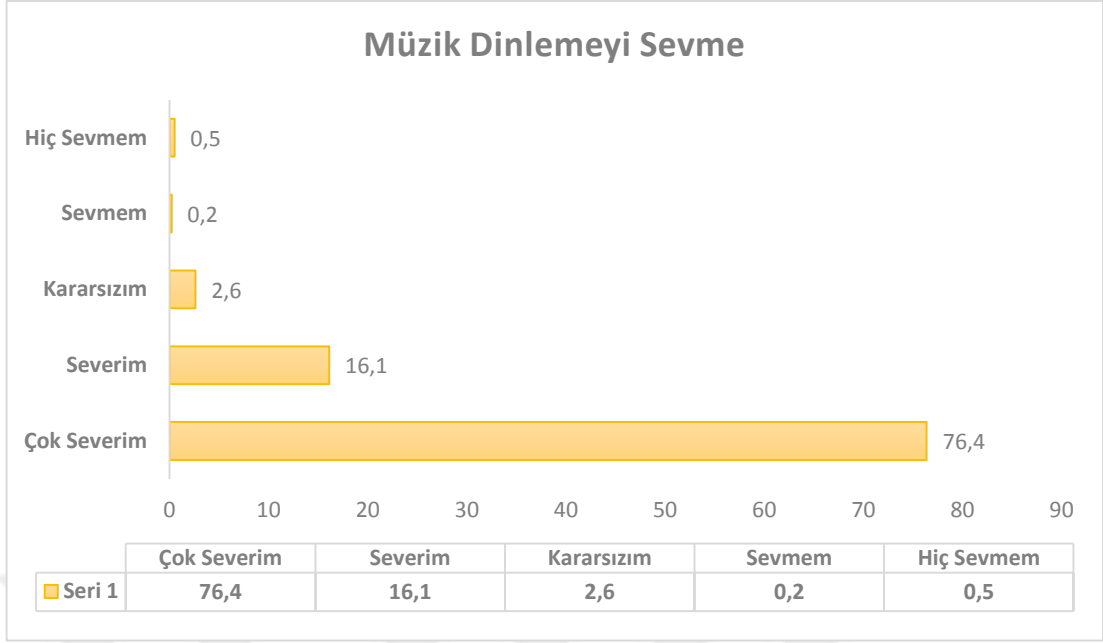
4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemine ilişkin ilk sıradaki bulgular sunulmuştur. Öğrencilere “*Müzik dinlemeyi sever misiniz?*” sorusu sorulmuştur. Öğrenciler tarafından verilen cevaplara göre analiz işlemleri yapılarak frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılarak ve görsel hale getirilerek verilmiştir. Bu soruya verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Çok Severim	318	76,4
Severim	67	16,1
Kararsızım	11	2,6
Sevmiyorum	1	0,2
Hiç Sevmiyorum	2	0,5
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin büyük bir bölümünün % 76,4 ile müzik dinlemeye yönelik sevgi düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin % 4,1’i bu soruyu yanıtlamamıştır. Grafik 4.1’de bulgu görselleştirilerek sunulmuştur.

Grafik 4.1. Müzik Dinlemeyi Sevme

4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Bulgular

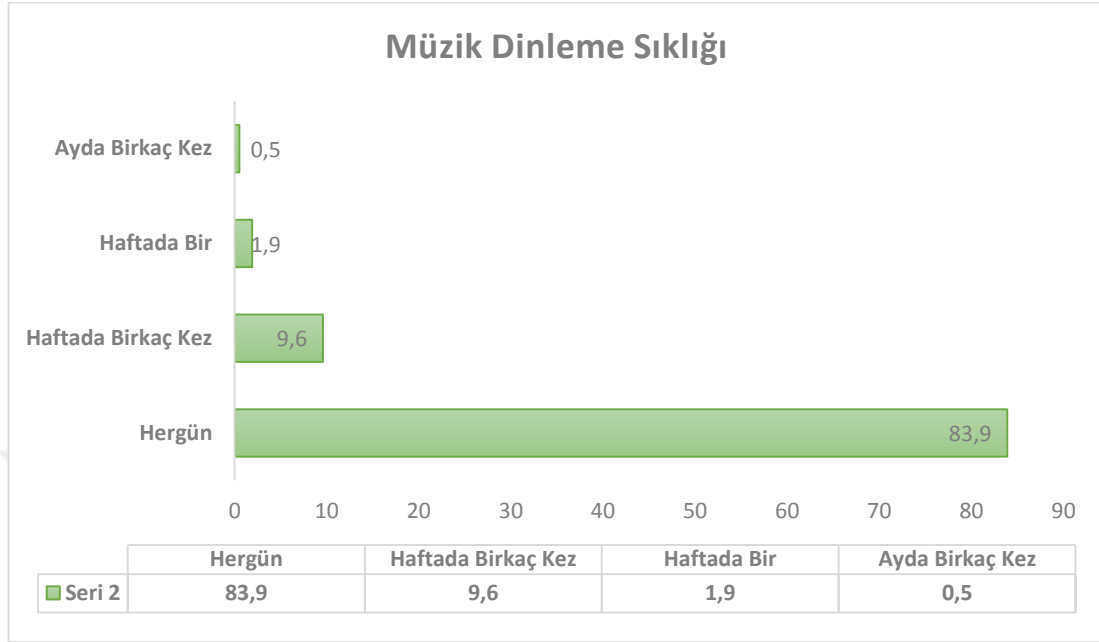
Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin ikincisıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “*Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?*” sorusu yöneltilmiştir. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolaştırılmış ve grafiklerle görsel hale getirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Hergün	349	83,9
Hafta birkaç Kez	40	9,6
Haftada bir	8	1,9
Ayda birkaç Kez	2	0,5
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere, hergün müzik dinleyenlerin %83,9 olduğu tespit edilmiştir. Haftada birkaç kez dinleyenlerin % 9,6 ile dağılımın ikinci sırasını aldığı görülmüştür. Haftada bir ve ayda birkaç kez kategorisinde yer alanların ise % 2,4

olduğu tespit edilmiştir. Grafik 4.2’de öğrencilerin müzik dinleme sıklıklarına ilişkin dağılımları görselleştirilmiştir.

Grafik 4.2. Müzik Dinleme Sıklığı

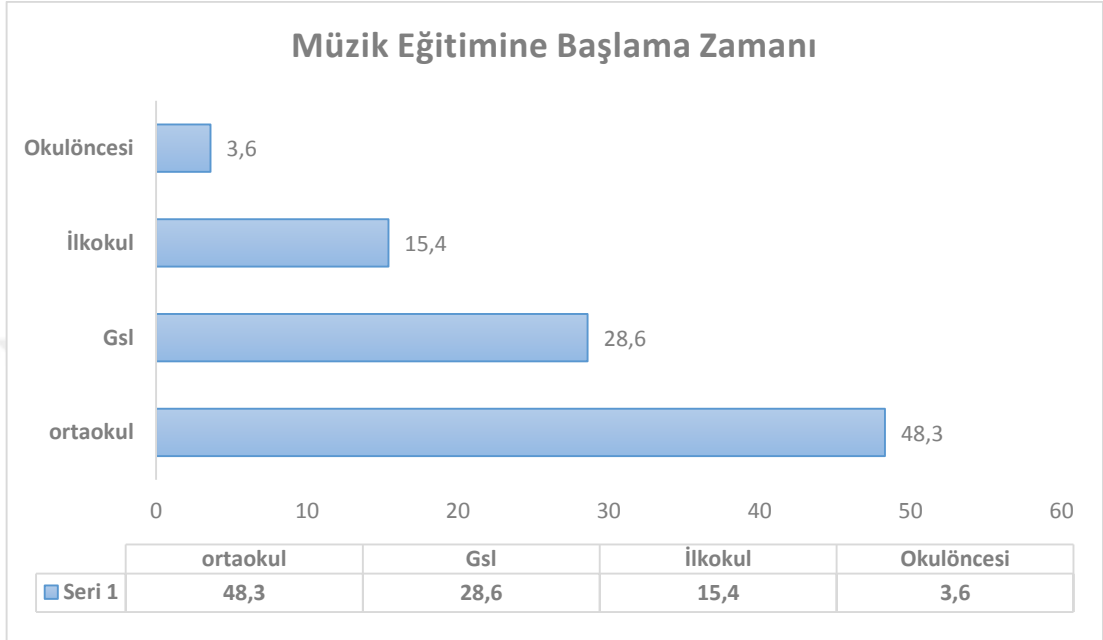
4.3. Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almaya Başlama Zamanına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin üçüncü sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “Müzik eğitimi almaya ne zaman başladınız?” sorusu yöneltilmiştir. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolatırılmış ve grafiklerle görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almaya Başlama Zamanına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Gsl	119	28,6
Ortaokul	201	48,3
İlkokul	64	15,4
Okulöncesi	15	3,6
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.3’de görüldüğü üzere, öğrencilerin % 48,3’ünün müzik eğitimine ortaokulda, %28,6’sının güzel sanatlar lisesinde, % 15,4’ünün ilkokulda ve % 3,6’sının ise okul öncesinde başladığı tespit edilmiştir. Grafik 4.3’te öğrencilerin müzik eğitimi almaya başlama zamanına ilişkin bulguları görselleştirilmiştir.

Grafik 4.3. Müzik Eğitime Başlama Zamanı

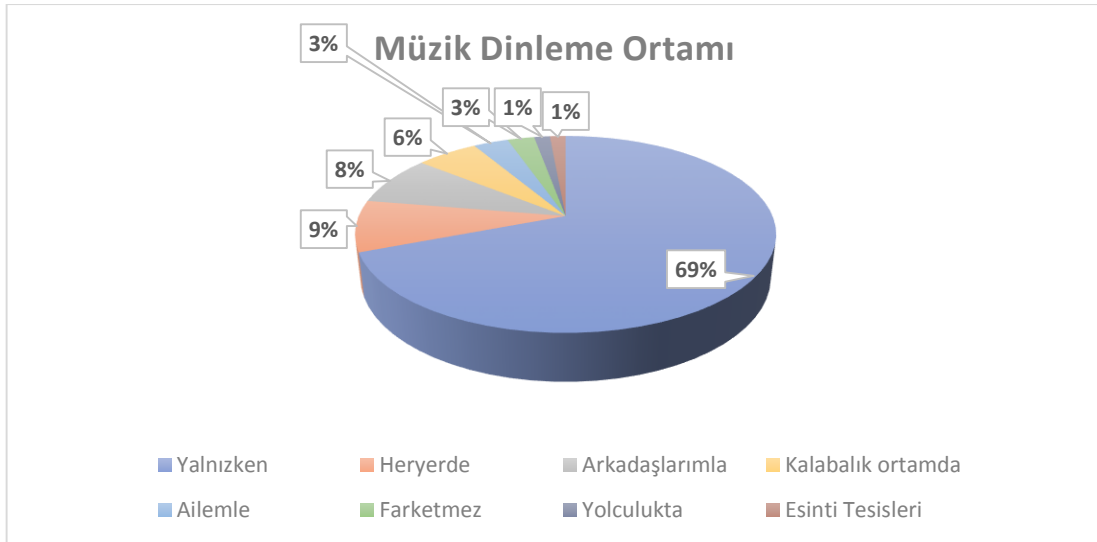
4.4. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Tercih Ettikleri Ortama İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin dördüncü sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “*Hangi ortamlarda müzik dinlemekten hoşlanırsınız?*” sorusu yöneltilmiştir. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolaştırılmış ve grafiklerle görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4.4. Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Tercih Ettikleri Ortama İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Yalnızken	279	67,1
Kalabalık	23	5,5
Arkadaşıma	33	7,9
Aileme	13	3,1
Farketmez	10	2,4
Esinti Tesisleri	1	,2
Her yerde	34	8,2
Yolculukta	6	1,4
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.4’de görüldüğü üzere, öğrencilerin en çok %67,1’lik oran ile yalnızken müzik dinlemekten hoşlandıkları belirlenmiştir. Her yerde kategorisini işaretleyen öğrencilerin % 8,2, arkadaşlarıyla kategorisini işaretleyenlerin %7,9, kalabalık ortamlarda kategorisini işaretleyenlerin % 5,5, aileme kategorisini işaretleyenlerin %3,1, farketmez kategorisini işaretleyenlerin %2,4, yolculukta kategorisini işaretleyenlerin % 1,4 ve esinti tesisleri olarak ayrı bir kategori oluşturan öğrencilerin ise % 0,2 olduğu tespit edilmiştir. Grafik 4.4’te öğrencilerin müzik dinlemeyi tercih ettikleri ortama ilişkin dağılımlar görselleştirilmiştir.

Grafik 4.4. Müzik Dinleme Ortamı

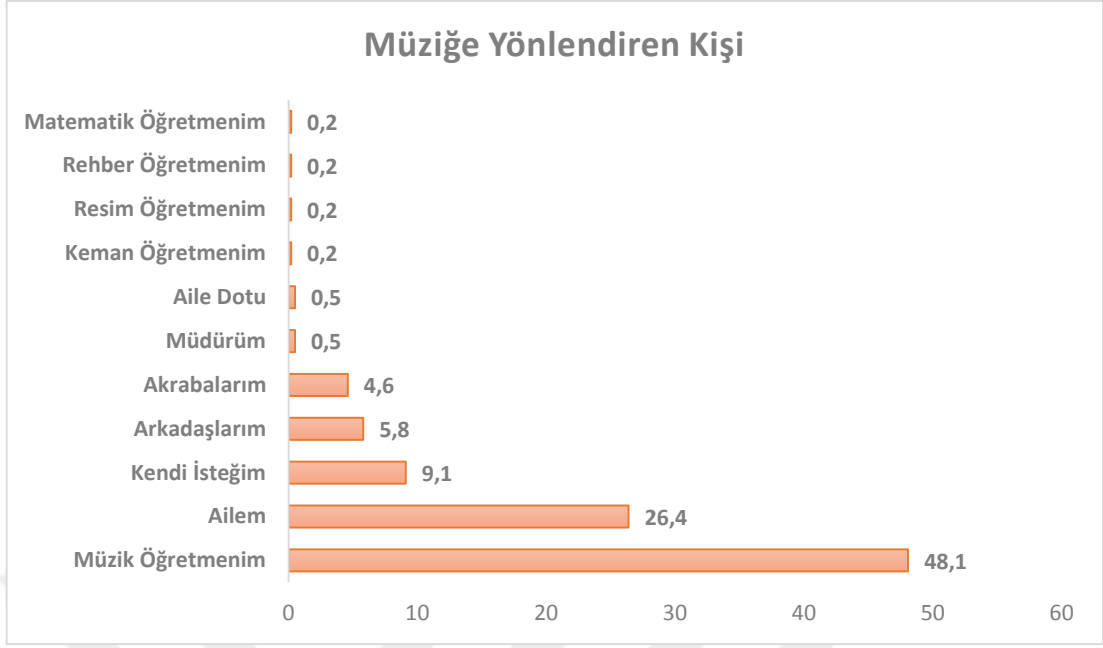
4.5. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Yönlendirilme Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin beşinci sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “ *Sizi güzel sanatlar lisesine kim yönlendirdi?*” sorusu sorulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolaştırılmış ve grafiklerle görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Yönlendirilme Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Ailem	110	26,4
Arkadaşlarım	24	5,8
Müzik Öğretmenim	200	48,1
Akrabalarım	19	4,6
Kendi İsteğim	38	9,1
Müdürüm	2	0,5
Aile Dostu	2	0,5
Keman Hocam	1	0,2
Resim Hocam	1	0,2
Rehber Öğretmenim	1	0,2
Matematik Öğretmenim	1	0,2
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.5’de görüldüğü üzere, öğrencileri güzel sanatlar lisesine yönlendirenlerin büyük çoğunluğunun %48,1’lik oran ile müzik öğretmeni olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 26,4’ü ailesinin yönlendirdiğini, %9,1’i kendi isteği ile güzel sanatlar lisesini tercih ettiğini, % 5,8’i arkadaşlarının yönlendirdiğini, % 4,6’sı akrabalarının yönlendirdiğini, % 0,5’i müdürünün %0,5’i aile dostunun, % 0,8’i keman hocasının, resim hocasının, rehber öğretmenin, ve matematik öğretmenin yönlendirdiğini belirtmiştir. Grafik 4.5’te öğrencilerin güzel sanatlar lisesine yönlendirilme durumuna ilişkin dağılımlar görselleştirilmiştir.

Grafik 4.5. Müziğe Yönlendiren Kişi

4.6. Öğrencilerin Ailelerinde Müzik Eğitimi Almış Ya da Almakta Olan Bireylere İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemlerine ilişkin altıncı sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “*Ailenizde müzik eğitimi almış ya da almakta olan başka birey var mı?*” sorusu sorulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış ve grafiklerle görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. Öğrencilerin Ailelerinde Müzik Eğitimi Almış Ya da Almakta Olan Bireylere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Var	157	37,7
Yok	240	57,7
Kayıp Veri	19	4,6
Toplam	416	100,0

Tablo 4.6’da görüldüğü üzere, öğrencilerin % 57,7’si ailesinde müzik eğitimi almış ya da almakta olan birey olmadığını, % 37,7’si ise olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu soruya “*va*”r olarak yanıt veren ve bu kişilerin kimler olduğunu belirten öğrencilerin

134 kişi olduğu tespit edilmiştir. “var “ olarak yanıt veren ve belirtilen cevaplar şunlardır; 17 kişi “kuzenim”, 8 kişi “annem” 18 kişi “babam”, 4 kişi “dayım”, 3 kişi “amcam”, 1 kişi “ teyzem”, 2 kişi “kardeşim”, 11 kişi “ablam”, 1 kişi “halam”, 3 kişi “akrabam”, 15 kişi “ abim”, 2 kişi “eniştem”, 6 kişi “ailem”, 1 kişi “anneanem” cevaplarını vermiş geriye kalan 42 kişinin ise birden fazla kişiyi belirttiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinde müzik eğitimi almış ya da almakta olan bireylere ilişkin dağılımlar grafik 4.6’da görselleştirilmiştir.

Grafik 4.6. Ailede Müzik Eğitimi Alan

4.7. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma Durumlarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin yedinci sıradaki bulgular bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemi sonucunda öğrencilerin “Okul dışında müzik etkinliklerine katılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış, grafik ile görsel hale getirilmiştir. Tablo 4.7’de öğrencilerin bu soruya ilişkin cevaplarının frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma Durumlarının Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Hayır	196	47,1
Halk-Eğitim-Belediye	54	13,0
Dershane-Kurs	43	10,3
Musiki Cemiyeti	21	5,0
Özel-Bireysel ders	57	13,7
TRT Korosu	3	0,7
Koro	1	0,2
Senfoni	1	0,2
Grup Konseri	1	0,2
Sokak Sanatı	1	0,2
Diğer	5	1,2
Konserler	3	0,7
Yarışmalar	2	0,5
Bando	2	0,5
Canlı Müzik	4	1,0
Düğün	3	0,7
Çalışma Ve Etkinlikler	2	0,5
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Öğrencilerin % 47,1'inin okul dışında müzik etkinliklerine katılmadığı belirlenmiştir. Okulda dışında müzik etkinliklerine katılan öğrencilerin ise % 26'sının Halk-Eğitim-Belediye ve Özel Bireysel Ders'e , % 10,3'ünün Dershane-Kurs'a, % 5'inin Musiki Cemiyeti'ne, % 1'inin Canlı Müziğe, % 0,21'inin TRT Korosu, Konserler ve Düğüne, % 0,15'inin ise Yarışmalara, Bandoya ve Çalışmalara katıldığı görülmüştür. Bu bulgular grafik 4.7'de görselleştirilmiştir.

Grafik 4.7. Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma

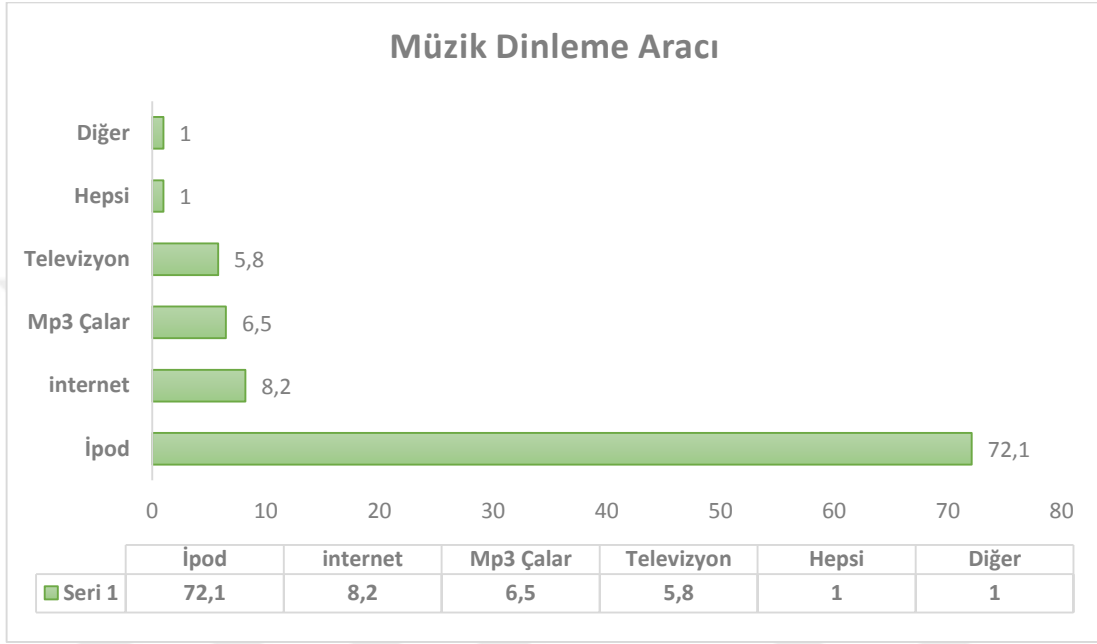
4.8. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin sekizinci sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda, öğrencilerin “*Müziği en çok hangi araç veya yollarla dinlersiniz?*” sorusuna verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış, grafik aracılığı ile görselleştirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Yol veya Araçla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	f	%
İnternet	34	8,2
Mp3 Çalar	27	6,5
Televizyon	24	5,8
Telefon	300	72,1
İpod	3	0,7
Diğer	7	1,7
Hepsi	4	1,0
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere, öğrencilerin müziği % 72,1’lik oranla en çok telefonla dinledikleri tespit edilmiştir. En çok telefonları dinleyenleri sırasıyla; internet (% 8,2), Mp3 Çalar (%6,5), Televizyon (%5,8), İpod (% 0,7) takip etmiştir. Ayrıca (%1,0)’ı hepsi ile müzik dinlerken, (% 1,7)’si diğer şıkkını işaretlemiştir. Bu bulgular grafik 4.8’de görselleştirilmiştir.

Grafik 4.8. Müzik Dinleme Aracı

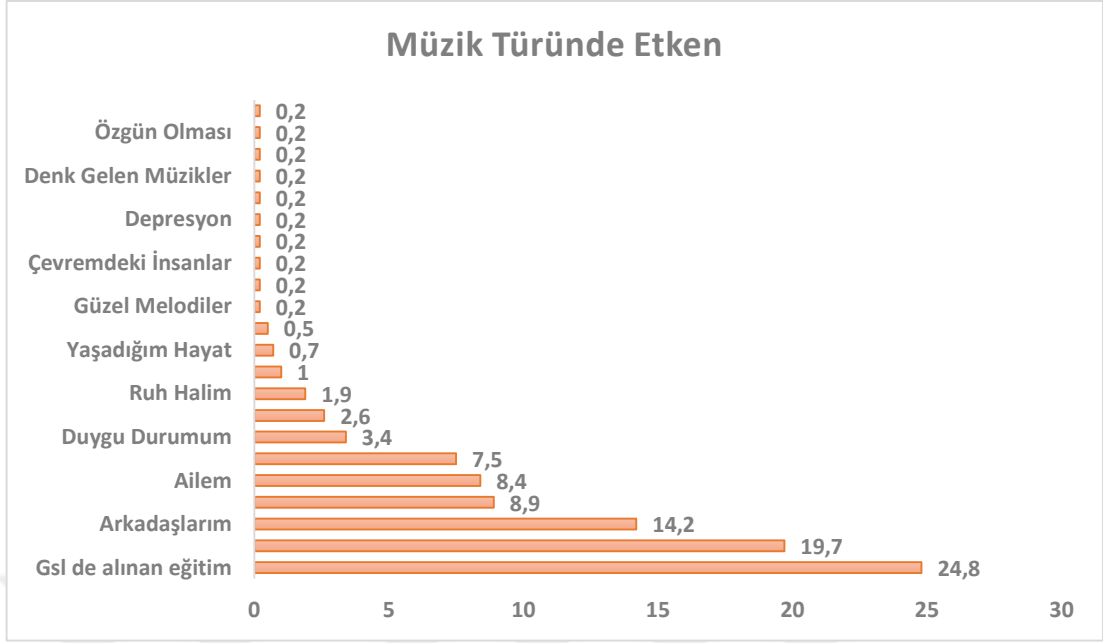
4.9. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerindeki Etkenlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin dokuzuncu sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin “*Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türlerinde en etkili olan nedir?*” sorusuna verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolandırılmış ve grafik ile görsel hale getirilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerindeki Etkenlerin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Gsl'de Aldığım Eğitim	103	24,8
Öğretmenlerim	31	7,5
Arkadaşlarım	59	14,2
Ailem	35	8,4
Enstrumanım	82	19,7
Diğer	11	2,6
Depresyon	1	0,2
Kendi Kararım	37	8,9
Sinirlendiğim Zaman	1	0,2
Hoşuma Gitmesi	4	1,0
Ruh Halime Göre	8	1,9
Rahatlamak İçin	2	0,5
Psikolojim	1	0,2
Güzel Melodiler	1	0,2
Yaşadığım Hayat	3	0,7
Çevremdeki İnsanlar	1	0,2
Dertler	1	0,2
Duygu Durumum	14	3,4
Sevdiğim Sanatçı	1	0,2
Denk Gelen Müzikler	1	0,2
Bulduğum Ortam	1	0,2
Özgün Olması	1	0,2
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.9'da görüldüğü üzere, öğrencilerin tercih ettikleri müzik türlerinde en etkili olan etkenin % 24,8'lik oran ile güzel sanatlar lisesinde alınan eğitim olduğu belirlenmiştir. Güzel sanatlar lisesinde alınan eğitimi sırasıyla; enstrumanım (% 19,7), arkadaşlarım (%14,2), kendi kararım (%8,9), ailem (%8,4), öğretmenlerim (%7,5), duygu durumum (% 3,4), diğer (% 2,6), ruh halim (1,9), hoşuma gitmesi (% 1,0), yaşadığım hayat (% 0,7), rahatlamak için (% 0,5) ve depresyon, sinirlilik, psikoloji, güzel melodiler, çevremdeki insanlar, dertler, sevdiğim sanatçı, denk gelen müzikler, bulduğum ortam, özgün olması tercihleri takip etmiştir. Bulgular grafik 4.9'da görselleştirilmiştir.

Grafik 4.9. Müzik Türünde Etken

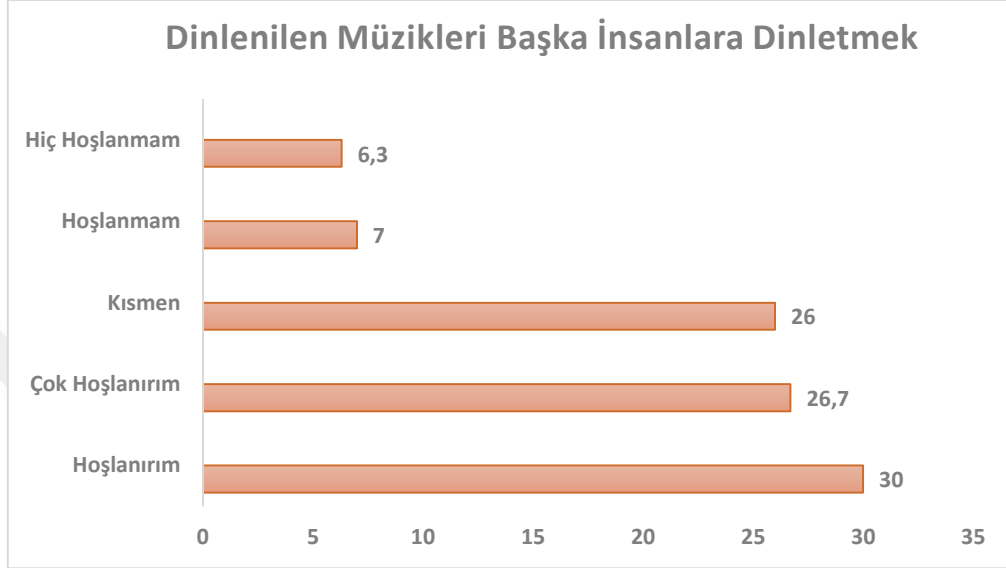
4.10. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzikleri Başkalarına Dinletmekten Hoşlanmalarının Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin onuncu sıradaki bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin “*Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzikleri başka insanlara dinletmekten hoşlanırsınız mı?*” sorusuna verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolaştırılmış ve grafik aracılığı ile görselleştirilmiştir. Tablo 4.10’da öğrencilerin bu soruya verdiği cevapların frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzikleri Başkalarına Dinletmekten Hoşlanmalarının Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Analizi

	<i>f</i>	%
Çok hoşlanırım	111	26,7
Hoşlanırım	125	30,0
Kısmen	108	26,0
Hoşlanmam	29	7,0
Hiç Hoşlanmam	26	6,3
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

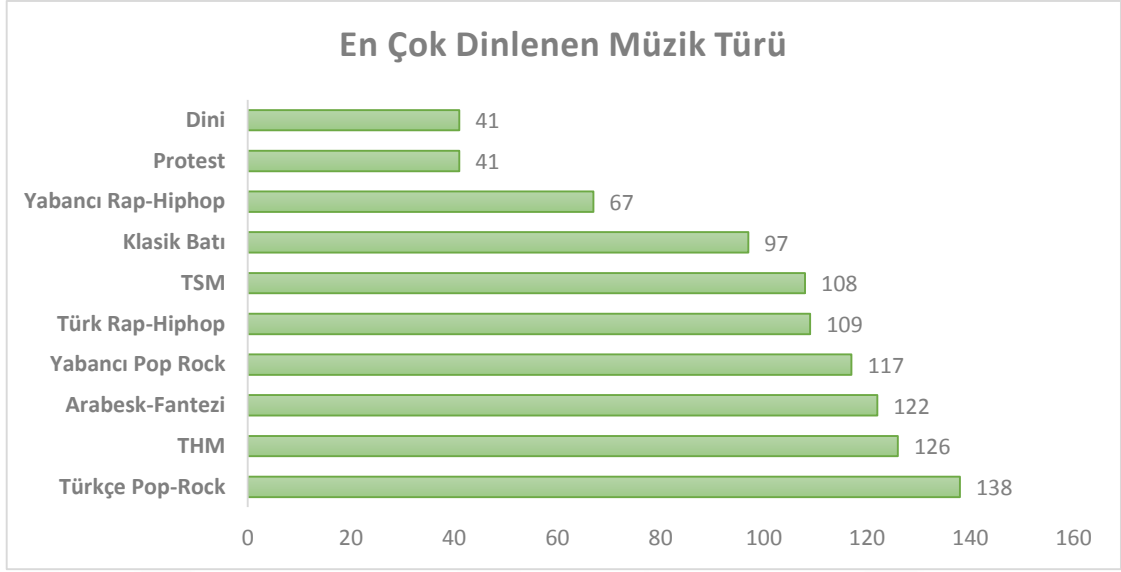
Tablo 4.10'da görüldüğü üzere, bu soruya hoşlanırım cevabını verenler % 30,0 ile ilk sıradadır. Hoşlanırım cevabını sırasıyla; çok hoşlanırım (% 26,7), kısmen (% 26,0), hoşlanmam (% 7,0) ve hiç hoşlanmam (% 6,3) izlemiştir. Grafik 4.10'da bulgular görselleştirilmiştir.

Grafik 4.10. Dinlenen Müzikleri Başka İnsanlara Dinletmek

4.11. Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Müzik Türünün Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular, bu alt başlıkta sunulmuştur. Öğrencilere “*En çok hangi müzik türünü dinlemeyi tercih edersiniz?*” sorusu sorulmuştur. Birden çok müzik türünü tercih etme durumunda ise en fazla üç müzik türünü işaretlemeleri yazılı olarak açıklanmıştır. Öğrencilerin birden çok seçenek işaretlemesi bakımından öğrenci sayısı yerine tercih sayısı dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. En çok tercih edilen türlerin sayıları toplanmış ve grafik 4.11’de sunulmuştur.

Grafik 4.11. En Çok Dinlenen Müzik Türü

Grafik 4.11 incelendiğinde öğrencilerin en çok Türkçe Pop-Rock türünü tercih ettikleri görülmektedir. Türkçe Pop-Rock'ı sırasıyla, THM, Arabesk-Fantezi, Yabancı Pop-Rock, Türk Rap-Hiphop, TSM, Klasik Batı Müziği, Yabancı Rap-Hiphop, Protest ve dini müzik türleri takip etmektedir.

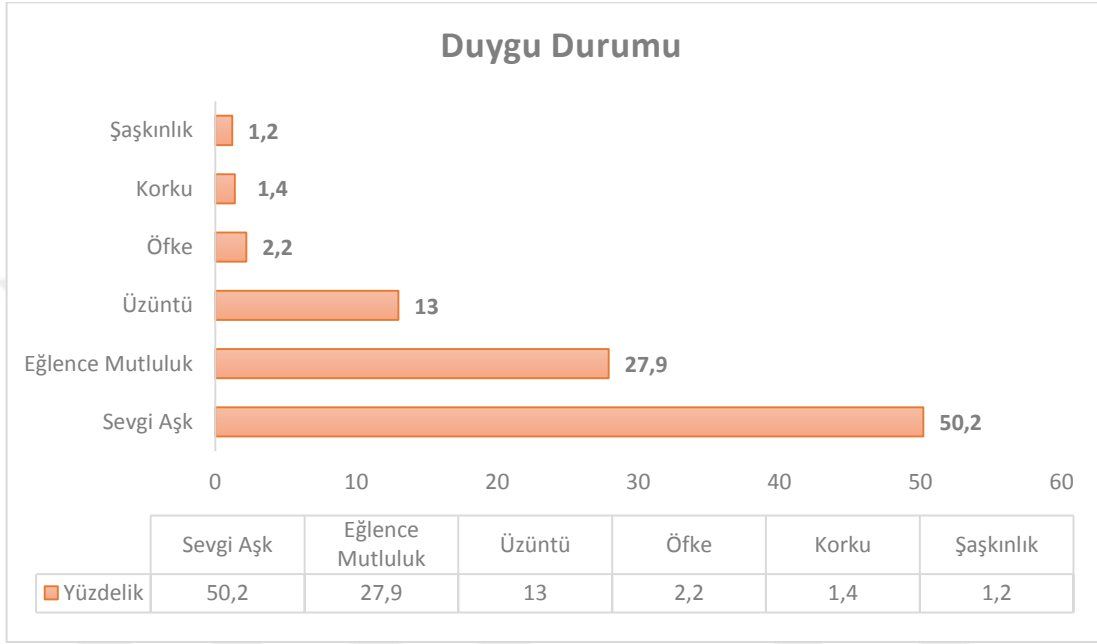
4.12. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular bu alt başlıkta sunulmuştur. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilerin “*En çok hangi duygu durumunda müzik dinlersiniz?*” sorusuna verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin bulgular tablolastırılmış ve grafik ile görselleştirilmiştir.

Tablo 4.11. Öğrencilerin En Çok Hangi Duygu Durumunda Müzik Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzde Analizi

	<i>f</i>	%
Sevgi Aşk	209	50,2
Eğlence Mutluluk	116	27,9
Üzüntü	54	13,0
Korku	6	1,4
Öfke	9	2,2
Şaşkınlık	5	1,2
Kayıp Veri	17	4,1
Toplam	416	100,0

Tablo 4.11'in incelenmesi sonucunda % 50,2 ile öğrencilerin en çok sevgi-aşk duygu durumunda müzik dinledikleri belirlenmiştir. Sevgi-aşk duygu durumunu sırasıyla; eğlence-mutluluk (% 27,9), üzüntü (%13,0), öfke (% 2,2), korku (% 1,4) ve şaşkınlık (% 1,2) izlemiştir. Grafik 4.12'de duygu durumlarına göre müzik tercihlerinin yüzdeleri sunulmuştur.

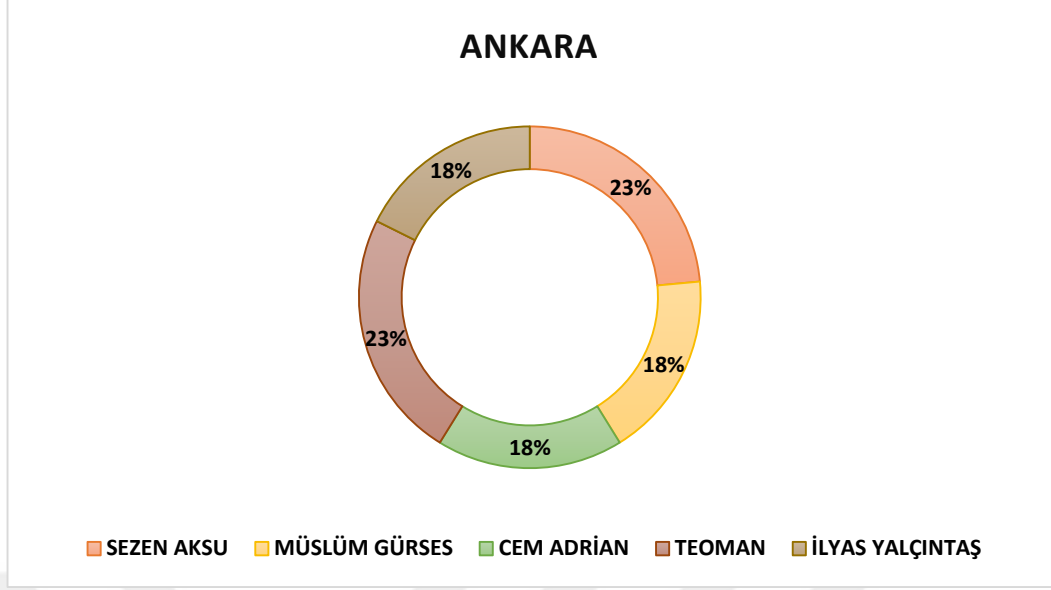
Grafik 4.12. Duygu Durumu

4.13. İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular yer almaktadır. Yapılan analiz işlemleri sonucunda öğrencilere “*En çok hangi seslendiriciyi dinlersiniz?*” sorusu yöneltilmiş, öğrenciler bu soruya birden fazla seslendirici yazabildikleri için verilen cevapların sayısı toplanmış, ilk beş seslendiricinin yüzdeleri dağılımları il bazında sırasıyla sunulmuştur.

4.13.1. Ankara İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.13'de Ankara grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

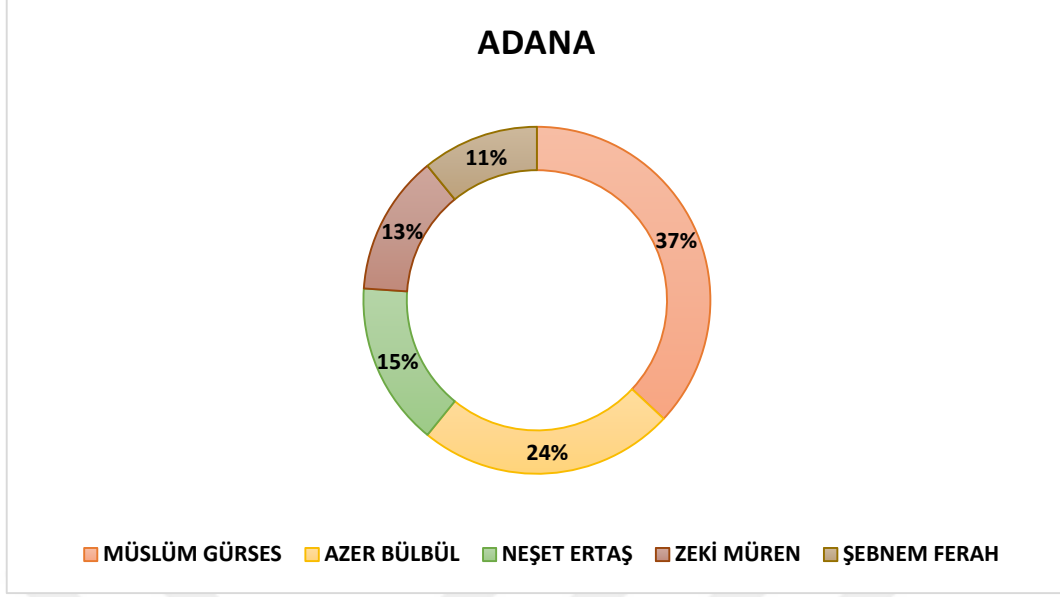

Grafik 4.13. Ankara’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 4.13’de görüldüğü üzere, Ankara kategorisinde yer alan öğrencilerin %23’lük oran ile en çok Sezen Aksu ve %23’lük oran ile Teoman’ı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Sezen Aksu ve Teoman’ı eşit oranlarla; Müslüm Gürses (%18), Cem Adrian (%18), İlyas Yalçıntaş (%18) takip etmiştir.

4.13.2. Adana İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.14’de Adana grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

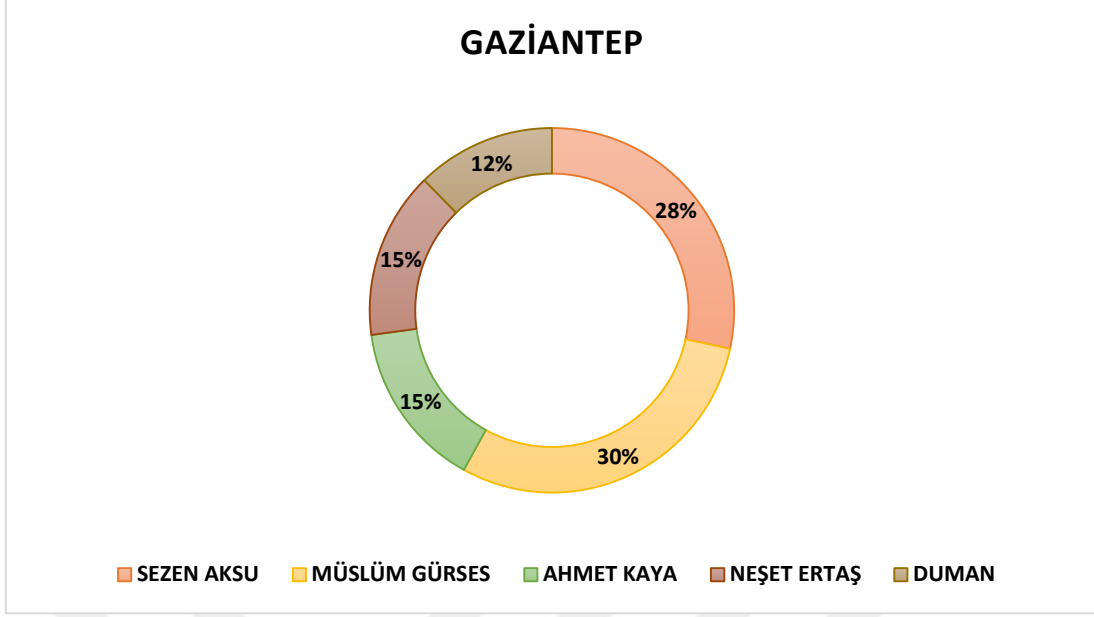

Grafik 4.14. Adana’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 4.14’de görüldüğü üzere, Adana kategorisinde yer alan öğrencilerin %37’lik oran ile en çok Müslüm Gürses’i tercih ettikleri tespit edilmiştir. Müslüm Gürses’i sırasıyla; Azer Bülbül (%24), Neşet Ertaş (%15), Zeki Müren (%13) ve Şebnem Ferah (%11) izlemiştir.

4.13.3. Gaziantep İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.15’de Gaziantep grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

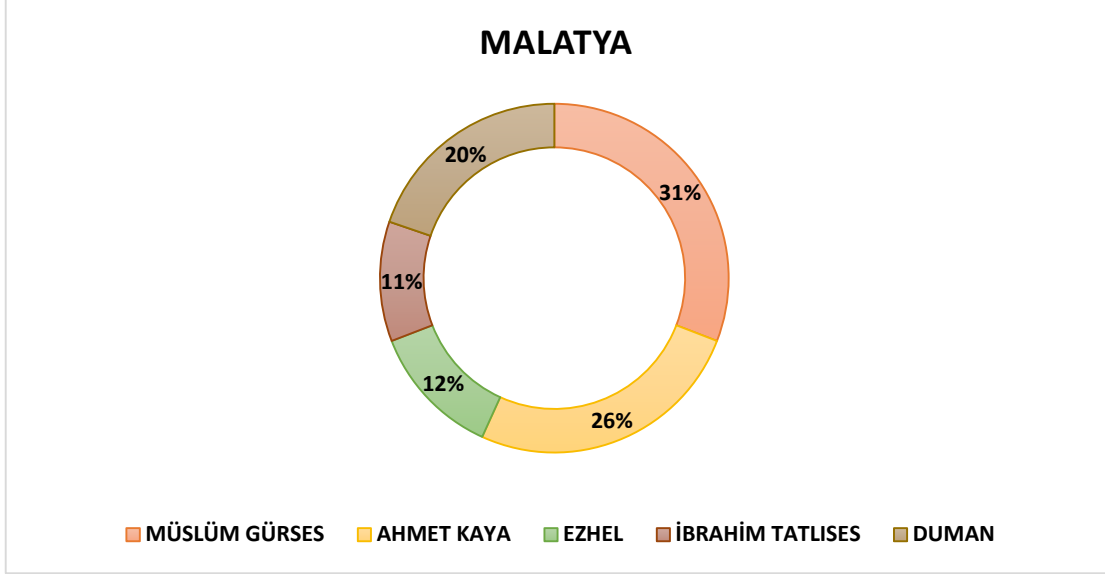

Grafik 4.15. Gaziantep’de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 4.15’de görüldüğü üzere, Gaziantep kategorisinde yer alan öğrencilerin %30’lık oran ile en çok Müslüm Gürses’i tercih ettikleri belirlenmiştir. Müslüm Gürses’i sırasıyla; Sezen Aksu (%28), Ahmet Kaya (%15), Neşet Ertaş (%15) ve Duman (%12) takip etmiştir.

4.13.4. Malatya İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.16’da Malatya grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

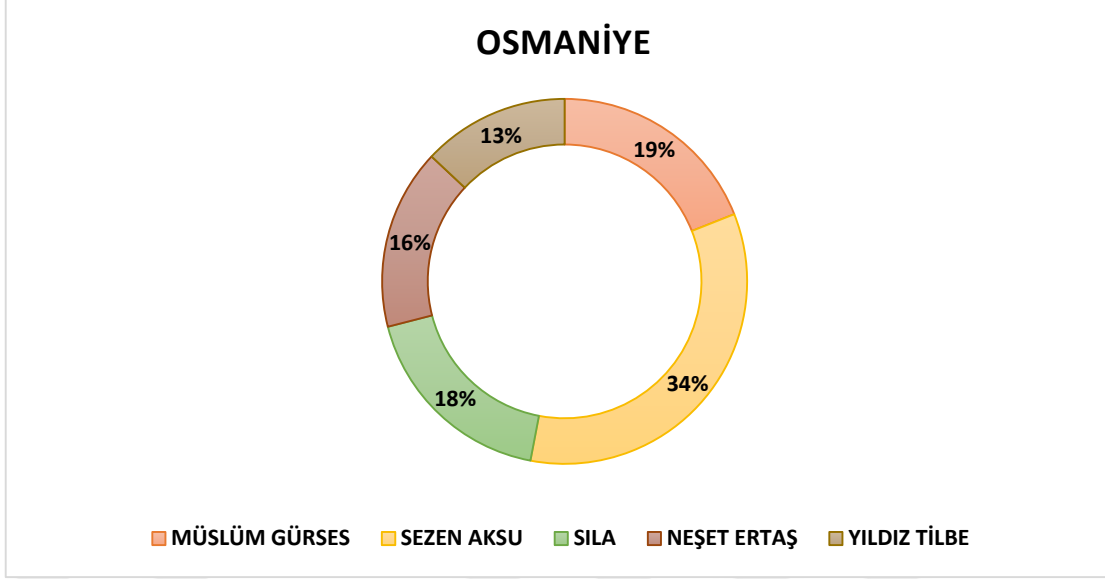

Grafik 4.16. Malatya’da Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 4.16’da görüldüğü üzere, Malatya kategorisinde yer alan öğrencilerin %31’lik oran ile en çok Müslüm Gürses’i tercih ettikleri belirlenmiştir. Müslüm Gürses’i sırasıyla; Ahmet Kaya (%26), İbrahim Tatlıses (%20), Ezhel (%12) ve Duman (%11) izlemiştir.

4.13.5. Osmaniye İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.17’de Osmaniye grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

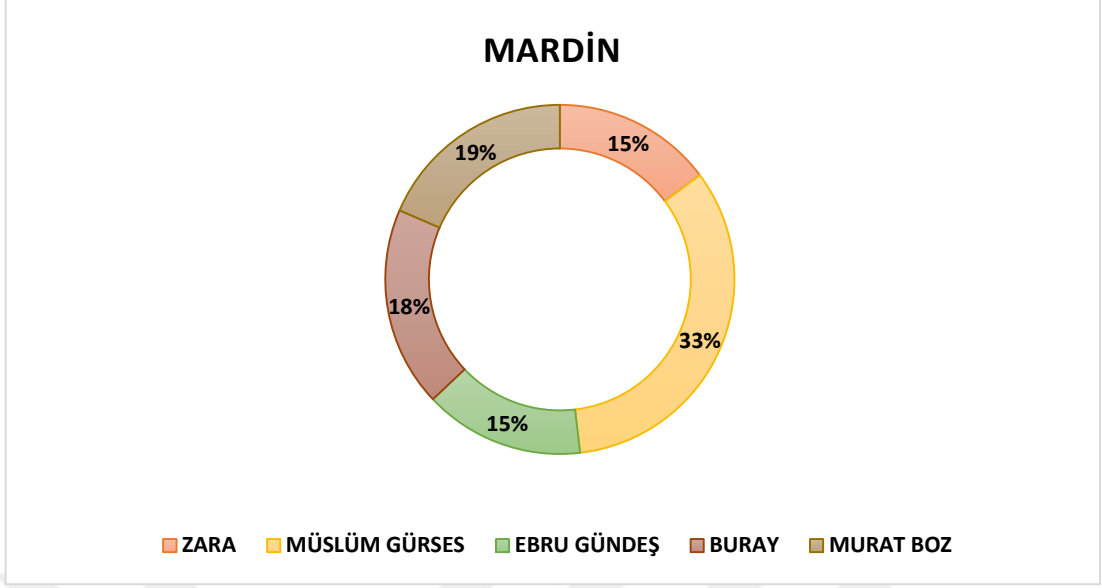

Grafik 4.17. Osmaniye’de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 17’de görüldüğü üzere, Osmaniye kategorisinde yer alan öğrencilerin %34’lük oran ile en çok Sezen Aksu’yu tercih ettikleri belirlenmiştir. Sezen Aksu’yu sırasıyla; Müslüm Gürses (%19), Sıla (%18), Neşet Ertaş (%16) ve Yıldız Tilbe (%13) takip etmiştir.

4.13.6. Mardin İlindeki Öğrencilerin En çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Grafik 4.18’de Mardin grubunda yer alan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettiği beş seslendiricinin dağılımı sunulmuştur.

Grafik 4.18. Mardin’de Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Beş Seslendirici

Grafik 4.18’de görüldüğü üzere, Mardin kategorisinde yer alan öğrencilerin %33’lük oran ile en çok Müslüm Gürses’i dinledikleri tespit edilmiştir. Müslüm Gürses’i sırasıyla; Murat Boz (%19), Buray (%18), Zara (%15) ve Ebru Gündeş (%15) takip etmiştir.

4.14. Duygu Durumlarına Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır. Öğrencilere sırasıyla Sevgi-Aşk, Eğlence-Mutluluk, Şaşkınlık, Üzüntü, Korku ve Öfke duygu durumlarında hangi tür müziği dinledikleri sorulmuştur. Bu bölümde öğrenciler birden fazla müzik türü işaretleyebildikleri için öğrenci sayısı yerine verilen cevapların sayısı toplanmıştır. Tabloda belirtilen rakamlar sırasıyla en çok tercih edilen müzik türü sayısından en az tercih edilen müzik türü sayısına doğru sıralanmıştır.

Tablo 4.12. Sevgi-Aşk Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Arabesk/ Fantezi M.	24	0,16
Türkçe Pop/ Rock	22	0,14
Yabancı Pop/ Rock	21	0,14
Türk Halk Müziği	19	0,12
Türk Sanat Müziği	17	0,11
Türk Rap-Hip-Hop	17	0,11
Klasik Batı Müziği	16	0,10
Yabancı Rap-Hip-Hop	10	0,06
Dini Müzik	5	0,03
Protest	3	0,02

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere sevgi-aşk duygu durumunda en çok tercih edilen müzik türü Arabesk-Fantezi olmuştur. Arabesk- Fantezi müzik türünü sırasıyla Türkçe Pop-Rock, Yabancı Pop / Rock, THM, TSM, Türk Rap-Hip-Hop, Klasik Batı Müziği, Yabancı Rap-Hip-Hop, Dini Müzik ve Protest müzik türü izlemiştir.

Tablo 4.13. Eğlence-Mutluluk Aşk Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Türk Halk Müziği	26	0,17
Türkçe Pop/ Rock	24	0,16
Yabancı Pop/ Rock	19	0,12
Türk Rap-Hip-Hop	19	0,12
Arabesk/Fantezi M.	14	0,09
Türk Sanat Müziği	14	0,09
Yabancı Rap-Hip-Hop	14	0,09
Klasik Batı Müziği	13	0,08
Protest	8	0,05
Dini Müzik	2	0,01

Tablo 4.13’de görüldüğü üzere eğlence-mutluluk duygu durumunda en çok tercih edilen müzik türü THM’dir. THM’yi Türkçe Pop-Rock ve aynı sayıda tercih edilen Yabancı Pop-Rock ile Türk Rap-HipHop türleri takip etmiştir.

Tablo 4.14. Şaşkınlık Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Türk Halk Müziği	23	0,14
Türkçe Pop/ Rock	22	0,13
Türk Sanat Müziği	20	0,12
Klasik Batı Müziği	20	0,12
Yabancı Pop/ Rock	19	0,11
Türk Rap-Hip-Hop	19	0,11
Arabesk/ Fantezi M.	17	0,10
Yabancı Rap-HipHop	13	0,08
Protest	9	0,05
Dini Müzik	8	0,05

Tablo 4.14'te görüldüğü üzere şaşkınlık duygu durumunda en fazla tercih edilen müzik türü Türkçe Pop-Rock olmuştur. Bu müzik türünü THM ve Klasik Batı Müziği takip etmiştir.

Tablo 4.15. Üzüntü Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Arabesk/ Fantezi M.	26	0,18
Türkçe Pop/ Rock	21	0,14
Yabancı Pop/ Rock	19	0,13
Türk Sanat Müziği	19	0,13
Klasik Batı Müziği	18	0,12
Türk Halk Müziği	16	0,11
Türk Rap-Hip-Hop	15	0,10
Protest	7	0,05
Dini Müzik	5	0,03
Yabancı Rap-Hip-Hop	2	0,01

Tablo 4.15'te görüldüğü üzere üzüntü duygu durumunda en çok tercih edilen müzik türünün Arabesk-Fantezi olduğu belirlenmiştir. Bu türün arkasından Türkçe Pop-Rock gelmiştir.

Tablo 4.16. Korku Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Türkçe Pop/ Rock	24	0,14
Türk Halk Müziği	22	0,13
Arabesk/ Fantezi M.	20	0,12
Türk Sanat Müziği	20	0,12
Yabancı Pop-Rock	19	0,11
Türk Rap-Hip-Hop	19	0,11
Yabancı Rap-Hip-Hop	15	0,09
Dini Müzik	13	0,08
Klasik Batı Müziği	13	0,08
Protest	8	0,05

Tablo 4.16 incelendiğinde Korku duygu durumunda en çok tercih edilen müzik türünün Türkçe Pop-Rock olduğu belirlenmiştir. Bu türün arkasından THM gelmektedir.

Tablo 4.17. Öfke Duygu Durumuna Göre Tercih Edilen Müzik Türlerine İlişkin Bulgular

	<i>f</i>	%
Türkçe Pop/ Rock	25	0,15
Arabesk/ Fantezi M.	21	0,13
Yabancı Pop/ Rock	20	0,12
Türk Sanat Müziği	20	0,12
Türk Rap-Hip-Hop	20	0,12
Türk Halk Müziği	18	0,11
Klasik Batı Müziği	17	0,10
Yabancı Rap-Hip-Hop	13	0,08
Dini Müzik	6	0,04
Protest	6	0,04

Tablo 4.17 incelendiğinde öfke duygu durumunda en çok tercih edilen müzik türünün Türkçe Pop-Rock olduğu belirlenmiştir. Bu türün arkasından THM, Yabancı Pop-Rock ve Türk Rap-HipHop ikinci sırayı almıştır.

4.15. Öğrencilerin Kişilik Tiplerinin Tanımlayıcı Değerlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 4.18. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	\bar{X}	Standart Sapma	Skewness	Kurtosis	K-S p
Dışadönüklük	392	13,00	40,00	28,65	5,18	-0,28	-0,16	0,01
Sorumluluk	393	18,00	45,00	31,04	4,58	-0,11	0,58	0,01
Uyumluluk	393	17,00	45,00	29,75	4,50	0,22	0,98	0,01
Deneyime Açıklık	392	17,00	50,00	36,15	5,72	-0,36	0,26	0,01
Duygusal Dengesizlik	393	13,00	40,00	24,73	4,48	0,36	0,52	0,01

Kalaycı (2014)'ya göre çarpıklık katsayısının -3 ile +3 (bazı yazarlara göre -2 ile +2) aralığında değerler alması durumunda veriler normal dağılım şartını sağlamaktadır. Tabloda yer alan ölçeklere ait skewness (çarpıklık) istatistiği değerleri -2 ile +2 arasında yer almaktadır. Bu nedenle yapılacak olan analizlerde bağımsız değişkenlerin alt gruplarındaki kişi sayısı 30'un üstünde olanlarda parametrik testlerin, altında olanlarda non parametrik testlerin kullanılması uygun olacaktır.

Tablo 4.19. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma	Skewness	Kurtosis	K-S p
Dışadönüklük	392	13,00	40,00	28,65	5,18	-0,28	-0,16	0,01
Sorumluluk	393	18,00	45,00	31,04	4,58	-0,11	0,58	0,01
Uyumluluk	393	17,00	45,00	29,75	4,50	0,22	0,98	0,01
Deneyime Açıklık	392	17,00	50,00	36,15	5,72	-0,36	0,26	0,01
Duygusal Dengesizlik	393	13,00	40,00	24,73	4,48	0,36	0,52	0,01
Tüm Ölçek	391	88,00	220,00	150,28	17,65	0,09	2,20	0,04

Verilerin normal dağılıp-dağılmadığının tespit edilmesinde birçok istatistiğe başvurulmaktadır. Bu istatistiklerden biri Kolmogorov-Smirnov (K-S) test istatistiğidir. Tablodaki K-S istatistiğine ait p değerlerine bakıldığında, p değerlerinin tamamının 0,05 anlamlılık düzeyinden küçük olduğu, başka bir ifade ile verilerin normal dağılmadığı sonucuna ulaşmak mümkündür. Verilerin normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesinde kullanılan bir diğer ölçü, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) istatistikleridir. Hem skewness ve kurtosis istatistiklerinin uygun aralıkta yer alması hem de normal dağılım eğrilerine bakıldığında normallikten aşırı sapmalar olmadığı görülmesi gibi nedenlerden dolayı, bu çalışmada verilere parametrik testlerin uygulanmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Ancak bazı değişkenlerin alt

gruplarındaki örneklem sayıları 30 ve altında olduğundan dolayı non-parametrik testler tercih edilmiştir. Ayrıca ortalama puanlara bakıldığında katılımcıların deneyime açıklık alt boyutunda en yüksek (36.15) puanı aldıkları sonrasında sırasıyla, sorumluluk alt boyutu (31.04), uyumluluk alt boyutu (29.75), dışa dönüklük alt boyutu (28.65) ve duygusal dengesizlik alt boyutunda (24.73) puan aldıkları sonucuna varılmıştır.

4.16. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının En Çok Dinledikleri Müzik Türlerine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 4.20. Müzik Türü ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Kişilik Türü	Müzik Türü	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	p
Dışa Dönüklük	THM	99	194.87	9	9.355	.405
	Arabesk-Fantezi	65	187.30			
	Yabancı Pop-Rock	44	195.57			
	TSM	58	189.13			
	Türkçe Pop-Rock	64	212.30			
	Türk Rap-HipHop	25	234.04			
	Yabancı Rap-HipHop	11	190.27			
	Dini	6	108.50			
	Klasik Batı	15	204.30			
	Protest	5	148.10			
Sorumluluk	THM	99	186.94	9	9.808	.366
	Arabesk-Fantezi	65	186.24			
	Yabancı Pop-Rock	44	230.84			
	TSM	58	183.32			
	Türkçe Pop-Rock	64	202.79			
	Türk Rap-HipHop	25	223.60			
	Yabancı Rap-HipHop	11	185.05			
	Dini	6	148.25			
	Klasik Batı	15	222.80			
	Protest	5	190.40			
Uyumluluk	THM	99	191,03	9	12.417	.191
	Arabesk-Fantezi	65	188,21			
	Yabancı Pop-Rock	44	183,77			
	TSM	58	206,81			
	Türkçe Pop-Rock	64	216,41			
	Türk Rap-HipHop	25	222,00			
	Yabancı Rap-HipHop	11	234,27			
	Dini	6	91,00			
	Klasik Batı	15	165,63			
	Protest	5	200,70			
Deneyime Açıklık	THM	99	203,63	9	5.633	.776
	Arabesk-Fantezi	65	186,38			
	Yabancı Pop-Rock	44	208,76			
	TSM	58	182,25			
	Türkçe Pop-Rock	64	207,40			
	Türk Rap-HipHop	25	181,92			
	Yabancı Rap-HipHop	11	194,77			
	Dini	6	151,92			
	Klasik Batı	15	221,17			
	Protest	5	156,70			
Duygusal Dengesizlik	THM	99	193,16	9	8.978	.439
	Arabesk-Fantezi	65	206,13			
	Yabancı Pop-Rock	44	198,03			
	TSM	58	180,24			
	Türkçe Pop-Rock	64	206,09			
	Türk Rap-HipHop	25	205,54			
	Yabancı Rap-HipHop	11	263,00			
	Dini	6	127,08			
	Klasik Batı	15	178,63			
	Protest	5	174,20			

Tablo 4.20 incelendiğinde, en çok dinlenen müzik türü değişkeninin tüm alt gruplarındaki örneklem sayıları 30 ve üstünde olmadığından dolayı non-parametrik testlerden olan Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Buna göre, katılımcıların kişilik tipleri sıra ortalamalarının, dinledikleri müzik türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma göstermediği görülmektedir ($p < .05$).

4.17. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Duygu Durumu Değişkenine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 4.21. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Duygu Durumu Değişkenine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Kişilik Türü	Müzik Türü	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Dışa Dönüklük	eğlence mutluluk	114	196,06	5	11.679	.039	Sevgi,aşk-Şaşkınlık; Şaşkınlık-eğlence, mutluluk; Şaşkınlık-üzüntü; Öfke-korku; Öfke-sevgi, aşk; Öfke-üzüntü
	üzüntü	54	204,35				
	sevgi aşk	204	209,44				
	korku	6	169,33				
	öfke	9	104,78				
	şaşkınlık	5	93,40				
Sorumluluk	eğlence mutluluk	114	190,88	5	8.049	.154	
	üzüntü	54	209,50				
	sevgi aşk	204	209,36				
	korku	6	149,42				
	öfke	9	194,50				
	şaşkınlık	5	91,30				
Uyumluluk	eğlence mutluluk	114	192,71	5	8.765	.119	
	üzüntü	54	209,89				
	sevgi aşk	204	201,48				
	korku	6	212,50				
	öfke	9	162,94				
	şaşkınlık	5	73,10				
Deneyime Açıklık	eğlence mutluluk	114	194,83	5	9.187	.102	
	üzüntü	54	203,43				
	sevgi aşk	204	213,31				
	korku	6	114,83				
	öfke	9	123,33				
	şaşkınlık	5	156,40				
Duygusal Dengesizlik	eğlence mutluluk	114	197,22	5	5.872	.319	
	üzüntü	54	194,89				
	sevgi aşk	204	217,48				
	korku	6	134,25				
	öfke	9	140,83				
	şaşkınlık	5	191,10				

Tablo 4.21'e bakıldığında, öğrencilerin kişilik tiplerinden sadece dışa dönüklük boyutunda duygu durumuna göre anlamlı bir farklılaşma görülmektedir ($X^2=11.679$, $p<.05$). Bu farkın kaynağına bakıldığında ise şaşkınlık ile sevgi-aşk, eğlence-mutluluk ve üzüntü arasında, şaşkınlığın aleyhine olduğu görülmektedir. Ayrıca bu farkın ortaya çıkmasına neden olan bir diğer anlamlı fark ise öfke ile korku, sevgi-aşk ve üzüntü arasında, öfkenin aleyhine olduğu görülmektedir. Diğer kişilik tipleri sıra ortalamalarının duygu durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı ifade edilmiştir.

4.18. Öğrencilerin Kişilik Tipleri Puanlarının Cinsiyet, İl ve Sınıf Değişkenlerine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.22. Cinsiyet ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	t Değeri	p
Dışa Dönüklük	Kız	232	28,49	-0,74	0,45
	Erkek	160	28,89		
Sorumluluk	Kız	232	31,05	0,03	0,97
	Erkek	161	31,03		
Uyumluluk	Kız	232	29,63	-0,60	0,54
	Erkek	161	29,91		
Deneyime Açıklık	Kız	232	35,99	-0,66	0,50
	Erkek	160	36,38		
Duygusal Dengesizlik	Kız	232	24,73	0,03	0,97
	Erkek	161	24,72		

Bu tabloda dokuzuncu alt problemin birinci sıradaki bulguları yer almaktadır. Araştırmada cinsiyet ile kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.22'de elde edilen sonuçlara göre değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki tabloda verilen ve farklı boyutlara ait olan kişilik tipi ortalama değerlerine bakıldığında, kız ve erkek öğrencilerin her boyut için kişilik tipi ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir. ($p<0,05$).

Tablo 4.23. İl ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan ANOVA Sonuçları

Kişilik Tipleri	İl	N	\bar{X}	Welch	sd1	sd2	F	p	Fark (Dunnet C)
Dışa Dönüklük	Ankara	41	26.20						
	Adana	66	29.45						Ankara-Gaziantep;
	G.Antep	91	30.42						Ankara-Malatya;
	Malatya	88	29.81	15,56	5	147,61	13,11	0,000	Adana-Mardin;
	Osmaniye	71	28.02						Gaziantep-Osmaniye;
	Mardin	35	23.85						Gaziantep-Mardin;
Sorumluluk	Ankara	41	30.27						Mardin-Malatya;
	Adana	66	31.50						Mardin-Osmaniye
	G.Antep	91	31.81	4,40	5	145,49	4,73	0,001	Adana-Mardin
	Malatya	88	31.28						Gaziantep-Mardin
	Osmaniye	71	31.39						Malatya-Mardin
	Mardin	35	27.80						Osmaniye-Mardin
Uyumluluk	Ankara	41	30.20						
	Adana	66	30.29						
	G.Antep	91	29.98	1,83	5	149,36	1,35	0,110	
	Malatya	88	29.62						
	Osmaniye	71	29.72						
	Mardin	35	28.02						
Deneyime Açıklık	Ankara	41	33.32						Ankara-Gaziantep
	Adana	66	36.67						Adana-Mardin
	G.Antep	91	38.14						Gaziantep-Mardin
	Malatya	88	36.32	7,32	5	146,06	8,57	0,000	Malatya-Mardin
	Osmaniye	71	36.51						Osmaniye-Mardin
	Mardin	35	32.14						Mardin
Duygusal Dengesizlik	Ankara	41	25.24						
	Adana	66	24.00						
	G.Antep	91	24.96	2,37	5	149,40	1,79	0,042	Malatya-Mardin
	Malatya	88	25.27						
	Osmaniye	71	24.97						
	Mardin	35	23.05						

Bu tabloda dokuzuncu alt probleme ait ikinci sıradaki bulgular yer almaktadır. Çalışmada öğrencilerin doğdukları illeri ile kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığını belirlemede ANOVA testi kullanılmış, varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Welch testi yapılmıştır. Sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına bakıldığında, varyanslar homojen olarak dağılmadığından ötürü Welch tablosu sonuçları gösterilmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde, uyumluluk kişilik tipi hariç tüm kişilik tiplerinin, öğrencilerin doğdukları illeri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğunu görmek mümkündür.

Dışadönüklük kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde, Gaziantep doğumlu öğrencilerin dışadönüklük kişilik tipi ortalama değerinin diğer illere kıyasla en büyük değeri aldığı görülmektedir (30,42). Gaziantep'i sırası ile Malatya (29,81), Adana (29,45), Osmaniye (28,03), Ankara (26,20) ve Mardin (23,86) illeri takip etmektedir. Sorumluluk kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde, Gaziantep doğumlu öğrencilerin sorumluluk kişilik tipi ortalama değerinin diğer illere kıyasla en büyük değeri aldığı görülmektedir (31,81). Gaziantep'i sırası ile Adana (31,50), Osmaniye (31,39), Malatya (31,28), Ankara (30,27) ve Mardin (27,80) illeri takip etmektedir. Deneyime açıklık kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde, yine Gaziantep doğumlu öğrencilerin deneyime açıklık kişilik tipi ortalama değerinin diğer illere kıyasla en büyük değeri aldığı görülmektedir (38,14). Gaziantep'i sırası ile Adana (36,67), Osmaniye (36,51), Malatya (36,32), Ankara (33,32) ve Mardin (32,14) illeri takip etmektedir. Duygusal dengesizlik kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde Malatya doğumlu öğrencilerin duygusal dengesizlik kişilik tipi ortalama değerinin diğer illere kıyasla en büyük değeri aldığı görülmektedir (25,27). Malatya'yı sırası ile Ankara (25,24), Osmaniye (24,97), Gaziantep (24,95), Adana (24,00) ve Mardin (23,06) illeri takip etmektedir. Tüm ölçek bazında incelendiğinde ise, en yüksek kişilik tipi ortalama değerini Gaziantep doğumlu öğrencilerin (155,31) aldığı, bu ilde okuyan öğrencileri sırası ile Malatya (152,09), Adana (151,91), Osmaniye (150,66), Ankara (145,22) ve Mardin (134,89) illerinde okuyan öğrencilerin kişilik tipi ortalama değerlerinin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 4.24. Sınıf ile Kişilik Tipleri için Hesaplanan ANOVA Sonuçları

Kişilik Türü	Sınıf	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Fark (Scheffe)
Dışa Dönüklük	9. Sınıf	131	28.64	Gruplar Arası	88,06	3	29,35	1,09	0,351	
	10. Sınıf	101	28.21	Gruplar İçi	10406,12	388	26,82			
	11. Sınıf	103	28.51	Toplam	10494,19	391				
	12. Sınıf	57	29.73							
Sorumluluk	9. Sınıf	131	31.35	Gruplar Arası	254,14	3	84,71	4,13	0,007	
	10. Sınıf	101	29.73	Gruplar İçi	7973,03	389	20,49			10-11. sınıf
	11. Sınıf	103	31.84	Toplam	8227,17	392				
	12. Sınıf	57	31.21							
Uyumluluk	9. Sınıf	131	30.03	Gruplar Arası	101,65	3	33,88	1,67	0,172	
	10. Sınıf	101	28.93	Gruplar İçi	7863,40	389	20,21			
	11. Sınıf	103	29.85	Toplam	7965,05	392				
	12. Sınıf	57	30.36							
Deneyime Açıklık	9. Sınıf	131	36.78	Gruplar Arası	359,94	3	119,98	3,73	0,011	
	10. Sınıf	101	34.81	Gruplar İçi	12470,17	388	32,14			10-12. sınıf
	11. Sınıf	103	35.85	Toplam	12830,12	391				
	12. Sınıf	57	37.57							
Duygusal Dengesizlik	9. Sınıf	131	25.04	Gruplar Arası	290,02	3	96,67	4,94	0,002	
	10. Sınıf	101	23.29	Gruplar İçi	7607,38	389	19,55			9-10. sınıf;
	11. Sınıf	103	25.47	Toplam	7897,41	392				10-11.sınıf
	12. Sınıf	57	25.19							

Bu tabloda dokuzuncu alt probleme ait üçüncü sıradaki bulgular yer almaktadır. Çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyleri ile kişilik tiplerini belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Yukarıdaki tabloda yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, dışa dönüklük ve uyumluluk ölçekleri dışındaki ölçeklere ait anlamlılık değerlerinin (p) 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile bu ölçeklerin sınıf değişkeniyle aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamakta, farklı sınıflarda okumak dışa dönüklük ve uyumluluk ölçekleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır. Sorumluluk kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde, 11. sınıfta okuyan öğrencilerin sorumluluk kişilik tipi ortalama değerinin, diğer sınıflarda okuyan öğrencilerin sorumluluk ortalama değerinden daha büyük bir değer aldığı görülmektedir (31,84). 11. sınıfta okuyan öğrencileri sırası ile 9. sınıfta okuyan öğrenciler (31,36), 12. Sınıfta okuyan öğrenciler ve 10. Sınıfta okuyan öğrenciler takip etmektedir. Deneyime açıklık kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde, 12.sınıfta okuyan öğrencilerin deneyime açıklık kişilik tipi ortalama değerinin, diğer sınıflarda okuyan öğrencilerin sorumluluk ortalama değerinden daha büyük bir değer aldığı görülmektedir (37,58). 12. sınıfta okuyan öğrencileri sırası ile 9. sınıfta okuyan öğrenciler (36,79), 11. Sınıfta okuyan öğrenciler (35,85) ve 10. sınıfta okuyan öğrenciler (34,81) takip etmektedirler. Duygusal dengesizlik kişilik tipine ait ortalama değerleri incelendiğinde 11. sınıfta okuyan öğrencilerin duygusal dengesizlik kişilik tipi ortalama değerinin, diğer sınıflarda okuyan öğrencilerin duygusal dengesizlik ortalama değerinden daha büyük bir değer aldığı görülmektedir (25,47). 11. sınıfta okuyan öğrencileri sırası ile 12. Sınıfta okuyan öğrenciler (25,19), 9. Sınıfta okuyan öğrenciler (25,05) ve 10. Sınıfta okuyan öğrenciler (23,30) takip etmektedirler. Tüm ölçek bazında incelendiğinde ise, 12. Sınıfta okuyan öğrencilerin kişilik tipi ortalama değerinin en büyük değeri aldığı (154,09), bu sınıfta okuyan öğrencileri 9. Sınıfta okuyan öğrenciler (151,89), 11. Sınıfta okuyan öğrenciler (151,35) ve 10. Sınıfta okuyan öğrenciler (144,99) takip ettiği görülmektedir.

4.19. Öğrencilerin En Çok Dinledikleri Müzik Türlerinin Cinsiyet, İl, Sınıf Değişkenlerine Göre Anlamlı Olarak Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın onuncu alt problemine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.25. Öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türü, cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

Müzik Türü	Cinsiyet		Toplam	
	Kız	Erkek		
THM	N	47	56	103
	%	45,6%	54,4%	100,0%
Arabesk-Fantezi	N	28	38	66
	%	42,4%	57,6%	100,0%
Yabancı Pop-Rock	N	38	7	45
	%	84,4%	15,6%	100,0%
TSM	N	32	26	58
	%	55,2%	44,8%	100,0%
Türkçe Pop-Rock	N	46	19	65
	%	70,8%	29,2%	100,0%
Türk Rap-HipHop	N	17	8	25
	%	68,0%	32,0%	100,0%
Yabancı Rap-HipHop	N	9	2	11
	%	81,8%	18,2%	100,0%
Dini	N	3	3	6
	%	50,0%	50,0%	100,0%
Klasik Batı	N	11	4	15
	%	73,3%	26,7%	100,0%
Protest	N	3	2	5
	%	60,0%	40,0%	100,0%
Toplam	N	234	165	399
	%	58,6%	41,4%	100,0%

Bu tabloda araştırmanın onuncu alt problemine ait birinci sıradaki bulgular yer almaktadır. Çalışmada öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türü, cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Kay-Kare testi kullanılmıştır.

$$X^2=35.79 \quad sd=9 \quad p=.000$$

Tablo 25'e göre kızların oranı Türk Halk Müziği dinleyenler içerisinde %45.6 iken, bu oranın arabesk-fantezi dinleyenlerde %42.4'e düştüğü; Yabancı pop-rock türünde %84.4'e, Türk Sanat Müziği türünde %55.2'ye, Türkçe pop-rock türünde %70.8'e, Türkçe Rap-Hiphop türünde %68'e, Yabancı Rap-Hiphop türünde %81.8'e, dini türde %50'ye, klasik batı müziği türünde %73.3'e ve protest türde %60'a yükseldiği görülmektedir. Erkeklerin oranı ise Türk Halk Müziği dinleyenler içerisinde

%54.4 iken, bu oranın arabesk-fantezi dinleyenlerde %57.6'ya çıktığı; Yabancı pop-rock türünde %15.6'a, Türk Sanat Müziği türünde %44.8'e, Türkçe pop-rock türünde %29.2'ye, Türkçe Rap-Hiphop türünde %32'ye, Yabancı Rap-Hiphop türünde %18.2'ye, dini türde %50'ye, klasik batı müziği türünde %26.7'ye ve protest türde %40'a düştüğü görülmektedir. Öğrencilerin dinledikleri müzik türlerinin, cinsiyetlerine göre değişen bu oranlarının anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur X^2 (sd=9, n=399)=35.79, p<.05.

Tablo 4.26. Müzik Türü ile Doğum Yeri için Hesaplanan Fisher's Exact Testi Sonuçları

	Ankara	Adana	Antep	Malatya	Osmaniye	Mardin	Toplam
THM	13 12,6%	21 20,4%	25 24,3%	19 18,4%	19 18,4%	6 5,8%	103 100,0%
Arabesk-Fantazi	6 9,1%	13 19,7%	16 24,2%	19 28,8%	7 10,6%	5 7,6%	66 100,0%
Yabancı Pop-Rock	9 20,0%	6 13,3%	13 28,9%	9 20,0%	5 11,1%	3 6,7%	45 100,0%
TSM	3 5,2%	10 17,2%	10 17,2%	3 5,2%	23 39,7%	9 15,5%	58 100,0%
Türkçe Pop-Rock	5 7,7%	9 13,8%	16 24,6%	21 32,3%	9 13,8%	5 7,7%	65 100,0%
Türk Rap-HipHop	5 20,0%	3 12,0%	4 16,0%	9 36,0%	3 12,0%	1 4,0%	25 100,0%
Yabancı Rap-HipHop	0 0,0%	2 18,2%	3 27,3%	1 9,1%	2 18,2%	3 27,3%	11 100,0%
Dini	2 33,3%	0 0,0%	0 0,0%	2 33,3%	0 0,0%	2 33,3%	6 100,0%
Klasik Batı	0 0,0%	2 13,3%	4 26,7%	4 26,7%	4 26,7%	1 6,7%	15 100,0%
Protest	3 60,0%	1 20,0%	0 0,0%	1 20,0%	0 0,0%	0 0,0%	5 100,0%
Toplam	46 11,5%	67 16,8%	91 22,8%	88 22,1%	72 18,0%	35 8,8%	399 100,0%

Bu tabloda araştırmanın onuncu alt problemine ait ikinci sıradaki bulgulara yer verilmiştir. Çalışmada müzik türü ile doğum yeri analizi için Fisher's Exact testi kullanılmıştır.

Tablo 4.26'ya bakıldığında Ankara ilinde Türk Halk Müziği dinleyenlerin oranı 12.6 iken Adana ilinde 20.4, Gaziantep ilinde 24.3, Malatya ilinde 18.4 ve Osmaniye ilinde 18.4 e yükseldiği ancak Mardin ilinde 5.8'e düştüğü görülmektedir. Arabesk-Fantezi türü incelendiğinde Ankara'nın 9.1 oranındayken Adana'da 19.7, Gaziantep 24.2, Malatya 28.8'e yükseldiği ancak Osmaniye ilinde 10.6 ve Mardin ilinde 7.6'ya düştüğü görülmektedir. Yabancı Pop-Rock türü incelendiğinde Ankara'da dinleme

oranının 20.0, Adana'da 13.3, Gaziantep'de 28.9, Malatya'da 20.0, Osmaniye'de 11.1 ve Mardin'de 6.7 olduğu görülmektedir. Türk Sanat Müziğini Ankara ilinde dinleyenlerin oranı 5.2, Adana ilinde 17.2, Gaziantep ilinde 17.2, Malatya ilinde 5.2 iken Osmaniye ilinde 39.7 ve Mardin ilinde 15.5'e yükseldiği görülmektedir. Türkçe Pop-Rock müzik türünü Ankara ilinde dinleyen öğrencilerin oranı 7.7 iken Adana ilinde 13.8, Gaziantep ilinde 24.6 ve Malatya ilinde 32.3'e yükseldiği görülmekte Osmaniye ilinde 12.0 ve Mardin ilinde ise 4.0'a düştüğü görülmektedir. Türk Rap-HipHop müzik türüne bakıldığında bu türü dinleyenlerin oranının sırasıyla Ankara 20.0, Adana 12.0, Gaziantep 16.0, Malatya 36.0, Osmaniye 12.0 ve Mardin'in 4.0 olduğu görülmektedir. Yabancı Rap-HipHop müzik türünde Ankara ili 0.0 iken Adana 18.2, Gaziantep 27.3, Malatya 9.1, Osmaniye 18.2 ve Mardin 27.3 oranındadır. Dini müzik türüne bakıldığında Ankara 33.3, Adana 0.0, Gaziantep 0.0, Malatya 33.3, Osmaniye 0.0 ve Mardin 33.3 oranındadır. Klasik Batı müziği türüne bakıldığında Ankara 0.0, Adana 13.3, Gaziantep 26.7, Malatya 26.7, Osmaniye 26.7 ve Mardin 6.7 oranındadır. Protest türüne bakıldığında ise Ankara ili 60.0 oranında iken Adana 20.0, Gaziantep 0.0, Malatya 20.0, Osmaniye, 0.0 ve Mardin 0.0 oranındadır.

Tablo 4.27. Müzik Türü ile Sınıfları için Hesaplanan Kay-Kare Sonuçları

	9.sınıf	10.sınıf	11.sınıf	12.sınıf	Toplam
THM	31 30,1%	23 22,3%	31 30,1%	18 17,5%	103 100,0%
Arabesk- Fantazi	20 30,3%	15 22,7%	23 34,8%	8 12,1%	66 100,0%
Yabancı Pop-Rock	14 31,1%	12 26,7%	10 22,2%	9 20,0%	45 100,0%
TSM	21 36,2%	16 27,6%	11 19,0%	10 17,2%	58 100,0%
Türkçe Pop-Rock	24 36,9%	20 30,8%	15 23,1%	6 9,2%	65 100,0%
Türk Rap- HipHop	13 52,0%	5 20,0%	5 20,0%	2 8,0%	25 100,0%
Yabancı Rap- HipHop	5 45,5%	2 18,2%	2 18,2%	2 18,2%	11 100,0%
Dini	2 33,3%	3 50,0%	1 16,7%	0 0,0%	6 100,0%
Klasik Batı	6 40,0%	4 26,7%	3 20,0%	2 13,3%	15 100,0%
Protest	1 20,0%	2 40,0%	2 40,0%	0 0,0%	5 100,0%
Toplam	137 34,3%	102 25,6%	103 25,8%	57 14,3%	399 100,0%

Bu tabloda araştırmanın onuncu alt problemine ait üçüncü sıradaki bulgular yer almaktadır. Çalışmada müzik türü ile sınıf değişkeni analizi için Kay-Kare testi kullanılmıştır.

$$X^2=19.59 \quad sd=27 \quad p=.847$$

Tablo 4.27'ye bakıldığında öğrencilerin dinledikleri müzik türünün, sınıf değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($p=0,847>0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, verilerden elde edilen bulguların sonuçlarına yer verilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Öğrencilerin Müzik Dinlemeyi Sevme Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Çalışmanın birinci alt problemde öğrencilere “*Müzik dinlemeyi sever misiniz?*” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin büyük bir bölümünün % 76,4'lük bir oran ile müzik dinlemeye yönelik sevgi düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. “severim” yanıtı verenlerin %16,1, “kararsızım” yanıtı verenlerin %2,6, “sevmiyorum” yanıtı verenlerin % 0,2 ve “hiç sevmiyorum” yanıtı verenlerin ise % 0,5 olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre gsl müzik bölümü öğrencisi olmalarına rağmen müzik dinlemeyi sevmeyen öğrencilerin düşük oranda da olsa bu yanıtı vermeleri tartışmaya açık bir konu oluşturmuştur.

Öğrencilerin Müzik Dinleme Sıklıklarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

İkinci alt problemde öğrencilere “*Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?*” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin %83,9 ‘u hergün müzik dinlemekte, %9,6’sı haftada birkaç kez müzik dinlemekte, %1,9’u haftada bir kez müzik dinlemekte, % 0,5’i ise ayda birkaç kez müzik dinlemektedir.

Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almaya Başlama Zamanlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemde öğrencilere “*Müzik eğitimi almaya ne zaman başladınız?*” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin % 48,3’ü “ortaokulda”, %28,6’sı “gsl’de”, %15,4’ü “ilkokulda” ve % 3,6’sı “okulöncesinde” cevaplarını vermiştir. Bu tabloya göre öğrencilerin bir çoğunun Gsl’ye başlamadan önceki kademedeki yani ortaokulda müzik eğitimine başladığı görülmektedir.

Öğrencilerin Müzik Dinlemekten Hoşlandıkları Ortamın Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Dördüncü alt problem sorusu ise “*Hangi ortamlarda müzik dinlemekten hoşlanırsınız?*” sorusudur. Öğrencilerin bir çoğu bu soruya yalnızken cevabını vermiştir. Yalnızken müzik dinlemeyi tercih edenlerin % 67,1 olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin Güzel Sanatlar Lisesine Yönlendirilme Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Çalışmanın beşinci alt probleminde öğrencilere “*Sizi güzel sanatlar lisesine kim yönlendirdi?*” sorusu yöneltilmiş, öğrencilerin % 48,1’i bu soruya “müzik öğretmenim” yanıtını vermiştir. Verilen yanıtı göre müzik öğretmenlerinin yönlendirme konusunda öğrencileri iyi bir şekilde takip ettiği sonucuna varılmaktadır.

Öğrencilerin Ailelerinde Müzik Eğitimi Almış Ya da Almakta Olan Bireylerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Altıncı alt problemde öğrencilere “*Ailenizde müzik eğitimi almış ya da almakta olan başka birey var mı?*” sorusu sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin % 57,7’si “yok” derken, % 37,7’si ise “var” demiştir.

Öğrencilerin Okul Dışında Müzik Etkinliklerine Katılma Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın yedinci alt problem sorusu olarak öğrencilere “*Okul dışında müzik etkinliklerine katılır mısınız?*” sorusu sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin %47,1’i “hayır” cevabını verirken geri kalan kısmı ise çeşitli etkinliklere katıldığını belirtmiştir.

Öğrencilerin En Çok Hangi Müzik Türünü Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Sekizinci alt problem olarak belirlenen “*En çok hangi müzik türünü dinlemeyi tercih edersiniz?*” sorusuna cevap olarak en çok Türk Pop-Rock müzik türünü tercih ettikleri görülmektedir. Sıralama olarak Türk Pop-Rock, THM, Arabesk- Fantezi, Yabancı Pop-Rock, TSM, Klasik Batı Müziği, Yabancı Rap-HipHop, Dini ve Protest sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin Müziği En Çok Hangi Araç Veya Yollarla Dinlediklerinin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın dokuzuncu alt probleminde öğrencilere “*Müziği en çok hangi araç veya yollarla dinlersiniz?*” sorusu yöneltilmiş, incelenen sonuçlara göre öğrencilerin müziği en fazla “telefon” ile dinledikleri ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türünde Etkili Olan Değişkenin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Onuncu alt probleme ilişkin bulgular için öğrencilere “*Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türlerinde en etkili olan nedir?*” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğrencilerin % 24,8’i Gsl’de almış olduğum eğitim yanıtını vermiştir.

Öğrencilerin Dinledikleri Müzikleri Başkalarına Dinletmekten Hoşlanma Durumlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Çalışmanın onbirinci alt problemi olarak öğrencilere “*Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzikleri başka insanlara dinletmekten hoşlanırsınız mı?*” sorusu sorulmuş, öğrencilerin %30’u bu soruya “hoşlanırım”, % 26,7’si “çok hoşlanırım”, % 26’sı “kısmen”, % 7’si “hoşlanmam”, % 6,3’ü ise “hiç hoşlanmam” yanıtını vermiştir.

Öğrencilerin Duygu Durumlarına Göre En Çok Dinledikleri Müzik Türüne İlişkin Sonuçlar

Sevgi-Aşk

Öğrencilerin sevgi-aşk duygusunu yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türünün Arabesk-Fantezi olduğu sonucuna varılmıştır. Bu türü sırasıyla; Türkçe Pop/Rock, Yabancı Pop/ Rock ve THM takip etmiştir. Yurga’nın (2017)’ de İstanbul, Malatya ve Muş illeri üzerinde yaptığı çalışmanın sonuçlarına bakıldığında da sevgi-aşk duygu durumunda ilk iki sırada Türkçe Pop/ Rock ve Arabesk Fantezi müziğin yer aldığı görülmektedir. Buradan hareketle Türkçe Pop/Rock ve Fantezi müzik türlerinin daha çok aşk ve sevgi içerikli sözlerden oluşması bu duygu durumunda en çok dinlenen türler olmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Eğlence- Mutluluk

Öğrencilerin eğlence- mutluluk duygu durumunu yoğun olarak hissettiklerinde en çok dinledikleri müzik türünün THM olduğu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu türü sırasıyla; Türkçe Pop/Rock, yabancı Pop/Rock ve Türk Rap/Hip-Hop takip etmiştir. Güzel sanatlar liselerinde THM'ye derslerde ve etkinliklerde sıkça yer verilmesi ve öğrencilere empoze edilmesi bu sonucun çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Şaşkınlık

Öğrencilerin şaşkınlık duygu durumunu yoğun olarak yaşadıklarında en çok dinledikleri müzik türünün THM olduğu, çok az farkla Türkçe Pop/Rock müziğinin arkasından geldiği görülmektedir. Diğer müzik türlerinde çok az farkla birbirini takip etmesi şaşkınlık duygu durumunda kesin olarak dinlenen bir müzik türünün olmadığını göstermektedir.

Üzüntü

Öğrencilerin üzüntü duygu durumunu yoğun olarak hissettiklerinde en çok dinledikleri müzik türünün Arabesk/ Fantesi olduğu tespit edilmiştir. Bu türü sırasıyla Türkçe Pop/Rock ve Yabancı Pop/Rock türleri izlemiştir Bozkurt'un (2015) deki çalışması ile karşılaştırıldığında üzüntü duygu durumunda aynı müzik türünün dinlendiği ve Arabesk/ Fantezi müzik türünü sırasıyla; Türkçe Pop/ Rock ve Yabancı Pop/ Rock izlediği görülmektedir. Arabesk/ Fantesi müzik türünün diğer türlere göre daha fazla hasret, gam, özlem gibi duygulara yer veriyor olması, üzüntü duygu durumunda en çok bu türün dinlenmesinin normal olduğunu göstermektedir.

Korku

Öğrencilerin korku duygu durumunu yoğun olarak hissettiklerinde en çok dinledikleri müzik türünün Türkçe Pop/Rock olduğu sonucuna varılmıştır. Yine Bozkurt'un (2015) deki çalışması ile karşılaştırıldığında korku duygu durumunda bu türün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu türü sırasıyla THM ve Arabesk/ Fantesi müzik takip etmektedir. Yoğun olarak korku duygu durumu yaşandığında Türkçe Pop/ Rock müzik türünün dinlenmesinin korkuyu geçirerek rahatlama hissi getirme amacıyla tercih edildiği düşünülmektedir.

Öfke

Öğrencilerin öfke duygu durumunu yoğun olarak hissettiklerinde en çok dinledikleri müzik türünün Türkçe Pop/ Rock olduğu tespit edilmiştir. Türkçe Pop/ Rock müzik türünü sırasıyla; Arabesk/ Fantesi ve Yabancı Pop/ Rock takip etmiştir. Bozkurt'un (2015) yılında yaptığı çalışmanın sonuçları ile karşılaştırıldığında öfke duygu durumu yoğun olarak yaşandığında en çok dinlenen müzik türünün Türkçe Pop/ Rock olduğu, nu türü sırasıyla; Arabesk/ Fantesi ve Yabancı Pop/ Rock müzik türlerinin takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Duygu Durumlarının Geneline Göre En Çok Tercih Edilen Müzik Türüne İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin duygu durumlarına göre en çok tercih edilen müzik türü Türkçe Pop/Rock iken, en az tercih edilen türler Protest ve Dini müzik türleri olmuştur. İnternetle, televizyon programlarıyla ve Türkiye'nin birçok ilinde gerçekleştirilen konser etkinlikleriyle empoze edilen Türkçe Pop/Rock müziğin en çok tercih edilen müzik türü olmasının normal olduğu düşünülmele birlikte protest ve dini müzik ile alakalı etkinliklere diğer türlere göre daha az yer verilmesi bu türlerin daha az tercih edildiğini göstermektedir.

Öğrencilerin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Seslendiriciye İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin en çok dinelemeyi tercih ettikleri seslendirici olarak bütün illerin toplamında "Müslüm Gürses" in birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Türkçe Pop/ Rock müzik türünün en fazla dinlenen tür olmasına rağmen seslendirici olarak Arabesk/ Faantezi türündeki seslendiricinin en çok tercih edilmesinin sebebinin 26 Ekim 2018'de vizyona giren "Müslüm" filmi olduğu düşünülmektedir.

İllere Göre Öğrencilerin En Çok Tercih Ettikleri Seslendiricilerin Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Ankara İli

Ankara ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada %23'lük oran ile Sezen Aksu ve %23'lük oran ile Teoman'ı olduğu sonucuna varılmıştır. Sezen Aksu ve Teoman'ı eşit oranlarla; Müslüm Gürses (%18), Cem Adrian (%18) ve İlyas Yalçıntaş (%18) takip etmiştir.

Adana İli

Adana ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada %37'lik oran ile Müslüm Gürses olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müslüm Gürses'i sırasıyla; Azer Bülbül (%24), Neşet Ertaş (%15), Zeki Müren (%13) ve Şebnem Ferah (%11) izlemiştir.

Gaziantep İli

Gaziantep ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada Müslüm Gürses olduğu sonucuna varılmıştır. Müslüm Gürses'i sırasıyla; Sezen Aksu (%28), Ahmet Kaya (%15), Neşet Ertaş (%15) ve Duman (%12) takip etmiştir.

Malatya İli

Malatya ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada %31'lik oran ile en çok Müslüm Gürses olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müslüm Gürses'i sırasıyla; Ahmet Kaya (%26), İbrahim Tatlıses (%20), Ezhel (%12) ve Duman (%11) izlemiştir.

Osmaniye İli

Osmaniye ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada %34'lük oran ile en çok Sezen Aksu olduğu sonucuna varılmıştır. Sezen Aksu'yu sırasıyla; Müslüm Gürses (%19), Sıla (%18), Neşet Ertaş (%16) ve Yıldız Tilbe (%13) takip etmiştir.

Mardin İli

Mardin ilindeki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en çok tercih ettikleri seslendiricilere bakıldığında birinci sırada %33'lük oran ile en çok Müslüm Gürses olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müslüm Gürses'i sırasıyla; Murat Boz (%19), Buray (%18), Zara (%15) ve Ebru Gündeş (%15) takip etmiştir.

Müzik Türü İle Kişilik Tipi, Sınıf İle Kişilik Tipi, Cinsiyet İle Kişilik Tipi, İl İle Kişilik Tipi ve Müzik Türleri İle Doğum Yerleri ve Sınıfları Arasındaki Anlamlılık Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Müzik türü ile öğrencilerin kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sadece uyumluluk ölçeğinde anlamlı fark bulunduğu, sınıf ile kişilik tipleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı, farklı sınıflarda okumak dışı dönüklük ve uyumluluk ölçekleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı, cinsiyet kişilik tipleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı, il ile kişilik tipi değişkeninde uyumluluk kişilik tipi hariç tüm kişilik tiplerinin öğrencilerin doğdukları illeri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu, müzik türü ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, öğrencilerin dinledikleri müzik türü ile doğum yerleri ve sınıfları arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

- Öğrencilerin okullarda aldığı müzik eğitimleri onları ilerde bu alanda mesleğe taşıyacağı için derslerin içeriği gözden geçirilmeli ve öğrencilere eksiksiz bir şekilde nakşedilmelidir. Bu çalışma ışığında tercih edilen müzik türleri ile alakalı öğrencilerin derinlemesine bilgi edinebilmeleri açısından daha fazla kaynak sağlanmalı ve ders kitaplarının içeriğinde yer almalıdır.
- Güzel Sanatlar Liseleri'nde derslerde müzik kültürü ve tarihinin daha fazla üzerinde durulması gerekmektedir. Öğrenciler tarafından tercih edilen bu türlerle alakalı daha fazla etkinlik, konser ve projeler düzenlenmelidir.
- Okul dışında müzik etkinliklerine katılımın artması ve öğrencilerin müzikal anlamda kendilerini daha fazla geliştirebilmesi açısından gerekirse veliler öğretmenler tarafından bilinçlendirilmeli ve öğrenciler okul dışı müzik etkinliklerine yönlendirilmelidir.
- Araştırma, Gsl öğrencilerinin kişilik özellikleri ve duygu durumlarına göre müzik tercihlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Literatürde müzik tercihlerini belirlemeye yönelik çalışmaların neredeyse her kademedede yapıldığı görülmekte ancak böyle bir çalışmanın müzik derslerini mesleki eğitim dersi olarak alan gsl öğrencilerine daha önce yeterince yapılmadığı

görülmektedir. Müzik bölümü öğrencilerinde bu tür çalışmaların daha fazla yapılması önerilmektedir.

- Kişilik tipleri, duygu durumları ve müzik tercihlerinin beraber incelendiği yeteri sayıda türkçe çalışma bulunmadığı görülmüştür. Bu alanlara yönelik araştırmaların yapılması ve resmi kurumlarca destelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- (2018, 11 15). <https://www.mailce.com/ataturkun-sanat-ile-ilgili-sozleri.html> adresinden alındı
- Adar, Ç. (2014). Halvetî Şâbanî İnancında Adetler Ve Müziğe Yönelik İnanç ve Tutumların İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 153.
- Angı, Ç. (2012). *Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişkiler*. Ankara.
- Arnett, J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
- Artemiz, B. (2009). *Ergenlerin Farklı Müzik Türlerine İlişkin İlgileri İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul.
- Behar, C. (2014). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Benet Martinez, V., & John, O. (1998). Los Cinco Grandes Across Cultures and Ethnic Groups: Multitrait Multimethod Analyses of the Big Five in Spanish and English. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(3), 729-250.
- Berendt, J. (2003). *Caz Kitabı*. Ayrıntı Yayınları.
- Bono, J., Boles, T., Judge, T., & Lauver, K. (2002, June). The Role of Personality in Task and Relationship Conflict. *Journal of Personality*, 70(3), 311-344.
- Bozkurt, S. (2015). *Ortaokul Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi*. Tokat.
- Burger, J. M. (2016). *Kişilik*. (İ. Erguvan Sarıoğlu, Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Büyükyıldız, H. (2015). *Türk Halk Müziği Ulusal Türk Müziği*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.
- Costa, P., & McCrae, R. (1995). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using the Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64(1), 21-50.

- Çeliköz, N. (2016). *Öğretmen Adaylarının 5 Faktör Kişilik Kuramlarına Göre Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi Ve Değişkenlere Göre İncelenmesi*. İstanbul.
- Dal, V., & Eroğlu, A. (2015). Farklı Kişilik Özelliklerine Sahip Bireylerin Risk Algılarının Tüketici Davranışı Açısından İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 361-385.
- Demirtaş, Y. (2009). Türk Din Musikisi Formları. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 214.
- Dilekçi, Ü. (2018). *Öğretmenlerin Öğretim Duygu Durumları ve Algıladıkları Uyumsal Performansları*. Bolu.
- Doğan, A., & Cebioğlu, S. (2011, Aralık). Beliren Yetişkinlik: Ergenlikten Yetişkinliğe Uzanan Bir Dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(28), 11-21.
- Düzbastılar, M. (2017). Müzik Eğitiminin Müzikal Tercihler Üzerine Etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5).
- Erdal, B. (2009). *Müzik Türlerinin Tercih Edilmesinde Kişilik Özellikleri ve Beğeni İlişkisi*. İzmir.
- Ertenli, İ. (2014). *Orraokul 8. Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına ve Programın Müzik Türü Tercihleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri*. Ankara.
- Feige, D. (2016). *Caz Felsefesi*. (D. K. Yayınları, Dü.) Ankara.
- Fricke, K., & Herzberg, P. (2017). Personality and self-reported preference for music genres and attributes in a German-speaking sample. *Journal of Research in Personality*, 68, 114-123.
- Feraru, S.B. (2012). *A Review Of The Emotions Classifications. Proceedings of the International Conference Baia Mare, 27-30 October 2011, Baia Mare – Romania*.
- Golberg, L. (1992). The Development of Markers for the Big-Five Factors Structure. *Psychological Assessment*, 4(1), 26-42.
- Goleman, D. (2018). *Duygusal Zeka*. İstanbul: Varlık Yayınları.

- Göksel, R. (2013). *İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Farklı Müzik Türlerine İlişkin Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Ankara.
- Hill, M. (2016). *Aklımın Aklı: Psikoloji* (2 b.). (M. Durak, E.-Ş. Durak, & U. Kocatepe, Çev.) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- <https://evetbenim.com>. (2019, 03 13). https://tr.wikiquote.org/wiki/Mustafa_Kemal_Atat%C3%BCrk/Sanat,_Sanat%C3%A7%C4%B1 adresinden alındı
- <https://www.nedir.com/hip-hop-m%C3%BCzik>. (tarih yok). 02 10, 2019 tarihinde <https://www.nedir.com/>: <https://www.nedir.com/hip-hop-m%C3%BCzik> adresinden alındı
- İmik, Ü. (2017). *Farklı Disiplinlerde Müzik*. Ankara.
- İmik, Ü. (2017). *Sosyal Statünün Müziksel Beğeniye Etkileri*. Kayseri: Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Isır, T. (2006). , “Örgütlerde Personel Seçim Süreci: Bir Kamu Kuruluşundaki Yönetici Personelin.
- Johnson, J., & Ostendorf, F. (1993). *Clarification of the Five-Factor Model With the Abridged Big Five Dimensional Circumplex* (Cilt 65). *Journal of Personality and Social Psychology* .
- Kaçmaz, D. (2016). *Kişilik ve Benlik Boyutlarının Müzik Tercihlerine Etkileri*. Malatya.
- Kamalı, C. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*. Niğde.
- Kaygısız, M. (2017). *Müzik Tarihi* . İstanbul: Kategori Yayıncılık.
- Keseroğlu, E. (2005). *Caz Müziğinin Gelişim Süreci ve Etnik Müziklerle Etkileşimi*. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Anabilim Dalı*, 9.
- Kınık, M. (2011). *Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği ve Türküler*. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(1), 136-150.
- Koptagel-İlal, G. (1991). *Tıpsal Psikoloji, Tıpta Davranış Biçimleri*. Ankara: Güneş Kitabevi.
- Kutluk, F. (2018). *Müzik ve Politika*. İstanbul: H2O Yayıncılık.

- Küçük, B. (2008). *Müziğin Çocuklarda ve Yetişkinlerde Uyandırdığı Duygu Durumlarının Belirlenmesi ve İlköğretim Müzik Dersi Müziksel Yaratıcılık Alanında Kullanılması*. İstanbul.
- Küçükkaplan, U. (2013). *Arabesk Toplumsal ve Müzikal Bir Analiz*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Küçükkaplan, U. (2016). *Türkiye'nin Pop Müziği* (s. 46-55). içinde İstanbul: Ayrıntı .
- McCrae, R., & Costa, P. (1987). Validation of the Five-Factor Model of Personality Across Instruments and Observes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 81-90.
- Merdan, E. (2013). Beş Faktör Kişilik Kuramı ile İş Değerleri İlişkisinin İncelenmesi: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*(7), 147.
- Mimaroğlu, İ. (2017). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Morsünbül, Ü. (2014). Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi Türkçe Versiyonu Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 317.
- Nastasa, L., & Lonescu, E. (2015). Favorite Musical Styles, Emotional Intelligence and Adolescent' Personality. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* , 187, 83-87.
- Özkan, S., & Dönmez, B. (2014). *Türkiye'de Gitar Pratiklerinde Anadolu Müziksel Öğelerinin Kullanılması Süreci Üzerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma*. Malatya (Yüksek Lisans Tezi).
- Özük, H. (2009). *"Popüler Kültür ve Türk Basını'nda Rock Müzik"*. İstanbul: Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Özyeşil, Z. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Öz-Anlayış Düzeylerinin Bilinçli Farkındalık Kişilik Özellikleri Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Konya.
- Rentfrow, P., & Gosling, S. (2003). *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1236-1256.

- Santrock, J. (2014). *Ergenlik*. (D. Siyez, Çev.) Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. LTD. ŞTİ.
- Say, A. (2005). Müzik Ansiklopedisi. *Müzik Ansiklopedisi Yayınları*, 2, 23. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2009). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2010). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2010). Pop Müzik. A. SAY içinde, *Müzik Ansiklopedisi* (s. 72). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Seçer, H. (2005). Çalışma Yaşamında Duygular ve Duygusal Emek: Sosyoloji, Psikoloji ve Örgüt Teorisi Açısından Bir Değerlendirme. 816.
- Sevi, E. (2009). *Psikobiyolojik Kişilik Modeli ve Beş Faktör Kişilik Kuramı: Mizaç ve Karakter Envanteri (TCI) İle Beş Faktör Kişilik Envanterinin (5FKE) Karşılaştırılması*. İzmir: Yüksek Lisans Tezi.
- Tanrıokur, C. (2000). *Osmanlı Musikisi*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tanrıokur, Ç. (2014). *Türk Müzik Kimliği*. İstanbul.
- Thoits, P. (1989). "The Sociology of Emotions", Annual Review of Sociology.
- Thorsen, B. (2016, May). Music, Emotion and Personality Typing: A Look Into Coexisting Relationships.
- Tireli, M. (2007). *Türkiye'de Grup Müziği: 1980'ler*. İstanbul: Arkaplan müzik basın yayın.
- Uçar, M. (2016). Lise Öğrencilerinde Kişilik, Benlik Kurguları, Duygu Greksinimi ve Eylem Kimlikleri Arasındaki İlişkiler. *Turkish Journal Of Education*, 5(4), 193.
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*. Bolu.
- Üçer, B. Müzikte Anlamın Yeniden Üretimi: Hip-Hop Kültürünün Türkiye'deki Görüntüleri Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme. 2. *Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi- Bildiriler Kitabı 1*, (s. 249). İstanbul.

- Yağcı, S. (2017, Ocak). Din Görevlilerinin Eğitim Durumlarına Göre Dini Türk Müziğinde Kadının Rolüne İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 29.
- Yanıkoğlu, A. (2007). *Caz Müziğinin Bugünkü Sorunları: Caz Müziğinin Üretim Koşullarının Güncel Görünümü*. Ankara (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Yazgan İnanç, B., & Yerlikaya, E. (2008). *Kişilik Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yurga, C. (2010). *20 Yüzyılda Türkiye'de Popüler Müzikler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yurga, C. (2010). *20. Yüzyılda Türkiye'de Popüler Müzikler (2. Baskı b.)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yurga, C. (2016). *Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Duygu Durumlarına Göre İncelenmesi*. Malatya.
- Zweigenhaft, R. (2008). A do re mi encore: A closer look at the personality correlates of music preferences. *Journal of Individual Differences*, 29(1), 45-55.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi ve Müzik Tercihi Soruları

BÖLÜM-1 Kişisel Bilgiler				
Cinsiyet:				
Yaş:				
Doğum Yeri:				
Okul Sınıf Düzeyi:	9()	10()	11()	12()

2. Müzik dinlemeyi sever misiniz?

- a) Çok severim b) Severim c) Kısmen d) Sevmem e) Hiç Sevmem

3. Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?

- a) Her gün b) Haftada birkaç kez c) Ayda birkaç kez d) Hiç dinlemem

4. Müzik eğitimi almaya ne zaman başladınız?

- a) Güzel Sanatlar Liselerinde b) Ortaokulda c) İlkokulda d) İlkokuldan önce

5. Hangi ortamlarda müzik dinlemekten hoşlanırsınız?

- a) Yalnızken
b) Kalabalık ortamda
c) Arkadaşlarımla
d) Ailemle
e) Diğer (belirtiniz).....

6. Sizi güzel sanatlar lisesine kim yönlendirdi?

- a) Ailem b) Arkadaşlarım c) Müzik Öğretmenim
d) Akrabalarım e) Diğer (.....)

7. Ailenizde müzik eğitimi almış ya da almakta olan başka birey var mı?

- a) Evet (belirtiniz)..... b) Hayır

8. Okul dışında müzik etkinliklerine katılır mısınız?

- a) Hayır katılmam b) Halk Eğitim-Belediye c) Dershane-Kurs
d) Musiki Cemiyetleri e) Özel bireysel ders
f) Diğer (belirtiniz).....

9. En çok hangi müzik türünü dinlemeyi tercih edersiniz?

- a) Türk Halk Müziği b) Arabesk/ Fantezi M. c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği e) Türkçe Pop/ Rock f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop h) Dini Müzik ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest

10. Müziği en çok hangi araç veya yollarla dinlersiniz?

- a) Bilgisayar b) MP3 Çalar c) TV d) Telefon e) Ipod
f) Diğer (belirtiniz).....

11. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türlerinde en etkili olan nedir?

- a) Güzel sanatlar liselerinde aldığım eğitimin bütünü
b) Öğretmenlerim
c) Arkadaşlarım
d) Ailem
e) Eğitimini aldığım enstrüman
f) Diğer (belirtiniz).....

12. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzikleri başka insanlara dinletmekten hoşlanır mısınız?

- a) Çok hoşlanırım b) Hoşlanırım c) Kısmen d) Hoşlanmam e) Hiç Hoşlanmam

13. En çok hangi duygu durumlarında müzik dinlersiniz? (En fazla 3 seçenek olmak kaydı ile 1'den çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

a) Sevgi/ Aşk 😍

d) Korku 😨

b) Eğlence/ Mutluluk 😊

e) Öfke 😡

c) Üzüntü 😞

f) Şaşkınlık 😲

14. En çok hangi seslendiriciyi dinlersiniz? (Birden çok kişi ya da grubu yazabilirsiniz)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Yoğun olarak sevgi/aşk duygusunu yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği

b) Arabesk/ Fantezi M.

c) Yabancı Pop/ Rock

d) Türk Sanat Müziği

e) Türkçe Pop/ Rock

f) Türk Rap-Hip-Hop

g) Yabancı Rap-Hip-Hop

h) Dini Müzik

ı) Klasik Batı Müziği

i) Protest

16. Yoğun olarak eğlence/mutluluk duygusunu yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

17. Şaşkınlık anlarında veya şaşkınlık yaşadığınızda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

18. Yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

19. Yoğun olarak korku duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

20. Öfkeli anlarınızda ve öfke yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? ? (En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

EK 2. BEŞ FAKTÖRLÜ KİŞİLİK ENVANTERİ (BIG FIVE INVENTORY –BFI)

BÖLÜM-2 Kişilik Tipleri, Duygu Durumları, Müzik Türleri ile İlgili Sorular

1. Aşağıda sizi kısmen tanımlayan (ya da pek tanımlayamayan) bir takım özellikler sunulmaktadır. Örneğin, başkaları ile zaman geçirmekten hoşlanan birisi olduğunuzu düşünüyor musunuz? Lütfen aşağıda verilen özelliklerin sizi ne oranda yansıttığını ya da yansıtmadığını belirtmek için sizi en iyi tanımlayan rakamı her bir özelliğin yanına yazınız.

1 = Hiç katılmıyorum

2 = Biraz katılmıyorum

3 = Ne katılıyorum ne de katılmıyorum (kararsızım)

4 = Biraz katılıyorum

5 = Tamamen katılıyorum

Kendimi biri olarak görüyorum

- ___ 1. Konuşkan
- ___ 2. Başkalarında hata arayan
- ___ 3. İşini tam yapan
- ___ 4. Bunalımlı, melankolik
- ___ 5. Orijinal, yeni görüşler ortaya koyan
- ___ 6. Ketum/vakur
- ___ 7. Yardımsever ve çıkarıcı olmayan
- ___ 8. Biraz umursamaz
- ___ 9. Rahat, stresle kolay baş eden
- ___ 10. Çok değişik konuları merak eden
- ___ 11. Enerji dolu
- ___ 12. Başkalarıyla sürekli didişen
- ___ 13. Güvenilir bir çalışan
- ___ 14. Gergin olabilen
- ___ 15. Maharetli, derin düşünen
- ___ 16. Heyecan yaratabilen
- ___ 17. Affedici bir yapıya sahip
- ___ 18. Dağınık olma eğiliminde
- ___ 19. Çok endişelenen
- ___ 20. Hayal gücü yüksek
- ___ 21. Sessiz bir yapıda
- ___ 22. Genellikle başkalarına güvenen
- ___ 23. Tembel olma eğiliminde olan
- ___ 24. Duygusal olarak dengeli, kolayca keyfi kaçmayan
- ___ 25. Keşfeden, icat eden
- ___ 26. Atılgan bir kişiliğe sahip
- ___ 27. Soğuk ve mesafeli olabilen
- ___ 28. Görevi tamamlanıncaya kadar sebat edebilen
- ___ 29. Dakikası dakikasına uymayan
- ___ 30. Sanata ve estetik değerlere önem veren
- ___ 31. Bazen utangaç, çekingen olan
- ___ 32. Hemen hemen herkese karşı saygılı ve nazik olan
- ___ 33. İşleri verimli yapan
- ___ 34. Gergin ortamlarda sakin kalabilen
- ___ 35. Rutin işleri yapmayı tercih eden
- ___ 36. Sosyal, girişken
- ___ 37. Bazen başkalarına kaba davranabilen
- ___ 38. Planlar yapan ve bunları takip eden
- ___ 39. Kolayca sinirlenen
- ___ 40. Düşünmeyi seven, fikirler geliştirebilen
- ___ 41. Sanata ilgisi çok az olan
- ___ 42. Başkalarıyla işbirliği yapmayı seven
- ___ 43. Kolaylıkla dikkati dağılan
- ___ 44. Sanat, müzik ve edebiyatta çok bilgili

Lütfen kontrol ediniz: Bütün ifadelerin önüne bir rakam yazdınız mı?

EK 3. ANKET

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE DUYGU DURUMLARINA GÖRE MÜZİK TERCİHLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Sevgili Öğrenciler,

Bu araştırmada, lise öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinlediği müzik türleri incelenecektir. Ankette sizden istenilecek bilgiler bu araştırmada kullanılacak, yanıtlarınızı araştırmacıdan başka kimse görmeyecektir. Soruları dikkatlice okuyup, samimi cevaplar vermeniz, araştırmanın amacına ulaşması bakımından son derece önemlidir. Soruları, size biraz önce verilen ön bilgilendirmeyi göz önüne alarak yapınız. Cevaplama esnasında aklınıza takılan her konuyu uygulayıcı öğretmene sorabilirsiniz. Sizden istenen, her soruda yer alan konu ile ilgili kendiniz için en uygun cevabı vererek soruları yanıtlamanızdır. Katkılarınız için teşekkürler.

Pınar NİZAMOĞLU

Doç. Dr. Onur ZAHAL

Y.L. Öğrencisi

Akademisyen

BÖLÜM-1 Kişisel Bilgiler

Cinsiyet:

Yaş:

Doğum Yeri:

Okul Sınıf Düzeyi: 9() 10() 11() 12()

BÖLÜM-2 Kişilik Tipleri, Duygu Durumları, Müzik Türleri ile İlgili Sorular

1. Aşağıda sizi kısmen tanımlayan (ya da pek tanımlayamayan) bir takım özellikler sunulmaktadır. Örneğin, başkaları ile zaman geçirmekten hoşlanan birisi olduğunuzu düşünüyor musunuz? Lütfen aşağıda verilen özelliklerin sizi ne oranda yansıttığını ya da yansıtmadığını belirtmek için sizi en iyi tanımlayan rakamı her bir özelliğin yanına yazınız.

1 = Hiç katılmıyorum

2 = Biraz katılmıyorum

3 = Ne katılıyorum ne de katılmıyorum (kararsızım)

4 = Biraz katılıyorum

5 = Tamamen katılıyorum

Kendimi biri olarak görüyorum

___	1. Konuşkan	___	23. Tembel olma eğiliminde olan
___	2. Başkalarında hata arayan	___	24. Duygusal olarak dengeli, kolayca keyfi kaçmayan
___	3. İşini tam yapan	___	25. Keşfeden, icat eden
___	4. Bunalımlı, melankolik	___	26. Atılgan bir kişiliğe sahip
___	5. Orijinal, yeni görüşler ortaya koyan	___	27. Soğuk ve mesafeli olabilen
___	6. Ketum/vakur	___	28. Görevi tamamlanıncaya kadar sebat edebilen
___	7. Yardımsever ve çıkarıcı olmayan	___	29. Dakikası dakikasına uymayan
___	8. Biraz umursamaz	___	30. Sanata ve estetik değerlere önem veren
___	9. Rahat, stresle kolay baş eden	___	31. Bazen utangaç, çekingen olan
___	10. Çok değişik konuları merak eden	___	32. Hemen hemen herkese karşı saygılı ve nazik olan
___	11. Enerji dolu	___	33. İşleri verimli yapan
___	12. Başkalarıyla sürekli didişen	___	34. Gergin ortamlarda sakin kalabilen
___	13. Güvenilir bir çalışan	___	35. Rutin işleri yapmayı tercih eden
___	14. Gergin olabilen	___	36. Sosyal, girişken
___	15. Maharetli, derin düşünen	___	37. Bazen başkalarına kaba davranabilen
___	16. Heyecan yaratabilen	___	38. Planlar yapan ve bunları takip eden
___	17. Affedici bir yapıya sahip	___	39. Kolayca sinirlenen
___	18. Dağınık olma eğiliminde	___	40. Düşünmeyi seven, fikirler geliştirebilen
___	19. Çok endişelenen	___	41. Sanata ilgisi çok az olan
___	20. Hayal gücü yüksek	___	42. Başkalarıyla işbirliği yapmayı seven
___	21. Sessiz bir yapıda	___	43. Kolaylıkla dikkati dağılan
___	22. Genellikle başkalarına güvenen	___	44. Sanat, müzik ve edebiyatta çok bilgili

Lütfen kontrol ediniz: Bütün ifadelerin önüne bir rakam yazdınız mı?

2. Müzik dinlemeyi sever misiniz?

- a) Çok severim b) Severim c) Kısmen d) Sevmem e) Hiç Sevmem

3. Ne sıklıkla müzik dinlersiniz?

- a) Her gün b) Haftada birkaç kez c) Ayda birkaç kez d) Hiç dinlemem

4. Müzik eğitimi almaya ne zaman başladınız?

- a) Güzel Sanatlar Liselerinde b) Ortaokulda c) İlkokulda d) İlkokuldan önce

5. Hangi ortamlarda müzik dinlemekten hoşlanırsınız?

- a) Yalnızken
b) Kalabalık ortamda
c) Arkadaşlarımla
d) Ailemle
e) Diğer (belirtiniz).....

6. Sizi güzel sanatlar lisesine kim yönlendirdi?

- a) Ailem b) Arkadaşlarım c) Müzik Öğretmenim
d) Akrabalarım e) Diğer (.....)

7. Ailenizde müzik eğitimi almış ya da almakta olan başka birey var mı?

- a) Evet (belirtiniz)..... b) Hayır

8. Okul dışında müzik etkinliklerine katılır mısınız?

- a) Hayır katılmam b) Halk Eğitim-Belediye c) Dershane-Kurs
d) Musiki Cemiyetleri e) Özel bireysel ders
f) Diğer (belirtiniz).....

9. En çok hangi müzik türünü dinlemeyi tercih edersiniz?

- a) Türk Halk Müziği b) Arabesk/ Fantezi M. c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği e) Türkçe Pop/ Rock f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop h) Dini Müzik ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest

10. Müziği en çok hangi araç veya yollarla dinlersiniz?

- a) Bilgisayar b) MP3 Çalar c) TV d) Telefon e) İpod
f) Diğer (belirtiniz).....

11. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzik türlerinde en etkili olan nedir?

- a) Güzel sanatlar liselerinde aldığım eğitimin bütünü
b) Öğretmenlerim
c) Arkadaşlarım
d) Ailem
e) Eğitimi aldığım enstrüman
f) Diğer (belirtiniz).....

12. Dinlemeyi tercih ettiğiniz müzikleri başka insanlara dinletmekten hoşlanır mısınız?

- a) Çok hoşlanırım b) Hoşlanırım c) Kısmen d) Hoşlanmam e) Hiç
Hoşlanmam

13. En çok hangi duygu durumlarında müzik dinlersiniz? (En fazla 3 seçenek olmak kaydı ile 1'den çok seçenek işaretleyebilirsiniz)

- a) Sevgi/ Aşk 😍 d) Korku 😨
b) Eğlence/ Mutluluk 😄 e) Öfke 😡
c) Üzüntü 😞 f) Şaşkınlık 😲

18. Yoğun olarak üzüntü duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? **(En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)**

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

19. Yoğun olarak korku duygusunu yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? **(En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)**

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		

20. Öfkeli anlarınızda ve öfke yaşadığınız durumlarda en çok hangi müzik türünü dinlersiniz? **(En fazla üç seçecek işaretleyebilirsiniz)**

a) Türk Halk Müziği	b) Arabesk/ Fantezi M.	c) Yabancı Pop/ Rock
d) Türk Sanat Müziği	e) Türkçe Pop/ Rock	f) Türk Rap-Hip-Hop
g) Yabancı Rap-Hip-Hop	h) Dini Müzik	ı) Klasik Batı Müziği
i) Protest		